

วารสารสันติสุขปริทรรศน์

Journal of Peace Periscope

ISSN : 2822-0455 (Online)

ปีที่ 5 ฉบับที่ 1 มกราคม-มิถุนายน 2567

Vol. 5 No. 1 Jan.-Jun. 2024

วารสารสันติสุขปริทรรศน์ Journal of Peace Periscope

ปีที่ 5 ฉบับที่ 1 (มกราคม – มิถุนายน 2567) Vol.5 No.1 (January - June 2024)

ISSN: 2822-0455 (Online)

วัตถุประสงค์

วารสารสันติสุขปริทรรศน์ Journal of Peace Periscope (JPP) มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมและเผยแพร่ผลงานวิชาการและงานวิจัยที่มีคุณค่าต่อการพัฒนาองค์ความรู้ทางวิชาการทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ เพื่อเป็นสื่อกลางแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็นเชิงวิชาการ แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับผลงานวิจัยให้แก่คณาจารย์ นักวิชาการ นิสิตนักศึกษา และผู้สนใจทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์สู่สาธารณชนและแวดวงวิชาการ ขอบเขตวารสารมุ่งเน้นเปิดรับบทความจากสาขาด้านศาสนาและปรัชญา สังคมวิทยา รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ การพัฒนาท้องถิ่น ศึกษาศาสตร์และสหวิทยาการด้านมนุษยและสังคมศาสตร์ โดยทุกบทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่ได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ อย่างน้อย 2 ท่าน ทั้งนี้เปิดรับบทความทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

กำหนดการเผยแพร่

วารสารเผยแพร่ปีละ 2 ฉบับ (ราย 6 เดือน) คือ ฉบับที่ 1 ระหว่างมกราคม – มิถุนายน และฉบับที่ 2 ระหว่างเดือนกรกฎาคม – ธันวาคม

คณะกรรมการที่ปรึกษา

ศาสตราจารย์ ดร.ประยงค์ แสนบุราณ	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สยาม ราชวัตร	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พระมหาดวงเด่น จิตญาโณ	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

บรรณาธิการบริหาร (Executive Editor)

พระครูชลธารพิทักษ์ เจ้าอาวาสวัดแม่ฮ่องไคร้

กองบรรณาธิการ (Editorial Board)

1. ศาสตราจารย์ ดร.พระมหาบุญเลิศ ช่วยธานี	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
2. รองศาสตราจารย์ ดร.อภิรมย์ สีตาคำ	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

3. รองศาสตราจารย์ ดร.พระมหาวิเศษ เสาะพบดี	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
4. รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา เคนาภูมิ	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
5. รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา สะสอง	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
6. รองศาสตราจารย์ ดร.รัตน์ะ ปัญญาภา	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
7. รองศาสตราจารย์ ดร.ประยงค์ จันทร์แดง	มหาวิทยาลัยพะเยา
8. รองศาสตราจารย์ ดร.บุญย์ นิลเกษ	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
9. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ระวี จันทร์ส่อง	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
10. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สถาพร แสงสุโพธิ์	มหาวิทยาลัยแม่โจ้
11. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุริยจรัส เตชะตันมินสกุล	มหาวิทยาลัยแม่โจ้
12. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประทีป พิษทองกลาง	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา
13. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คุณากร กรสิงห์	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
14. อาจารย์ ดร.มนตรี หลินภู	มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
15. อาจารย์ ดร.ณัฐชานันท์ วงศ์มูลิธิกร	มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่

ฝ่ายจัดการวารสาร

นางศิรินทิพย์ ผาเจริญ

สำนักงาน

สำนักงานวัดแม่ฮ่องไคร้ เลขที่ 9 หมู่ที่ 8 ตำบลแม่เปิง อำเภอต๋อยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ 50220

บทบรรณาธิการ

วารสารสันติสุขปริทรรศน์ ฉบับนี้เป็นปีที่ 5 ฉบับที่ 1 ประจำเดือนมกราคม – มิถุนายน 2567 ซึ่งมีความมุ่งมั่นที่จะทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการเผยแพร่บทความวิชาการ บทความวิจัย หรือบทความวิจารณ์หนังสือด้านมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ ศาสนาและปรัชญา ตลอดจนสหวิทยาการต่าง ๆ เพื่อเป็นเวทีกลางในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของนักวิจัยและนักวิชาการ รวมถึงเพื่อให้เกิดความก้าวหน้าในวงวิชาการอันจะนำมาซึ่งการพัฒนาสังคมและประเทศชาติให้ก้าวหน้าอย่างเข้มแข็งต่อไป ซึ่งกองบรรณาธิการจะเพิ่มประสิทธิภาพการเผยแพร่ผลงานวิชาการและผลงานวิจัยเพื่อให้กว้างขวางมากขึ้น

ฉบับนี้ มีบทความวิจัยที่ได้รับการคัดเลือกให้ตีพิมพ์ทั้งสิ้น 8 เรื่อง คือ 1) การเสริมสร้างขีดความสามารถการบริหารกิจการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานี โดย อทิทยา สังข์มี และคณะ 2) การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไปของจังหวัดนครราชสีมา โดย ณิชฎกานต์ หงส์กุลเศรษฐ์ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 กับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษากลุ่มกรุงธนใต้ สังกัดกรุงเทพมหานคร โดย อุไรรัตน์ หาญธงไชย และกฤษฎี กิตติฐานัส 4) การประยุกต์หลักสัปปุริสธรรมเพื่อ

บริหารผังรายการสำหรับผู้สูงอายุของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดเชียงใหม่ โดย กนกรัตน์ ปัญญา และคณะ 5) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบบริการของผู้บริหารกับคุณภาพชีวิตครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 โดยรังสิยา แสนทวีสุข และสุภัทรร ศักดิ์ คำสามารถ 6) ระบบการบริหารจัดการสภาวะวิกฤติโรคอุบัติใหม่และโรคอุบัติซ้ำเชิงบูรณาการของ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่ โดย อธิพล นิติจอมเล็ก และคณะ 7) การประยุกต์หลักพุทธ ธรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพการให้บริการสาธารณสุขของที่ว่าการอำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ โดย อุเทน เขียวยะ และคณะ และ 8) การดำรงอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชาวไทยเชื้อสายเวียดนามบนฐานแนวคิด ทางพระพุทธศาสนาในจังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยอริสา สายศรีโกศล และกฤตสุขชิน พลแสน

กองบรรณาธิการต้องขอขอบพระคุณเจ้าของบทความทุกท่านที่เชื่อมั่น และไว้วางใจให้วารสารสันติ สุขปริทรรศน์ ทำหน้าที่ในการเผยแพร่ผลงานของท่าน และขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้อนุเคราะห์ กลั่นกรองและปรับปรุงบทความให้มีความถูกต้องตามหลักวิชาการ หวังเป็นอย่างยิ่งว่า วารสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์และนำไปสู่มุมมองที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาสังคมและประเทศชาติส่วนรวมต่อไป

(พระครูชลธารพิทักษ์)

บรรณาธิการ

ทัศนะและข้อคิดเห็นของบทความในวารสารนี้ เป็นของผู้เขียนแต่ละท่าน

จึงไม่ถือเป็นทัศนะและความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการ

สารบัญ

กองบรรณาธิการ	ก
บทบรรณาธิการ	ข
สารบัญ	ง
บทความวิจัย	
การเสริมสร้างขีดความสามารถการบริหารกิจการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานี : อทิตยา สังข์มี, ไชยวัฒน์ เผือกคง, อมร หวังอัครงกูร	1-16
การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไปของจังหวัดนครราชสีมา : ณัฐกานต์ หงษ์กุลเศรษฐ์	17-31
ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 กับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษากลุ่มกรุงธนใต้ สังกัดกรุงเทพมหานคร : อุไรรัตน์ หาญธงไชย, กฤษณ์ กิตติฐานัส	32-44
การประยุกต์หลักสัปปุริสธรรมเพื่อบริหารผังรายการสำหรับผู้สูงอายุของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดเชียงใหม่ : กนกรัตน์ ปัญญา, ประเสริฐ ปอนถิ่น, นพตณ ปัญญาวีรทัต	45-56
ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบบริการของผู้บริหารกับคุณภาพชีวิตครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 : รังสิยา แสนทวีสุข, สุภัทรศักดิ์ คำสามารถ	57-70
ระบบการบริหารจัดการสภาวะวิกฤติโรคอุบัติใหม่และโรคอุบัติซ้ำเชิงบูรณาการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่ : อีรพล นิติจอมเล็ก, รัชสวรรค์ คงธนจารุอนันต์, วิณา นิลวงศ์, ภาวิณี อารีศรีสม, พิณนภา หมวกยอด	71-86
การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพการให้บริการสาธารณะของที่ว่าการอำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ : อุเทน เขียวยะ, ประเสริฐ ปอนถิ่น, นพตณ ปัญญาวีรทัต	87-101

สารบัญ (ต่อ)

บทความวิชาการ

การธำรงอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชาวไทยเชื้อสายเวียดนามบนฐานแนวคิดทาง 102-112
พระพุทธศาสนาในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

: อริสา สายศรีโกศล, กฤตสุชิน พลเสน

ภาคผนวก	(1)
คำแนะนำสำหรับผู้เขียน	(2)
รูปแบบของการจัดเตรียมต้นฉบับ	(15)
- รูปแบบการเขียนบทความวิจัย	(15)
- รูปแบบการเขียนบทความวิชาการ	(19)
- รูปแบบการเขียนบทความปริทรรศน์	(21)
- รูปแบบการเขียนบทวิจารณ์หนังสือ	(24)

การเสริมสร้างขีดความสามารถการบริหารกิจการสาธารณะของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานี Strengthening the Capacity of Public Affairs Management of Local Administrative Organizations in Surat Thani Province

อติตยา สังข์มี¹, ไชยวัฒน์ เผือกคง² และ อมร หวังอัครางกูร³
Attittaya Sungmee¹, Chaiwat Phuakkhong² and Amon Wangakrangkun³

Received: 1 October 2023; Revised: 26 November 2023; Accepted: 1 December 2023

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาขีดความสามารถการบริหารกิจการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานี 2) เพื่อวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรค และปัจจัยสำคัญต่อพัฒนาการเสริมสร้างขีดความสามารถการบริหารกิจการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานี 3) เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารกิจการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานี วิธีดำเนินการวิจัยนี้ใช้รูปแบบวิจัยแบบผสมผสานวิธี เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างคือ ข้าราชการท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 340 คน และผู้ให้ข้อมูลสำคัญคือ ข้าราชการท้องถิ่นและแกนนำท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 9 คน สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) ขีดความสามารถการบริหารกิจการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการให้บริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ปัจจัยสำคัญต่อพัฒนาการเสริมสร้างขีดความสามารถการบริหารกิจการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และ 3) แนวทางพัฒนารูปแบบการบริหารกิจการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ 1) การจัดการวัสดุอุปกรณ์ (Materials) 2) เทคนิคในการปฏิบัติงาน (Technic) 3) ตอบสนองความต้องการของประชาชน (Satisfaction) 4) ผู้บริหารและบุคลากรที่ดี (Good Management and personnel) 5) การบริหารและจัดสรรงบประมาณ (Budget) โดยพัฒนาเป็นรูปแบบ MTSGB Model

^{1 2 3} หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี; Science Surat Thani Rajabhat University

Corresponding Author, E-mail: 64052540012@student.sru.c.th

คำสำคัญ: การเสริมสร้างขีดความสามารถ; กิจกรรมสาธารณะ; องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

Abstract

The aims of this study were: 1) to study the public affairs management capacities of Local Administrative Organizations in Surat Thani Province; 2) to analyze challenges, barriers, and critical elements for enhancing and fortifying the public affairs management capacities of Administrative Organizations in Surat Thani Province; 3) to devise a framework for public affairs management of Local Administrative Organizations in Surat Thani Province. The research employed a mixed-method approach. The data were gathered from a sample of 340 participants consisting of local government officials in Surat Thani Province, with 9 key informants being Local government officials and local leaders in the same province. Statistical methods utilized for data analysis encompassed frequency, percentage, mean, standard deviation, exploratory factor analysis, and content analysis.

The research results found that 1) the public affairs management capacity of local government organizations has a significant impact on public service management in Surat Thani Province, showing an overall high level. Furthermore, 2) key factors were identified as crucial for enhancing and fortifying the capacity for public affairs management in the same province, also at a high level. Additionally, 3) guidelines were proposed for establishing a public affairs management model for local government organizations in Surat Thani Province, encompassing five primary elements: 1) Materials management, 2) Work techniques, 3) Responsiveness to people's needs, "Satisfaction" 4) Good management and personnel, and Budget management and allocation, which were integrated into the MTSGB Model.

Keywords: Capacity Building; Public Affairs; Local Administrative Organization

บทนำ

การจัดบริการสาธารณะเป็นภารกิจใหญ่ที่สำคัญขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ควรจัดบริการสาธารณะให้ได้อย่างครอบคลุม ความต้องการของกลุ่มเป้าหมายและมีคุณภาพดี ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540 และ 2550 พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 และกฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ระบุอำนาจหน้าที่และขยายขอบเขตประเภทและรูปแบบบริการสาธารณะที่ท้องถิ่นสามารถจัดทำได้ ขณะเดียวกันแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครอง

ส่วนท้องถิ่นได้มีการระบุถึงการถ่ายโอนภารกิจบริการสาธารณะของส่วนกลางให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไปดำเนินการและรูปแบบการจัดบริการสาธารณะที่สามารถจัดทำได้อีกด้วย แต่สภาพปัญหาดำเนินการและรูปแบบการจัดบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ก็เป็นปัญหาที่สะสมเรื่อยมานับแต่อดีตถึงปัจจุบัน และอาจจะเป็นปัญหาต่อไปในอนาคต หากไม่ได้มีการแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบเพราะปัญหาในแต่ละด้านนั้นเป็นปัญหาที่สัมพันธ์เชื่อมโยงกัน และหนึ่งในประเด็นปัญหาการกระจายอำนาจและการปกครองท้องถิ่นที่ถูกกล่าวถึงอยู่เสมอ คือการพัฒนาบริการสาธารณะที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการให้มีประสิทธิภาพเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน พื้นที่ และการพัฒนาประเทศโดยรวม โดยที่ท้องถิ่นต้องมีอิสระในการกำหนดทิศทางการจัดบริการสาธารณะ รัฐธรรมนูญและกฎหมายที่เกี่ยวกับการกระจายอำนาจจำนวนมากให้ความสำคัญต่อการจัดบริการสาธารณะของท้องถิ่น (วุฒิสภา ตันไชย, 2559) การบริหารด้านบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ผ่านมายังประสบกับปัญหาต่าง ๆ มากมายที่ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่สามารถให้บริการสาธารณะได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นไปตามหลักการบริหารของการจัดบริการสาธารณะ โดยทั้งนี้ จากปัญหาความสามารถการบริหารกิจการสาธารณะที่การจัดบริการสาธารณะยังไม่สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของประชาชน รวมทั้งไม่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของท้องถิ่น นอกจากนี้การบริการสาธารณะยังมีลักษณะที่ไม่เหมาะสม อันเป็นผลจากการให้บริการสาธารณะที่ไม่ครบถ้วนทุกด้านและทั่วถึงประชาชนทุกกลุ่ม ขาดการลำดับความสำคัญในการจัดบริการสาธารณะที่ควรมีการเตรียมการล่วงหน้าหรือควรมีการพิจารณาถึงความจำเป็นเร่งด่วน ทำให้การจัดบริการสาธารณะขาดคุณภาพ ขาดความชัดเจน ขาดความเป็นธรรมและไม่เหมาะสมกับสภาพความเป็นจริงของท้องถิ่น (สันติชัย รัตนะขวัญ, 2560)

สุราษฎร์ธานี ถือได้ว่าเป็นจังหวัดที่มีรูปแบบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่หลากหลาย นอกจากนี้ยังเห็นได้ว่า ผลการประเมินประสิทธิภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือ Local Performance Assessment (LPA) ประจำปี พ.ศ. 2565 ในด้านที่ 4 ด้านการบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานีที่มีความแตกต่างกัน (องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานี, 2566) อันเป็นผลจากการให้บริการสาธารณะที่ไม่ครบถ้วนทุกด้านและทั่วถึง ทำให้การจัดบริการสาธารณะขาดคุณภาพ ขาดความชัดเจน ขาดความเป็นธรรมและไม่เหมาะสมกับสภาพความเป็นจริงของท้องถิ่น จึงมีความเหมาะสมที่จะนำมาใช้เป็นพื้นที่ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้นั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการเสริมสร้างขีดความสามารถการบริหารกิจการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานี เนื่องจากการบริหารจัดการบริการสาธารณะยังไม่สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของประชาชน รวมทั้งไม่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของท้องถิ่น นอกจากนี้การบริการสาธารณะยังมีลักษณะที่ไม่เหมาะสม อันเป็นผลจากการบริหารบริการสาธารณะที่ไม่ครบถ้วนทุกด้านและทั่วถึงประชาชนทุกกลุ่ม ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาจะได้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาการเสริมสร้างขีดความสามารถการบริหารกิจการสาธารณะ

ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานี เพื่อเป็นแนวทางสร้างรูปแบบการบริหารต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาขีดความสามารถการบริหารแผนปฏิบัติการกำหนดการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานี
2. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยสำคัญต่อพัฒนาการเสริมสร้างขีดความสามารถการบริหารกิจการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานี
3. เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารกิจการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่องนี้เป็นการศึกษาวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed method research) โดยใช้การวิจัยเชิง ปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยมีวิธีการวิจัยและการดำเนินงานดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ตามวิธีในการเก็บ ข้อมูล ดังนี้

1.1 กลุ่มที่ 1 เป็นประชากรกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเชิงปริมาณ คือ ข้าราชการท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวนทั้งหมด 2,211 คน โดยใช้สูตรคำนวณกลุ่มตัวอย่างของ Taro Yamane (Yamane Taro, 1973) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 340 คน

1.2 กลุ่มที่ 2 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัยเชิงคุณภาพ คือข้าราชการท้องถิ่นและแกนนำท้องถิ่น จำนวน 9 คน โดยพิจารณาจากผลการประเมินประสิทธิภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือ Local Performance Assessment (LPA) ประจำปี พ.ศ. 2565 ในด้านที่ 4 ด้านการบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานี คือ ได้คะแนนอยู่ในระดับสูงสุด 3 แห่ง ประกอบด้วย เทศบาลตำบลท่าฉาง องค์การบริหารส่วนตำบลท่าอิฐ องค์การบริหารส่วนตำบลไทร คะแนนอยู่ในระดับต่ำสุด 3 แห่ง ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนตำบลประสงค์ องค์การบริหารส่วนตำบลมะลวน องค์การบริหารส่วนตำบลป่าเว และแกนนำขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้คะแนน สูงสุด ปานกลาง และต่ำสุด ประกอบด้วย เทศบาลตำบลท่าฉาง องค์การบริหารส่วนตำบลชัยบุรี และองค์การบริหารส่วนตำบลป่าเว

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือเชิงปริมาณ คือ แบบสอบถาม (Quantitative) จำนวน 4 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ขีดความสามารถการบริหารแผนปฏิบัติการกำหนดการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดทำบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัด สุราษฎร์ธานี ตอนที่ 3 ปัจจัยที่มีส่วนสำคัญต่อ

การเสริมสร้างขีดความสามารถการบริหารกิจการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานี **ตอนที่ 4** ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ทั้งนี้ ผลการทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) จำนวน 30 ชุด พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์ Cronbach's Alpha โดยรวมมีค่าเท่ากับ 0.91 ซึ่งถือว่ามีความเชื่อมั่นในระดับสูง

2.2 เครื่องมือเชิงคุณภาพ คือ การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการเสริมสร้างขีดความสามารถการบริหารกิจการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยเดินทางไปเก็บข้อมูลด้วยตนเอง และเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างได้ครบถ้วน ซึ่งระหว่างหากกลุ่มตัวอย่างมีข้อสงสัยหรือปัญหาเกี่ยวกับแบบสอบถาม ผู้วิจัยจะตอบข้อสงสัยหรือแก้ไขปัญหาทันที

3.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ผู้วิจัยใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้าง เป็นประเด็นตามที่คุณวิจัยกำหนดขึ้นเพื่อเป็นแนวทางในการสัมภาษณ์ โดยการบันทึกเสียงและจดบันทึกคำสัมภาษณ์ จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่กำหนดไว้ ได้แก่ คือ ข้าราชการท้องถิ่น 6 คน และแกนนำท้องถิ่นจำนวน 3 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 9 คน จากนั้นนำแบบสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ ประมวลผล สรุปผล จัดทำรูปเล่ม และนำเสนอผลงานวิจัย

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยมีลำดับขั้นตอนในการวิเคราะห์ ดังต่อไปนี้

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยใช้สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics)

4.2 การวิเคราะห์เชิงคุณภาพ จากแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยการนำข้อมูลที่ได้อ่านวิเคราะห์ สรุปผลด้วยวิธีการพรรณนา ตามวัตถุประสงค์

4.3 วิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) โดยใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis)

4.4 วิเคราะห์ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์

4.5 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษารวมกันอย่างเป็นระบบ และนำเสนอการเชื่อมโยงเข้าด้วยกัน เพื่อแสดงความสำคัญของข้อมูลและเชื่อมโยงความสัมพันธ์ตามข้อเท็จจริงทั้งในเชิงเหตุและผล โดยวิธีการพรรณนา

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ขีดความสามารถการบริหารแผนปฏิบัติการกำหนดการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1.1 ผลการศึกษาขีดความสามารถการบริหารแผนปฏิบัติการกำหนดการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แสดงผลการวิเคราะห์ที่ได้ดังตารางที่ 1

ขีดความสามารถการบริหารแผนปฏิบัติการกำหนดการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
ด้านโครงสร้างพื้นฐาน	3.72	0.60	มาก
ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต	3.47	0.63	ปานกลาง
ด้านการจัดระเบียบชุมชน สังคมและการรักษาความสงบเรียบร้อย	3.66	0.51	มาก
ด้านการวางแผน การส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรมและการท่องเที่ยว	3.50	0.55	ปานกลาง
ด้านการบริหารจัดการ และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม	4.11	0.42	มาก
ด้านศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น	3.66	0.58	มาก
รวม	3.69	0.34	มาก

ตารางที่ 1 ความคิดเห็นต่อขีดความสามารถการบริหารแผนปฏิบัติการกำหนดการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการทำบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จากตารางที่ 1 แสดงระดับความคิดเห็นต่อขีดความสามารถการบริหารแผนปฏิบัติการกำหนดการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการทำบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า มีระดับความคิดเห็นโดยรวมอยู่ระดับมาก ($\bar{X}=3.69$, S.D.=0.34) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ($\bar{X}=4.11$, S.D.=0.42) รองลงมาคือ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ($\bar{X}=3.72$, S.D.=0.60) ด้านศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น ($\bar{X}=3.66$, S.D.=0.58) ด้านการจัดระเบียบชุมชน สังคมและการรักษาความสงบเรียบร้อย ($\bar{X}=3.66$, S.D.=0.51) ด้านการวางแผน การส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรมและการท่องเที่ยว ($\bar{X}=3.50$, S.D.=0.55) และด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต ($\bar{X}=3.47$, S.D.=0.63) ตามลำดับ

1.2 วิเคราะห์ปัจจัยที่มีส่วนสำคัญต่อการเสริมสร้างขีดความสามารถการบริหารกิจการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานี แสดงผลการวิเคราะห์ที่ได้ดังตารางที่ 2

ปัจจัยที่มีส่วนสำคัญต่อการเสริมสร้างขีด ความสามารถการบริหารกิจการสาธารณะของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานี	\bar{X}	S.D.	ระดับความ คิดเห็น
1. การบริหารทรัพยากรมนุษย์	4.01	0.58	มาก
2. การบริหารงบประมาณ	4.06	0.63	มาก
3. การบริหารวัสดุอุปกรณ์	4.03	0.46	มาก
4. การบริหารวิธีการ แบบแผนหรือเทคนิค	4.00	0.37	มาก
5. การบริหารด้านคุณธรรม	4.00	0.45	มาก
6. การให้บริการประชาชน	4.11	0.64	มาก
7. การบริหารด้านขวัญและกำลังใจ	3.94	0.38	มาก
8. การบริหารข้อมูลข่าวสาร	4.00	0.46	มาก
รวม	4.02	0.33	มาก

ตารางที่ 2 ปัจจัยที่มีส่วนสำคัญต่อการเสริมสร้างขีดความสามารถการบริหารกิจการสาธารณะ
ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

จากตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีส่วนสำคัญต่อการเสริมสร้างขีดความสามารถการบริหารกิจการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า มีระดับความคิดเห็นโดยรวมอยู่ระดับมาก ($\bar{X}=4.02$, S.D.=0.33) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ได้แก่ การให้บริการประชาชน ($\bar{X}=4.11$, S.D.=0.64) การบริหารงบประมาณ ($\bar{X}=4.06$, S.D.=0.63) การบริหารวัสดุอุปกรณ์ ($\bar{X}=4.03$, S.D.=0.46) การบริหารทรัพยากรมนุษย์ ($\bar{X}=4.01$, S.D.=0.58) การบริหารข้อมูลข่าวสาร ($\bar{X}=4.00$, S.D.=0.46) การบริหารด้านคุณธรรม ($\bar{X}=4.00$, S.D.=0.45) การบริหารวิธีการ แบบแผนหรือเทคนิค ($\bar{X}=4.00$, S.D.=0.37) และการบริหารด้านขวัญและกำลังใจ ($\bar{X}=3.94$, S.D.=0.38) ตามลำดับ

2. การวิเคราะห์องค์ประกอบหลักของปัจจัยที่มีส่วนสำคัญต่อการเสริมสร้างขีดความสามารถการบริหารกิจการสาธารณะ

2.1 การสกัดองค์ประกอบ เพื่อค้นหาองค์ประกอบที่มีความสามารถเพียงพอในการอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในการวิจัยครั้งนี้เลือกใช้การสกัดองค์ประกอบด้วยวิธีหาองค์ประกอบหลัก (Principal Components Analysis) ได้ผลการสกัดองค์ประกอบ ดังตารางที่ 3

องค์ประกอบ ที่	Eigenvalues	% of variance	Cumulative % of variance
1	8.98	22.45	22.45

องค์ประกอบ ที่	Eigenvalues	% of variance	Cumulative % of variance
2	8.75	21.89	44.33
3	6.14	15.36	59.70
4	5.72	14.29	73.99
5	3.21	8.02	82.01

ตารางที่ 3 ผลการสกัดองค์ประกอบ

จากตารางที่ 3 แสดงผลการสกัดองค์ประกอบ พบว่า สามารถสกัดองค์ประกอบได้ 5 องค์ประกอบ อธิบายความแปรปรวนทั้งหมดได้ถึงร้อยละ 82.01 โดยองค์ประกอบที่ 1 มีความสำคัญที่สุดเนื่องจากสามารถดึงความแปรปรวนของข้อมูลที่สุด ถึงร้อยละ 22.45 รองลงมาคือองค์ประกอบที่ 2 องค์ประกอบที่ 3 องค์ประกอบที่ 4 และองค์ประกอบที่ 5 ตามลำดับ

2.2 การหมุนองค์ประกอบ ในการวิจัยครั้งนี้เลือกวิธีหมุนแกนขององค์ประกอบด้วยวิธี Orthogonal แบบ Varimax และค่าน้ำหนักขององค์ประกอบ (Factor Loading) จากนั้นเลือกตัวแปรให้แต่ละองค์ประกอบจากค่าน้ำหนักขององค์ประกอบและตั้งชื่อองค์ประกอบต่อไปดังแสดงในตารางที่ 4

องค์ประกอบ				
1	2	3	4	5
.974(Q15)	.932(Q13)	.968(Q30)	.959(Q9)	.886(Q21)
.961(Q38)	.914(Q17)	.930(Q29)	.959(Q4)	.862(Q22)
.957(Q31)	.895(Q5)	.929(Q28)	.957(Q7)	.843(Q40)
.957(Q36)	.875(Q24)	.923(Q27)	.955(Q2)	.834(Q6)
.943(Q11)	.868(Q33)	.918(Q26)	.947(Q3)	.784(Q1)
.937(Q37)	.854(Q25)	.888(Q16)	.931(Q8)	.778(Q10)
.929(Q32)	.824(Q39)	.887(Q35)		.752(Q20)
.926(Q14)	.773(Q19)			.707(Q12)
.892(Q18)	.771(Q34)			
.879(Q23)				

ตารางที่ 4 ผลการเลือกค่าน้ำหนักจากการหมุนองค์ประกอบ ทั้ง 5 องค์ประกอบ

จากตารางที่ 4 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูล สามารถตั้งชื่อองค์ประกอบปัจจัยที่มีผลต่อการเสริมสร้างขีดความสามารถการบริหารกิจการสาธารณะ ได้ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 การจัดการวัสดุ อุปกรณ์ (Materials) ประกอบด้วย ผู้บริหารมีความคิดริเริ่มในการบริหารจัดการวัสดุอุปกรณ์ที่ทันสมัย นำมาใช้ในองค์กรหรือหน่วยงาน หน่วยงานมีระบบกลั่นกรองข้อมูลข่าวสารที่เชื่อถือได้ ผู้บริหารมีภาวะการณเป็นผู้นำที่ดีและเหมาะสม หน่วยงานมีระบบการหาข่าวสารที่รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ หน่วยงานมีวัสดุอุปกรณ์ที่มีคุณภาพและทันสมัยมาใช้ปฏิบัติงาน หน่วยงานมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารเป็นเครือข่ายและเป็นระบบ เพื่อร่วมงานให้ความช่วยเหลือ และมีสัมพันธ์ภาพต่อกัน หน่วยงานมีการบำรุงรักษาและทดแทนวัสดุ หน่วยงานมีการปรับปรุงวิธีการระเบียบแบบแผนในการปฏิบัติงานอยู่ตลอดเวลา บุคลากรของหน่วยงานมีความตั้งใจทุ่มเทปฏิบัติงานตามกฎ ข้อบังคับ และระเบียบวินัย

องค์ประกอบที่ 2 เทคนิคในการปฏิบัติงาน (Technic) ประกอบด้วย หน่วยงานมีระบบการบำรุงรักษาวัสดุอุปกรณ์ หน่วยงานมีวิธีการระเบียบแบบแผนหรือเทคนิคในการปฏิบัติงานอย่างเป็นมาตรฐาน หน่วยงานเปลี่ยนหรือยืมตัวบุคลากรจากหน่วยงานอื่นมาปฏิบัติหน้าที่ตำแหน่งที่จำเป็น บุคลากรของหน่วยงานไม่ใช้ตำแหน่งหรืออำนาจหน้าที่แสวงหาผลประโยชน์ส่วนตนหรือให้พวกพ้องหน่วยงานมีสิ่งแวดล้อมที่ดี สะอาด และน่าอยู่ บุคลากรของหน่วยงานมีความเมตตากรุณาในการปฏิบัติตามกฎข้อบังคับ ระเบียบวินัย หน่วยงานมีระบบการควบคุมการตรวจสอบข้อมูลข่าวสารอย่างมีมาตรฐาน ผู้บริหารของหน่วยงานสนับสนุนให้บุคลากรนำวิธีการและเทคนิคมาใช้ในการปฏิบัติงานความพึงพอใจในหน้าที่การงานที่ปฏิบัติอยู่

องค์ประกอบที่ 3 ตอบสนองความต้องการของประชาชน (Satisfaction) ประกอบด้วย หน่วยงานมีการประเมินผลความพึงพอใจของประชาชน หน่วยงานค้นหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องตรงและทันสมัยเพื่อนำมาใช้บริการประชาชน หน่วยงานดำเนินงานโดยยึดหลักความรวดเร็วให้กับประชาชนหน่วยงานให้บริการในลักษณะที่ตอบสนองความต้องการของประชาชน หน่วยงานมีช่องทางการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนเพื่อบริการให้ดียิ่งขึ้น หน่วยงานมีการบริหารจัดการบนพื้นฐานของกฎหมายหรือยึดถือหลักนิติธรรม ทุกฝ่ายรับฟังและพิจารณาข้อเสนอแนะด้วยความเป็นธรรม

องค์ประกอบที่ 4 ผู้บริหารและบุคลากรที่ดี (Good Management and Personnel) ประกอบด้วย หน่วยงานใช้จ่ายงบประมาณอย่างประหยัด คุ่มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุด หน่วยงานเห็นความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพบุคลากรมีการฝึกอบรมเป็นประจำ หน่วยงานสนับสนุนให้ตรวจสอบในด้านงบประมาณอย่างเข้มงวด ผู้บริหารปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี หน่วยงานเชิญบุคคลภายนอกมาช่วยการพัฒนาบุคลากร หน่วยงานสนับสนุนให้หน่วยงานภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบ งบประมาณ

องค์ประกอบที่ 5 การบริหารและจัดสรรงบประมาณ (Budget) ประกอบด้วย หน่วยงานนำหลักธรรม เช่น ความซื่อสัตย์สุจริตมาใช้ในการปฏิบัติงาน บุคลากรของหน่วยงานมีจิตสำนึกที่ดีงามด้วยความรับผิดชอบ และเอาใจใส่งาน หน่วยงานนำข้อมูลข่าวสารมาใช้ในการปฏิบัติงาน หน่วยงานได้รับการจัดสรรงบประมาณเพียงพอ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบรรจุแต่งตั้ง

และใช้บุคลากรอย่างเหมาะสมกับงาน การรายงานการบริหารงบประมาณของหน่วยงานถูกต้องตามระเบียบ หน่วยงานมีการฝึกอบรมทำความเข้าใจกับบุคลากรถึงวิธีการระเบียนแบบแผนหรือเทคนิคอยู่เป็นประจำ หน่วยงานมีวัสดุอุปกรณ์เพียงพอและมีประสิทธิภาพต่อการปฏิบัติงาน

3. การเสริมสร้างขีดความสามารถการบริหารกิจการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

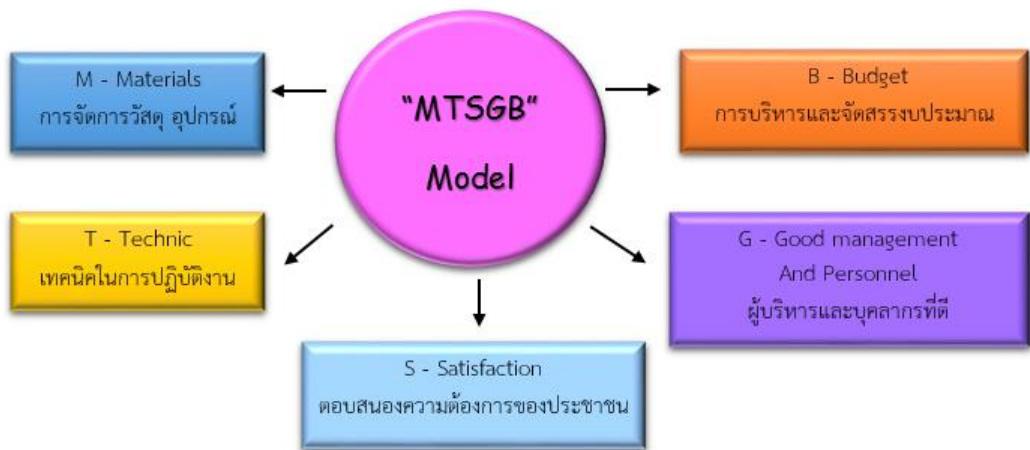
3.1 ผลการสัมภาษณ์รูปแบบการเสริมสร้างขีดความสามารถการบริหารกิจการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

กระบวนการในการเสริมสร้างขีดความสามารถการบริหารกิจการสาธารณะของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จากการสัมภาษณ์ พบว่า รูปแบบการบริหารกิจการ การปรับระเบียบเพื่อการใช้ประโยชน์ร่วมกันขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งบุคลากร อุปกรณ์ เครื่องมือ งบประมาณ เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำไปเป็นแนวทางปฏิบัติ ความอ่อนแอของระบบการบริหารกิจการในภาครัฐและการขาดกิจการสาธารณะในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาท้องถิ่นที่เป็นปัญหาอย่างต่อเนื่อง ทั้งในด้านความอ่อนแอของการบริหารของภาครัฐ การขาดประสิทธิภาพในการขับเคลื่อนการบริหารกิจการภาครัฐ ในบริบทภารกิจท้องถิ่นให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ การให้บริการประชาชนและการจัดบริการสาธารณะ ยังไม่ได้มาตรฐานสากล การขาดประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมาย การบริหารจัดการและการให้บริการของท้องถิ่นที่ยังขาดประสิทธิภาพ และความโปร่งใส กระบวนการปฏิบัติของท้องถิ่นที่เปิดให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การใช้งบประมาณไม่เพียงพอ รวมทั้งการทุจริตประพฤติมิชอบที่ยังเป็นปัญหาสำคัญของท้องถิ่น ในช่วงต่อจากนี้ไปเป็นช่วงเวลาสำคัญที่ต้องเร่งปฏิรูปการบริหารจัดการท้องถิ่นให้เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างจริงจังเพื่อให้เป็นปัจจัยสนับสนุนสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมการพัฒนาพื้นที่และท้องถิ่นในทุกด้านให้ประสบความสำเร็จบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ เพื่อให้บรรลุตามกรอบเป้าหมายของการพัฒนา

การแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำและการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนตามภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังเป็นความท้าทาย โดยเฉพาะท้องถิ่นในพื้นที่ห่างไกล และการยกระดับคุณภาพในการจัดบริการสาธารณะให้มีมาตรฐาน เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน และการรับมือกับความเปลี่ยนแปลง และความจำเป็นการพัฒนาท้องถิ่น

3.2 แนวทางการพัฒนาการเสริมสร้างขีดความสามารถการบริหารกิจการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า การปรับปรุงกฎหมายที่กำหนดบทบาทอำนาจหน้าที่ในการให้บริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องมีความชัดเจนในประเด็นเรื่องบทบาทอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการจัดบริการสาธารณะว่ามีอำนาจที่จะสามารถดำเนินการได้ในเรื่องใดบ้าง และประเด็นดังกล่าวสามารถดำเนินการได้มากน้อยเพียงใด พัฒนากลไกและระบบการดำเนินงานที่ทำให้เจ้าหน้าที่ของท้องถิ่นและผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองของท้องถิ่นปฏิบัติตามประมวลและมาตรฐานจริยธรรมอย่างเคร่งครัด

ผลการศึกษาจากการผสวนวิธี พบว่า แนวทางการพัฒนาการเสริมสร้างขีดความสามารถการบริหารกิจการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้แก่ การพัฒนา รูปแบบ MTSGB Model ซึ่งมี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านการจัดการวัสดุ/อุปกรณ์ 2) ด้านเทคนิคในการปฏิบัติงาน 3) ด้านการตอบสนองความต้องการของประชาชน 4) ด้านผู้บริหารและบุคลากรที่ดี 5) ด้านการบริหารและจัดสรรงบประมาณ และองค์ประกอบทั้ง 5 องค์ประกอบทั้ง 5 องค์ประกอบ ต้องทำงานร่วมกันเพื่อขับเคลื่อนเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ แสดงดังภาพ 1 MTSGB Model ในการพัฒนาการเสริมสร้างขีดความสามารถการบริหารกิจการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ภาพ 1 MTSGB Model ในการพัฒนาการเสริมสร้างขีดความสามารถการบริหารกิจการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จาก “MTSGB Model” ในการพัฒนาการเสริมสร้างขีดความสามารถการบริหารกิจการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถอธิบายได้ดังนี้

1. ด้านการจัดการวัสดุ/อุปกรณ์ การสร้างสรรค์รูปแบบการบริหารจัดการ ปรับระเบียบเพื่อการใช้ประโยชน์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้ง อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องจักรเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำไปเป็นแนวทางปฏิบัติ การบริหารวัสดุในการดำเนินงานจะอย่างไรให้สิ้นเปลืองน้อยที่สุด ไม่สูญเสียวัยการหรือของสิ้นเปลืองให้น้อยที่สุด หรือให้เกิดประโยชน์สูงสุด

2. ด้านเทคนิคในการปฏิบัติงาน วิธีการ ขั้นตอน หรือขบวนการในการทำงาน ความสำเร็จของการดำเนินธุรกิจส่วนใหญ่จะมาจากการทำงานที่องค์กรมีการกำหนดขั้นตอนแนวทางในการดำเนินงานที่ดี การที่จะมีแนวทางการปฏิบัติงานและขั้นตอนของการดำเนินธุรกิจที่ดีได้ ควรต้องมีการกำหนดนโยบายที่ชัดเจน มีวิสัยทัศน์ที่ดี มีการวางแผนจัดการ การติดตามความก้าวหน้าของงาน การตรวจสอบคุณภาพผลงานที่ได้ และการควบคุมการทำงานอย่างต่อเนื่อง

3. ด้านการตอบสนองความต้องการของประชาชน ปรับปรุงโครงสร้างรูปแบบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีความยืดหยุ่นสอดคล้อง กับสภาพปัญหาความต้องการและยุทธศาสตร์ของแต่ละพื้นที่เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการทำงาน และปรับปรุงโครงสร้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นชุมชนบริการเชิงบูรณาการ ผู้นำขององค์กรต้องรู้จักสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อส่วนรวม ต้องรู้จักแสดงน้ำใจ การจัดทำบริการสาธารณะเพื่อบำบัดทุกข์บำรุงสุขให้แก่ประชาชน เป็นกิจกรรมที่รัฐมีหน้าที่ต้องจัดทำขึ้นเพื่อสนองความต้องการของประชาชนโดยส่วนรวม เป็นการให้บริการแก่ประชาชนหรือการดำเนินการอื่น เพื่อสนองความต้องการของประชาชน เพราะมนุษย์ต้องการความมั่นคงปลอดภัยในชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สิน ต้องการความสงบเรียบร้อยไม่ต้องการความสับสนวุ่นวาย ตลอดจนความสะดวกสบาย

4. ด้านผู้บริหารและบุคลากรที่ดี การพัฒนาบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีความรู้ ทักษะ เข้าใจถึงบทบาท อำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และระเบียบกฎหมายทั้งใช้ในการปฏิบัติงาน คุณสมบัติของผู้บริหารและบุคลากรที่ดี คือการมีทัศนคติที่ดีในการทำงาน มีความรับผิดชอบ มีความมุ่งมั่นตั้งใจ มีความคิดสร้างสรรค์ หาแนวทางใหม่ ๆ ในการทำงาน เพื่อให้มีความคิดที่จะพัฒนา และต่อยอดผลงานให้ดีขึ้นอยู่เสมอ ควรมีน้ำใจ ไม่เห็นแก่ตัว ไม่ว่าจะเป็นเรื่องงาน หรือเรื่องส่วนตัว

5. ด้านการบริหารและจัดสรรงบประมาณ ปรับปรุงกระบวนการงบประมาณ และสร้างกลไกการติดตาม การตรวจสอบการเงิน การคลัง ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีประสิทธิภาพ เสมอภาค ลดความเหลื่อมล้ำ พร้อมทั้งการศึกษาวิจัย เพื่อค้นหาแนวทางการอุดหนุนงบประมาณแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามบริบท ที่แตกต่างกันไปแต่ละพื้นที่

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่องการเสริมสร้างขีดความสามารถการบริหารกิจการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งผู้วิจัยได้มีประเด็นที่นำมาอภิปรายผลดังต่อไปนี้

1. ความคิดเห็นต่อการพัฒนาเสริมสร้างขีดความสามารถการบริหารกิจการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า มีระดับความคิดเห็นโดยรวมอยู่ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม รองลงมา คือ ด้านโครงสร้าง ด้านศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านการจัดระเบียบชุมชน สังคมและการรักษาความสงบเรียบร้อย ด้านการวางแผน การส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรมและการท่องเที่ยว และด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต ตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปัทมา จรูญโรจน์ ณ ออยุธยา (2557) ศึกษาวิจัยเรื่องประสิทธิผลการจัดทำบริการสาธารณะของเทศบาลตำบล ผลการวิจัย (1) ปัจจัยด้านลักษณะองค์กร ด้านลักษณะสภาพแวดล้อม ด้านลักษณะพนักงาน ด้านนโยบายการบริหารและการปฏิบัติ ส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดทำบริการสาธารณะของเทศบาลตำบล (2) ประสิทธิผลการจัดทำบริการสาธารณะของเทศบาลตำบล อยู่ในระดับ

ปานกลาง (3) ปัญหาอุปสรรคในการจัดทำบริการสาธารณะของเทศบาลตำบลที่ได้รับการถ่ายโอนภารกิจ สรุปมี 5 ด้าน ได้แก่ (3.1) นโยบายการกระจายอำนาจ (3.2) การจัดสรรงบประมาณ (3.3) การบริหารงานบุคคล (3.4) บทบาทผู้บริหารในองค์กร (3.5) การมีส่วนร่วมของประชาชน

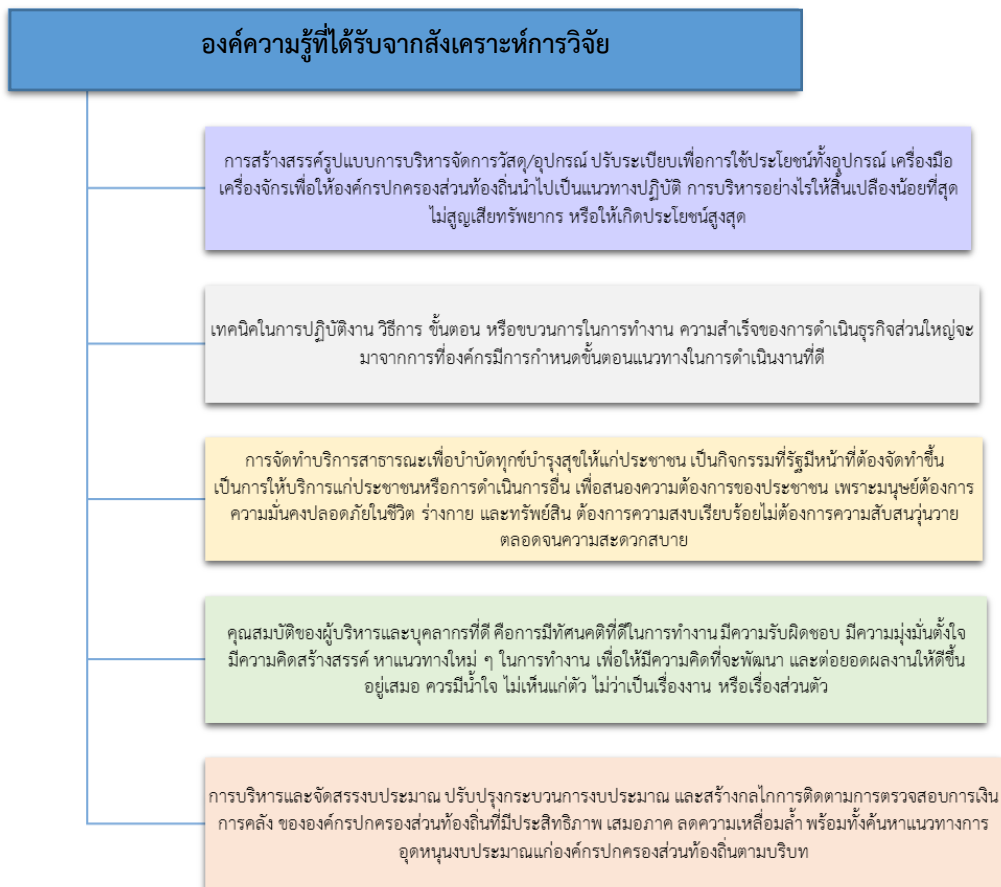
2. ปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาเสริมสร้างขีดความสามารถการบริหารกิจการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ทั้งนี้เพราะปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาการเสริมสร้างขีดความสามารถการบริหารกิจการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่ามีระดับความคิดเห็นโดยรวมอยู่ระดับมาก ทั้ง 8 ด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ได้แก่ การให้บริการประชาชน รองลงมา คือ การบริหาร การบริหารวัสดุอุปกรณ์ การบริหารทรัพยากรมนุษย์ การบริหารข้อมูลข่าวสาร การบริหารด้านคุณธรรม การบริหารวิธีการ แบบแผนหรือเทคนิค และการบริหารด้านขวัญและกำลังใจ ตามลำดับ จากการวิจัยการผสมผสานวิธี ได้แนวทาง ดังนี้ 1) การจัดการด้านเครื่องมือ เครื่องใช้ วัสดุอุปกรณ์ว่า ต้องสามารถดำเนินการได้อย่างเหมาะสม และมีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะสามารถช่วยให้การดำเนินงานบรรลุผลสำเร็จ และได้รับผลประโยชน์ที่สุด 2) ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีการวางแผนในการทำงาน โดยเฉพาะในขั้นตอนการจัดทำโครงการหรือการจัดบริการสาธารณะต้องให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและการตัดสินใจ โดยเรียงลำดับความสำคัญของปัญหาและกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาตามความต้องการของประชาชน เพื่อให้ได้นโยบายที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน ทั้งนี้ต้องปฏิบัติตามระเบียบและที่กฎหมายกำหนด 3) ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องทำทุกอย่างให้มีประโยชน์มากที่สุด โดยเน้นการจัดบริการสาธารณะที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนอย่างครอบคลุมที่สุด เน้นความเสมอภาคและเท่าเทียมกันในการได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนา ทั้งนี้ต้องคำนึงการบริหารจัดการทรัพยากรที่มีจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนร่วมด้วย 4) ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องจัดบริการสาธารณะให้ประชาชนอย่างทั่วถึง ไม่เลือกปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกัน โดยเคารพในความคิดของประชาชนทุกคน ไม่ละเมิดหน้าที่ของประชาชน โดยใช้อำนาจตามขอบเขตที่กฎหมายกำหนดไว้ ทำตามกฎระเบียบ และความถูกต้อง พร้อมรับการถูก ตรวจสอบทั้งหน่วยงานภายในและภายนอก รวมทั้งเปิดเผยข้อมูลอย่างตรงไปตรงมา โดยให้ประชาชน เข้าถึงข้อมูลข่าวสาร และสามารถตรวจสอบความถูกต้องได้ 5) ผู้นำองค์กรจะต้องหาเงินมาเพื่อใช้ในการดำเนินกิจกรรมตามที่กำหนดไว้ได้อย่างถูกต้องสอดคล้องกัน ต้องมีการพิจารณาในส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งเรื่องการจัดสรรเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ให้เป็นสัดส่วนที่จะได้ผลตอบแทนสูงสุด และสามารถควบคุมค่าใช้จ่ายได้อย่างถูกต้องตามหลักเกณฑ์ โดยไม่ปล่อยให้เกิดการรั่วไหล หรือฟุ่มเฟือยโดยไม่จำเป็น ขณะเดียวกันต้องสนับสนุนให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างราบรื่นจนสามารถบรรลุเป้าหมาย

3. ผลการวิจัยจากการผสมผสานวิธี พบว่า แนวทางการพัฒนาการเสริมสร้างขีดความสามารถการบริหารกิจการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้แก่ การพัฒนารูปแบบ MTSGB Model ซึ่งมี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านการจัดการวัสดุ/อุปกรณ์ 2) ด้านเทคนิคในการปฏิบัติงาน 3) ด้านการตอบสนองความต้องการของประชาชน 4) ด้าน

ผู้บริหารและบุคลากรที่ดี 5) ด้านการบริหารและจัดสรรงบประมาณ และองค์ประกอบทั้ง 5 องค์ประกอบ ต้องทำงานร่วมกันเพื่อขับเคลื่อนเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ MTSGB Model ในการพัฒนาการเสริมสร้างขีดความสามารถการบริหารกิจการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งนี้เพราะแนวทางการพัฒนาเกี่ยวกับบทบาทผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดบริการสาธารณะแนวใหม่ สอดคล้องกับงานวิจัยของนิตา เจริญพร (2565) ที่มีข้อเสนอแนะว่า ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรตอบสนองความต้องการและผลประโยชน์ของประชาชนอย่างเท่าเทียมกัน ผู้นำองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นควรบริหารงานด้วยความโปร่งใส ไม่ทุจริต ทำตามกฎระเบียบ และความถูกต้อง พร้อมรับการถูกตรวจสอบทั้งหน่วยงานภายในและภายนอก รวมทั้งเปิดเผยข้อมูลอย่างตรงไปตรงมา โดยให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและสามารถตรวจสอบความถูกต้องได้

องค์ความรู้ใหม่

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้รับจากการสังเคราะห์งานวิจัย เรื่อง “การเสริมสร้างขีดความสามารถการบริหารกิจการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานี” ดังภาพต่อไปนี้

ภาพ 2 องค์ความรู้ที่ได้รับจากสังเคราะห์จากการวิจัย

สรุปและข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาขีดความสามารถการบริหารแผนปฏิบัติการกำหนดการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยพบว่าการคิดเห็นต่อขีดความสามารถการบริหารแผนปฏิบัติการกำหนดการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการทำบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้ง 6 ด้าน มีระดับความคิดเห็นโดยรวมอยู่ระดับมาก และปัจจัยสำคัญต่อพัฒนาการเสริมสร้างขีดความสามารถการบริหารกิจการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยภาพรวมอยู่ระดับมาก สำหรับแนวทางการพัฒนารูปแบบการบริหารกิจการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานีเพื่อศึกษาขีดความสามารถการบริหารกิจการสาธารณะ วิเคราะห์ปัจจัยสำคัญต่อพัฒนาการเสริมสร้างขีดความสามารถการบริหารกิจการสาธารณะ และแนวทางการพัฒนารูปแบบการบริหารกิจการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยมีแนวทางการพัฒนารูปแบบการบริหารกิจการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ (1) ด้านการจัดการวัสดุ/อุปกรณ์ (2) ด้านเทคนิคในการปฏิบัติงาน (3) ด้านการตอบสนองความต้องการของประชาชน (4) ด้านผู้บริหารและบุคลากรที่ดี (5) ด้านการบริหารและจัดสรรงบประมาณ ดังผลการศึกษาจากการวิจัย ผู้วิจัยมี ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ทั้งเชิงนโยบาย ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ และข้อเสนอแนะการศึกษาครั้งต่อไปในอนาคต ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 ควรปรับปรุงรูปแบบการบริหารกิจการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนครบถ้วน ทัวถึง และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ท้องถิ่น

1.2 ควรวิจัยศึกษารูปแบบและปัจจัยการพัฒนาในด้านอื่น ๆ ที่พัฒนาขึ้นไปปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

2.1 ทดลองใช้รูปแบบการบริหารกิจการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อพัฒนารูปแบบให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

2.2 ควรมีการประเมินรูปแบบการพัฒนาการบริหารกิจการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสม

3. ข้อเสนอแนะการศึกษาครั้งต่อไปในอนาคต

3.1 ควรมีการขยายขอบเขตของประชากรในวิจัยครั้งต่อไป เพื่อให้ทราบถึงความแตกต่าง

3.2 ควรนำปัจจัยอื่น ๆ ที่มีความสัมพันธ์กับการพัฒนาท้องถิ่น เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์มากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- นิตา เจริญพร. (2565). บทบาทผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดบริการสาธารณสุขแนวใหม่
อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี. (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต).
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี, เพชรบุรี.
- ปัทมา จรุงญโรจน์ ณ อยุธยา. (2557). ประสิทธิภาพการจัดทำบริการสาธารณสุขของเทศบาลตำบล.
วารสารดุสิตบัณฑิตทางสังคมศาสตร์, 4(1), 77-90.
- วุฒิสาร ตันไชย. (2559). รูปแบบและประเภทการจัดบริการสาธารณสุขขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.
กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- สันต์ชัย รัตนะขวัญ. (2560). การบริการสาธารณสุขขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. สืบค้นเมื่อ 28
ธันวาคม 2566, จาก <http://www.phothong101.go.th/index.php/d/q/34-q3>
- องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานี. (2566). แบบประเมินประสิทธิภาพขององค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่น. สืบค้นเมื่อ 4 ธันวาคม 2566, จาก https://www.suratpao.go.th/lpa_new
- Yamane, T. (1973). *Statistics: an introductory analysis*. New York: Harper & Row.

การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมือง
ของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไปของจังหวัดนครราชสีมา
Buddhadhamma Integrating to Promote Political Participation in
the General Election of Nakhon Ratchasima Province

ณัฐกานต์ หงษ์กุลเศรษฐ์¹
Natthakarn Hongkulaset

Received: 16 October 2023; Revised: 18 March 2024; Accepted: 21 March 2024

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพทั่วไป 2) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วม 3) เพื่อนำเสนอการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไปของจังหวัดนครราชสีมา เป็นงานวิจัยแบบผสมวิธี ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ การวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป จำนวน 400 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 10 รูป/คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิควิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพทั่วไป พบว่า ด้านการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง ไปเลือกตั้งจากความใกล้ชิดกับประชาชนในพื้นที่ ด้านการสื่อสารทางการเมือง มีการประชาสัมพันธ์และมีทัศนคติที่ดีต่อการเมือง ด้านการมีส่วนร่วมในพรรคการเมือง มีการแสดงความคิดเห็นในการกำหนดนโยบาย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน พบว่า ด้านความเข้าใจทางการเมือง ได้รับการพัฒนาเรียนรู้ทางการเมือง ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง การดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมือง ด้านทัศนคติทางการเมือง เกิดจากการความเชื่อจากคนใกล้ชิด การเคารพสิทธิ์ซึ่งกันและกัน ด้านพฤติกรรมทางการเมือง มีการศึกษาเรียนรู้หลักการและแนวทางการเมือง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 3) การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป โดยใช้หลักอปริหานิยธรรม 7 พบว่า รักษาการประชุมและเลิกประชุมโดยพร้อมเพรียงกัน ปฏิบัติตามมติของพรรค เคารพนับถือผู้ใหญ่ ให้เกียรติซึ่งกันและกัน ถือปฏิบัติตามระเบียบ

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วมทางการเมือง; การเลือกตั้งทั่วไป; การบูรณาการหลักพุทธธรรม

¹ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย; Mahachulalongkornrajavidyalaya
Corresponding Author, E-mail: zea230733@gmail.com

Abstract

The main aims of this research article encompass threefold: firstly, to examine the overall conditions; secondly, to investigate the level of participation; and thirdly, to elucidate the incorporation of Buddhist principles to enhance public engagement in the general election of Nakhon Ratchasima Province. This study adopts a comprehensive research approach, combining both quantitative and qualitative methods. The quantitative research component involved a sample group of 400 eligible voters aged 18 years and above. Data collection was conducted through the administration of questionnaires, and subsequent analysis employed statistical measures such as frequency, percentage, mean, and standard deviation. On the other hand, the qualitative research segment entailed conducting in-depth interviews with key informants, as well as analyzing data derived from 10 selected monks or individuals, utilizing content analysis techniques.

The research findings indicate that 1) There are general conditions that contribute to the exercise of the right to vote. These conditions include proximity to the people in the area, effective political communication, positive public relations, and a favorable attitude towards politics. Furthermore, participation in political parties allows for the expression of opinions in policy formulation. Overall, the level of these conditions is high. 2) The study reveals that the political participation of individuals is influenced by their understanding of politics. Through the development and acquisition of political knowledge, individuals engage in activities associated with political parties and adopt a particular political attitude. This attitude is shaped by the beliefs of those close to them and emphasizes respect for each other's rights. Moreover, there is a focus on education and learning of political principles and guidelines. Overall, the level of political participation is high. 3) The integration of Buddhist principles has been identified as a means to promote political participation among citizens during general elections. By applying the principles of Aparihaniyadhamma 7, it was observed that meetings were conducted harmoniously and adjourned in unity. Additionally, there is a strong emphasis on following the resolutions of the political party, respecting elders, treating each other with respect, and adhering to regulations.

Keywords: Participation; General Election; Buddhadhamma

บทนำ

ประเทศไทยนับตั้งแต่มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองในวันที่ 24 มิถุนายน 2475 ถือเป็นจุดเริ่มต้นในการปกครองประเทศจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์เป็นระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนผู้เป็นเจ้าของประเทศเข้าไปมีบทบาทในการกำหนดทิศทางของประเทศตัวเองทั้งทางตรงและทางอ้อมเพื่อให้สอดคล้องกับหลักการปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตยที่อำนาจอธิปไตยอันเป็นอำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศโดยประชาชนจะใช้อำนาจออกกฎหมายผ่านรัฐสภาใช้อำนาจบริหารผ่านรัฐบาลและใช้อำนาจตุลาการผ่านศาลจนทำให้ระบอบประชาธิปไตยเป็นระบอบการปกครองในอุดมคติของหลาย ๆ ประเทศ (ทินพันธ์ นาคะตะ, 2543) จนทำให้สะท้อนลักษณะที่เห็นได้อย่างชัดเจนของประชาธิปไตยที่ว่ารัฐบาลได้อำนาจมาจากประชาชนหรือโดยความยินยอมของประชาชน ดังนั้นประชาชนต้องมีส่วนร่วมในการปกครองประเทศตลอดเวลาผ่านกระบวนการต่าง ๆ ที่กำหนดไว้หรือให้สิทธิ์ที่จะแสดงบทบาทต่าง ๆ ได้โดยตรงและการกระทำของรัฐบาลทุกอย่างต้องรับผิดชอบต่อประชาชน (อมร รักษาสัตย์ และคณะ, 2543)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้กำหนดให้การเลือกตั้งเป็นสิทธิและหน้าที่ของประชาชนชาวไทยทุกคน ที่มีอายุครบ 18 ปีบริบูรณ์ เพื่อไปทำหน้าที่คัดเลือกตัวแทนของตนเข้าไปออกกฎหมายและเข้าไปบริหารประเทศ (ราชกิจจานุเบกษา 134 ตอนที่ 403, 2560) ในการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประเทศไทยนั้นจะขึ้นอยู่กับ การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม ทั้งนี้การเมืองไทยในระบอบประชาธิปไตยนั้นได้เลือกรูปแบบการควรวรวมอำนาจ (Fusion of Power) โดยทั่วไปเรียกว่าระบบรัฐสภา (Parliamentary System) (วิทยา จิตนุงศ์, 2562) ซึ่งเป็นระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขและยึดรูปแบบเดียวกันกับสหราชอาณาจักรหรือประเทศอังกฤษ (ปวริศร เลิศธรรมเทวี, 2561) ฉะนั้นการเมืองจึงมีความสำคัญต่อการพัฒนาประชาธิปไตยและเป็นรากฐานสำคัญต่อการพัฒนาประเทศในภาพรวม ขณะที่การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนนั้นก็ถือเป็นบริบทที่สำคัญยิ่งในการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ซึ่งจะเป็นแนวทางที่จะสะท้อนอำนาจประชาธิปไตยที่เป็นของประชาชนอย่างแท้จริง (สำนักประชาสัมพันธ์, 2561)

ภายหลังเหตุการณ์รัฐประหารในวันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ. 2557 และการยกเลิก รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้มีการจัดร่างรัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราว พ.ศ. 2557 ขึ้นเพื่อใช้เป็นกฎหมายสูงสุด และมีการจัดตั้งสภาร่างรัฐธรรมนูญเพื่อจัดทำรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ขึ้นก่อนที่จะมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในวันอาทิตย์ที่ 24 มีนาคม 2562 ซึ่งถือเป็นการเลือกตั้งทั่วไประดับชาติครั้งแรกหลังจากมีการทำ รัฐประหารของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) (สำนักวิชาการ, 2558) หลังจากการรัฐประหาร โดยคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ได้มีการแบ่งเขตเลือกตั้งแบบรวมเขต โดยจังหวัด นครราชสีมาผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งทั้งหมด จำนวน 1,796,488 คน แบ่งเขตการเลือกตั้งออกเป็น 6 เขต

เขตเลือกตั้งที่ 1 มีผู้มีสิทธิเลือกตั้งคิดเป็นร้อยละ 72.95 เขตเลือกตั้งที่ 2 มีผู้มีสิทธิเลือกตั้งคิดเป็นร้อยละ 75.65 เขตเลือกตั้งที่ 3 มีผู้มีสิทธิเลือกตั้งคิดเป็นร้อยละ 73.15 เขตเลือกตั้งที่ 4 มีผู้มีสิทธิเลือกตั้งคิดเป็นร้อยละ 70.21 เขตเลือกตั้งที่ 5 มีผู้มีสิทธิเลือกตั้งคิดเป็นร้อยละ 69.33 และเขตเลือกตั้งที่ 6 มีผู้มีสิทธิเลือกตั้งคิดเป็นร้อยละ 76.11 (สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, 2550) จากการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 24 มีนาคม พ.ศ. 2562 มีการแบ่งเขตการเลือกตั้งโดยใช้แบบเขตเดียวเบอร์เดียว พบว่า จังหวัดนครราชสีมาแบ่งเขตการเลือกตั้งออกเป็น 14 เขต มีผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวน 2,080,476 คน มีผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งจำนวน 1,563,935 คน คิดเป็นร้อยละ 75.17 (สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, 2562)

จะเห็นได้การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไปของจังหวัดนครราชสีมา ประชาชนส่วนใหญ่ให้ความสำคัญและมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยเฉพาะการเลือกตั้งทั่วไปในปี 2566 มีผู้ใช้สิทธิ 1,617,061 คน คิดเป็น 76.26% จากผู้มีสิทธิ 2,120,399 คน (กรุงเทพมหานคร, 2567) ซึ่งการออกมาใช้สิทธิของประชาชนโดยรวมยังไม่ถึงร้อยละ 80.00 ผู้วิจัยเห็นว่าหากประชาชนได้รับการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจต่อกระบวนการเลือกตั้งและการนำเอาหลักอภิธานิธรรม 7 เช่น หมั่นประชุมปรึกษาหารือกันทางการเมือง พร้อมเพรียงกันประชุม ยึดมั่นในหลักและอุดมการณ์ทางประชาธิปไตย เป็นต้น มาบูรณาการเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไปของจังหวัดนครราชสีมา เพื่อให้ประชาชนได้มีส่วนทางการเมืองมากขึ้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเรื่องการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการเลือกตั้งทั่วไปของจังหวัดนครราชสีมา เพื่อให้เกิดการตื่นรู้ ใช้ปัญญาในการพิจารณาใคร่ครวญกับสถานการณ์ตามความเป็นจริง หลักพุทธธรรมเป็นหลักปฏิบัติในการดำเนินชีวิตให้อยู่อย่างร่มเย็นเป็นสุข โดยนำมาประยุกต์เข้ากับสถานการณ์ในปัจจุบันเพื่อแก้ปัญหาทางการเมือง

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไปของจังหวัดนครราชสีมา
2. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไปของจังหวัดนครราชสีมา
3. เพื่อนำเสนอการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไปของจังหวัดนครราชสีมา

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยฉบับนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ และวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีรายละเอียดแต่ละขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. การวิจัยเชิงคุณภาพ

1.1 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้ทำการศึกษามีได้กำหนดรูปแบบการวิจัย โดยกำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเฉพาะเจาะจง โดยแบ่งผู้ให้ข้อมูลสำคัญจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In – depth Interview) จำนวน 18 รูป/คน ประกอบด้วย 1) นักวิชาการทางด้านพระพุทธศาสนา จำนวน 5 รูป/คน 2) นักการเมือง จำนวน 5 คน 3) เจ้าหน้าที่ด้านการจัดการเลือกตั้ง จำนวน 5 คน 4) นักวิชาการทางด้านรัฐศาสตร์ จำนวน 4 คน การสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) โดยการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Samples) จำนวน 10 รูป/คน

1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้าง (Structured Interview Form) โดยศึกษาจากแนวคิดเกี่ยวกับการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนต่อการเลือกตั้งทั่วไปของจังหวัดนครราชสีมา

1.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ในการวิจัยครั้งนี้จะทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้ง 2 อย่าง ซึ่งประกอบด้วย 1) เก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์ 2) การสนทนากลุ่มเฉพาะ

1.4 การวิเคราะห์ข้อมูล ในการวิจัยเชิงคุณภาพ วิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนาตามเกณฑ์การวิเคราะห์เนื้อหา ดังนี้ 1) วางเค้าโครงของข้อมูล โดยทำรายชื่อคำหรือข้อความที่จะถูกนำมาวิเคราะห์แล้วแบ่งไว้เป็นประเภท (Categories) เพื่อให้การวิเคราะห์ที่มีความสม่ำเสมอ 2) คำนี้ถึงบริบท (Context) หรือสภาพแวดล้อมประกอบของข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์ โดยมีการเชื่อมโยงเข้ากับกรอบแนวคิดการวิจัย เพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลให้มีความกว้างขึ้นและนำไปสู่การอ้างอิงกับข้อมูลอื่น ๆ ได้ 3) ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เมื่อได้ทำการสัมภาษณ์ที่กำหนดไว้เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการถอดถ้อยคำ การสัมภาษณ์จากเครื่องบันทึกเสียง พร้อมทั้งรายละเอียดเพิ่มเติมจากการจดบันทึก โดยการทำการคัดลอกข้อความและบันทึกอย่างละเอียดเพื่อตีความและกำหนดประเด็นที่สำคัญได้อย่างถูกต้องและเชื่อถือได้ แล้วทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา ซึ่งในการวิเคราะห์นั้นผู้วิจัยใช้การถอดข้อความทั้งหมดในภาพรวม แล้วนำข้อความมาทำการวิเคราะห์ในแต่ละประเด็นและแต่ละกลุ่มเป้าหมายเพื่อให้การวิจัยครั้งนี้สามารถตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้อย่างถูกต้อง

2. การวิจัยเชิงปริมาณ

2.1 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิ์เลือกตั้ง ที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ตามฐานข้อมูลของกรมการปกครองกระทรวงมหาดไทย ในการเลือกตั้งทั่วไปปี 2562 จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 384,398 คน (ผู้มีสิทธิ์เลือกตั้ง, 2566) โดยผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่ม

ตัวอย่าง (Sample Size) และวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง (Sampling) จากสูตรของ Taro Yamane (พระมหากษัตริย์ กิตติโสภโณ, 2561) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งแบบออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป แล้วนำมาแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชาชนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 30 คน แล้วนำมาคำนวณหาความเชื่อมั่น (Reliability) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha C = Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นในภาพรวมเท่ากับ 0.967

2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการจัดเก็บข้อมูลเชิงปริมาณตามขั้นตอนดังต่อไปนี้ 1) จัดเตรียมเครื่องมือตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการแจกแบบสอบถาม 2) ผู้วิจัยเสนอติดต่อขอหนังสือจากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือถึงเจ้าคณะจังหวัดนครราชสีมา ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อเข้าแจกแบบสอบถาม (Questionnaire) 3) นำส่งหนังสือขออนุญาตและขอความร่วมมือ เพื่อขอแจกแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 ชุด และดำเนินการแจกด้วยตนเองและรับกลับคืนด้วยตนเอง ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ทั้งหมด 400 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100% ของจำนวนแบบสอบถามทั้งหมด 4) ตรวจสอบความสมบูรณ์ครบถ้วนของแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่รับกลับมาก่อนนำไปวิเคราะห์ข้อมูลตามวิธีการทางสังคมศาสตร์

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ ข้อคำถามเกี่ยวกับระดับสภาพทั่วไป การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน และการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไปของจังหวัดนครราชสีมา โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์เพื่อทำการคำนวณค่าสถิติต่าง ๆ ที่ใช้ในการวิเคราะห์การนำเสนอและสรุปผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาเรื่องการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไปของจังหวัดนครราชสีมา ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการศึกษาดังนี้

1. สภาพทั่วไปการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไปของจังหวัดนครราชสีมา พบว่า 1. ด้านการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง มีการตัดสินใจไปเลือกตั้งจากผู้รับสมัคร

เลือกตั้งซึ่งมีความใกล้ชิดกับประชาชนในพื้นที่ แม้ผู้รับสมัครนั้นจะมีการย้ายพรรคการเมืองไปสังกัดอีกพรรคหนึ่งก็ตาม ด้วยความใกล้ชิดของประชาชนที่ให้ความไว้วางใจในตัวผู้รับสมัคร จึงเป็นที่ยอมรับของประชาชนในพื้นที่

2. ด้านการสื่อสารทางการเมือง เป็นการส่งสารจากพรรคการเมืองหรือผู้สมัครรับเลือกตั้งเพื่อเป็นตัวแทนของประชาชนเข้าไปทำหน้าที่ในการใช้สิทธิ์ใช้เสียงแทนประชาชน จึงจำเป็นจะต้องมีการสื่อความหมายที่ตรงประเด็นและชัดเจน ให้เข้าใจง่าย 3 ด้านการมีส่วนร่วมในพรรคการเมือง มีส่วนร่วมในพรรคการเมืองของประชาชน หรือการสมัครเข้าร่วมเป็นสมาชิกพรรคการเมืองนั้น ประชาชนจำเป็นต้องรู้และยอมรับในนโยบายของพรรคการเมืองที่ตนสมัครเข้าร่วมในการบริหารหรือขับเคลื่อนพรรคให้ได้รับคะแนนเสียงในการเลือกตั้ง มีการเปิดโอกาสให้ประชาชนที่สนับสนุนหรือสมาชิกพรรคแสดงความคิดเห็นในการกำหนดนโยบายของพรรคการเมืองหรือข้อบังคับของพรรคการเมือง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.02$, S.D.=0.73) เมื่อจำแนกรายละเอียดเป็นรายด้าน พบว่า 1. ด้านการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง 2. ด้านการสื่อสารทางการเมือง 3. ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง ทั้ง 3 ด้าน โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังนี้

สภาพทั่วไปการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไปของจังหวัดนครราชสีมา	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ด้านการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง	4.33	0.78	มาก
2. ด้านการสื่อสารทางการเมือง	4.13	0.75	มาก
3. ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง	3.60	1.04	มาก
ภาพรวม	4.02	0.73	มาก

ตารางที่ 1 สภาพทั่วไปการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไปของจังหวัดนครราชสีมา

3. การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไปของจังหวัดนครราชสีมา พบว่า 1) ด้านความเข้าใจทางการเมืองประชาชนต้องได้รับการพัฒนาเรียนรู้ทางการเมืองตั้งแต่เด็ก จากครอบครัว สถาบันการศึกษา จะช่วยปลูกจิตสำนึกทางการเมืองในทางที่ถูกต้อง มีพฤติกรรมที่เคารพสิทธิ์ของตนเองและผู้อื่น 2) ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง การดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมือง การกำหนดข้อบังคับหรือนโยบายต่าง ๆ ของพรรค มีการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชน หรือสมาชิกพรรคการเมือง อันจะทำให้ประชาชนได้รับผลประโยชน์จากการนำเสนอโยบายของพรรค 3) ด้านทัศนคติทางการเมือง เกิดจากการความเชื่อจากคนใกล้ชิด ปัจจุบันประชาชนทุกคนสามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองผ่านสื่อออนไลน์ การเคารพสิทธิ์ซึ่งกันและกันซึ่งโดยไม่ละเมิดสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น 4) ด้านพฤติกรรมทางการเมือง ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยมากขึ้น การใช้อำนาจของประชาชนในการเลือก

ผู้แทนราษฎร พรรคการเมือง เข้าไปบริหารประเทศ การเคารพซึ่งกันและกันตามหลักความเสมอภาค สิทธิ เสรีภาพ การถือเสียงข้างมาก โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.09$, $S.D.=0.81$) เมื่อจำแนกรายละเอียดเป็นรายด้าน พบว่า 1. ด้านความเข้าใจทางการเมือง 2. ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง 3. ด้านทัศนคติทางการเมือง 4. ด้านพฤติกรรมทางการเมือง ทั้ง 4 ด้าน โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานดังนี้

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในการเลือกตั้งทั่วไปของ จังหวัดนครราชสีมา	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ด้านความเข้าใจทางการเมือง	4.22	0.84	มาก
2. ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง	3.98	0.96	มาก
3. ด้านทัศนคติทางการเมือง	4.21	0.84	มาก
ด้านพฤติกรรมทางการเมือง	3.96	0.92	มาก
ภาพรวม	4.09	0.81	มาก

ตารางที่ 2 การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไปของจังหวัดนครราชสีมา

4. การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป โดยใช้หลักอภิธานิธรรม 7 พบว่า 1) หมั่นประชุมปรึกษาหารือกันทางการเมือง มีการเข้าร่วมประชุมเป็นประจำตามวันเวลาและสถานที่ที่กำหนดประชุม 2) พร้อมเพรียงกันประชุม อยู่ร่วมประชุมจนแล้วเสร็จและเลิกประชุมพร้อมกัน 3) ยึดมั่นในหลักและอุดมการณ์ทางประชาธิปไตย เคารพการตัดสินใจของที่ประชุมและปฏิบัติตามมติของที่ประชุม 4) เคารพนับถือผู้หลักผู้ใหญ่ในบ้านเมือง ให้เกียรติและเคารพผู้เป็นประธานในที่ประชุมและเพื่อนสมาชิกร่วมประชุม 5) มีส่วนร่วมในการปกป้องเด็ก สตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาส เคารพมติที่ประชุมและไม่ใช้อำนาจเพื่อเปลี่ยนแปลงมติของที่ประชุม 6) อนุรักษ์รักษาวัฒนธรรมทางการเมืองที่ดีงาม การพูดจาเคารพซึ่งกันและกัน ไม่พูดจาตู่ถูกต้อแคลงผู้อื่น 7) ดำรงรักษาความผาสุกและพอเพียงให้คงอยู่อย่างยั่งยืน เมื่อมีมติให้ผู้อื่นผู้ใดรับผิดชอบให้การสนับสนุนและช่วยเหลือด้วยความตั้งใจดี

อภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพทั่วไปการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไปของจังหวัดนครราชสีมา ประกอบด้วย การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง มีการตัดสินใจไปเลือกตั้งจากผู้รับสมัครเลือกตั้งซึ่งมีความใกล้ชิดกับประชาชนในพื้นที่ นโยบายต่าง ๆ ของพรรคการเมือง การสื่อสารทางการเมือง มีการสื่อความหมายที่ตรงประเด็นและชัดเจนให้เข้าใจง่าย การมีส่วนร่วมในพรรค

การเมือง มีการเปิดโอกาสให้ประชาชนที่สนับสนุนหรือสมาชิกพรรคแสดงความคิดเห็นในการกำหนดนโยบายของพรรคการเมืองหรือข้อบังคับของพรรคการเมืองล้วนเป็นปัจจัยที่มีส่วนสำคัญในการตัดสินใจของประชาชนที่จะมีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุทน ทองเล็ก (2564) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนจังหวัดสระแก้วในการเลือกตั้งทั่วไปปี พ.ศ. 2562 ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไปปี พ.ศ. 2562 จังหวัดสระแก้ว โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ด้านการสื่อสารทางการเมือง และ ด้านการมีส่วนร่วมในพรรคการเมืองตามลำดับ เมื่อพิจารณาอิทธิพลของแต่ละปัจจัย พบว่า ปัจจัยด้านสื่อสารมวลชน (X4), สภาพสังคม (X1), เศรษฐกิจ (X2), วัฒนธรรมทางการเมือง (X3) มีอิทธิพลร่วมกันต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. 2562 ในจังหวัดสระแก้ว (V) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 ซึ่งทั้ง 4 ปัจจัย สามารถรวมกันอธิบายความผันแปรของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ.2562 จังหวัดสระแก้ว (Y ได้ร้อยละ 97.0 โดยมีสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน (B4, B1, B2, B3) เท่ากับ 1.562, 0.379, 0.313 และ 1.309 ตามลำดับ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของศุภมา จิตต์เที่ยง (2566) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องกระบวนการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อความเชื่อมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยของพรรคการเมืองในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนกรุงเทพมหานคร มีส่วนร่วมในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง สามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมือง มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน มีการแลกเปลี่ยนทัศนคติทางการเมืองกันจากสื่อมวลชนบ้าง และประชาชนที่มาจากหลากหลายอาชีพ สภาพการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อความเชื่อมั่นในการปกครอง การส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อความเชื่อมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยของพรรคการเมืองในกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. การส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไปของจังหวัดนครราชสีมา พบว่า ความเข้าใจทางการเมือง ประชาชนต้องได้รับการพัฒนาเรียนรู้ทางการเมืองตั้งแต่เด็ก จากครอบครัว สถาบันการศึกษา จะช่วยปลูกจิตสำนึกทางการเมืองในทางที่ถูกต้อง มีพฤติกรรมที่เคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น มีความคิดเห็นที่แตกต่างแต่ไม่แตกแยก มีการยอมรับซึ่งกันและกันการมีส่วนร่วมทางการเมือง การดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมือง การกำหนดข้อบังคับหรือนโยบายต่าง ๆ ของพรรค จำเป็นต้องมีการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชน ทัศนคติทางการเมือง เกิดจากการความเชื่อจากคนใกล้ชิด สามารถเรียนรู้และค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับการเมืองต่าง ๆ ได้อย่างมากมายในปัจจุบัน สื่อต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นสื่อออนไลน์ ประชาชนทุกคนสามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองแล้วนำมาพิจารณาข้อเท็จจริงที่พรรคการเมืองหรือนักการเมืองนำเสนอเป็นนโยบายของพรรคการเมือง พฤติกรรมทางการเมือง ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยมากขึ้น มีการศึกษาเรียนรู้หลักการและแนวทางทางการเมือง การใช้อำนาจของ

ประชาชนในการเลือกผู้แทนราษฎร พรรคการเมือง เข้าไปบริหารประเทศ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐมน หมวกนิม (2564) ได้วิจัยเรื่องการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งเสริมต่อการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน และผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ พบว่า ปัจจัยด้านการกล่อมเกลางานการเมือง (X1) ปัจจัยด้านวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย (X2) และหลักอิทธิบาท 4 (X3) มีอิทธิพลต่อการส่งเสริมการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย (Y) ร้อยละ 37.7 3. และสอดคล้องกับงานวิจัยของสุกัญญาณัฐ ออบสิน (2564) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไปของจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ผลการวิจัยพบว่า

1. การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไปของจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง เป็นกิจกรรมที่ประชาชนเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องหรือมีบทบาทสำคัญในกิจกรรมทางการเมืองเป็นต้นว่าการติดตามข่าวสารทางการเมือง การใช้สิทธิเลือกตั้งและการรณรงค์หาเสียงการเลือกตั้งการสนทนาเรื่องการเมือง การเข้าร่วมทำกิจกรรมทางการเมืองกับพรรคการเมืองและกลุ่มทางการเมือง การติดต่อกับนักการเมือง การชุมนุมทางการเมือง และการสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมืองความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไปของจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง การออกไปเลือกตั้งเพราะต้องการเลือกคนดี เลือกพรรคดี เข้าไปปกป้องผลประโยชน์ของประเทศชาติ และต้องการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐเพื่อพิทักษ์ผลประโยชน์ของส่วนรวม ตลอดจนอยากให้การเลือกตั้งเป็นไปด้วยความบริสุทธิ์ ยุติธรรม และเที่ยงธรรม มีความเสมอภาคที่เท่าเทียมและผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งมีสิทธิเท่าเทียมกัน

3. การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป โดยใช้หลักอภิธานิธรรม 7 เป็นการนำหลักพุทธธรรมที่เหมาะสมกับการทำงานมาปรับปรุงและประยุกต์ใช้ให้เกิดความเหมาะสมสำหรับการทำงาน หลักอภิธานิธรรม 7 เป็นการประชุมปรึกษาหารือเรื่องการวางแผนการบริหารจัดการร่วมกับ ชุมชน วัด และสังคม ในการดำเนินการประชุมคณะกรรมการต่าง ๆ ต้องเข้าร่วมประชุมกัน และเปิดโอกาสให้สมาชิกในที่ประชุมเสนออภิปรายเสนอแนะ และนำมาสรุปเป็นมติในที่ประชุมร่วมกัน จึงจัดได้ว่าเป็นการประชุมและมีส่วนในการตัดสินใจของประชาชน อย่างโปร่งใสและตรวจสอบได้ ยอมรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกที่เห็นต่าง ๆ และนำมาปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องอย่างเหมาะสมกับบริบทของวัดและชุมชน สังคม เป็นการสร้างเสริมความสามัคคีของหมู่คณะ และการให้เกียรติซึ่งกันและกันเคารพความคิดเห็นของกันและกัน จึงเป็นหลักธรรมที่เหมาะสมกับการนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันของประชาชนเป็นอย่างยิ่ง เมื่อพิจารณาระดับปฏิบัติการของประชาชนที่มีต่อการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของภาส ภาสสัทธา (2558) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใส ในการบริหารจัดการขององค์กร

ปกครองส่วนท้องถิ่น ผลการวิจัยพบว่า การนำหลักธรรม อปริหานิยธรรม 7 กับหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติเพื่อสร้างความปลอดภัยในการบริหารงาน คือ 1) หมั่นประชุมกันเนื่องนิตย์ 2) พร้อมเพรียงกันประชุมพร้อมเพรียงกันเลิกประชุม พร้อมเพรียงกันทำกิจที่พึงทำ 3) ไม่บัญญัติสิ่งที่มีได้บัญญัติไว้ ไม่ล้มล้างสิ่งที่บัญญัติไว้ 4) ท่านเหล่าใดเป็นผู้ใหญ่ในชุมชน (ชาววัชชี) เคารพนับถือท่านเหล่านั้น เห็นถ้อยคำของท่านว่าเป็นสิ่งอันควรรับฟัง 5) บรรดาภคบุตร กุลกุมารีทั้งหลาย ให้อยู่ดีโดยมิถูกข่มเหง หรืออดคร่าชื่นใจ 6) เคารพสักการบูชาเจดีย์ 7) จัดให้ความอารักขา คุ่มครองป้องกัน อันชอบธรรมแก่พระอรหันต์ทั้งหลาย เพื่อให้เกิดแนวทางอันดีงาม ในการบริหารงานและการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารและบุคลากร และในด้านการนำหลักพุทธธรรมบูรณาการกับหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติเพื่อสร้างความปลอดภัยในการบริหารงาน ตามหลักพุทธธรรม มีหลักพุทธธรรมที่มีความเหมาะสมและครอบคลุมในการนำมาบริหารทั้งในระดับบุคคล ด้วยการนำหลักธรรมที่เป็นเครื่องเตือนตนเองให้คิดดี ปฏิบัติดี และการนำหลักอปริหานิยธรรม 7 อันเป็นการหลักธรรมในการทำงานร่วมกันด้วยความสามัคคีเคารพให้เกียรติซึ่งกันและกัน และเมื่อมีการนำมาบูรณาการกับธรรมาภิบาล ด้วยหลักนิติธรรม หลักการมีส่วนร่วม และหลักความรับผิดชอบ เพื่อสร้างความปลอดภัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และมีความเหมาะสมในการนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหาร และบุคลากร เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป และยังสามารถคล้องกับงานวิจัยของปรกรณ์ มหากันธา (2557) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องรูปแบบและกระบวนการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเชิงพุทธบูรณาการ ผลการวิจัยพบว่า หลักพุทธธรรมในการบริหารองค์กรตามแนวทางพระพุทธศาสนา คือ อธิปไตย 3 อคติ 4 พรหมวิหาร 4 อิทธิบาท 4 สังคหวัตถุ 4 อปริหานิยธรรม 7 สัปปุริสธรรม 7 หลักราชาธรรม 10 หรือทศพิชชาธรรม และหลักจักรวรรดิวัตร หลักการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาล ที่ปรากฏในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วย การสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 กำหนดหลักการปฏิบัติไว้ 6 หลัก ได้แก่ 1) หลักนิติธรรม 2) หลักคุณธรรม 3) หลักความโปร่งใส 4) หลักการมีส่วนร่วม 5) หลักความรับผิดชอบ และ 6) หลักความคุ้มค่า การบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำแนกตามหลักพุทธธรรมและหลักธรรมาภิบาล กลุ่มผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบ และกระบวนการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเชิงพุทธบูรณาการ ระดับเกณฑ์ประเมิน อยู่ในระดับมาก ทุกรายการ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ หลักอิทธิบาท 4 หลักสังคหวัตถุ 4 หลักพรหมวิหาร 4 หลักสัปปุริสธรรม 7 หลักคุณธรรม หลักนิติธรรม หลักความคุ้มค่า หลักความรับผิดชอบ หลักการมีส่วนร่วม และน้อยที่สุดคือ หลักความโปร่งใส ตามลำดับ

องค์ความรู้ใหม่

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้รับจากการสังเคราะห์งานวิจัย เรื่องการบูรณาการหลักพุทธธรรม เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไปของจังหวัดนครราชสีมา ดังภาพต่อไปนี้

ภาพ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป จากการสังเคราะห์การวิจัยข้อมูล ผู้วิจัยสามารถอธิบายได้ดังนี้

1. การบูรณาการหลักพุทธธรรมในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป ประกอบด้วย การไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง การสื่อสารทางการเมืองหรือการมีส่วนร่วมทางการเมือง จะต้องนำเอาหลักอภิปธานิยธรรม 7 ประการ เข้ามาบูรณาการในการสื่อสารทางการเมือง มีการเรียกประชุมของสมาชิกพรรคการเมือง การลงชื่อสมัครรับเลือกตั้ง การเคารพผู้ใหญ่ทางการเมืองในพรรค การให้เกียรติกันและกัน เพื่อสร้างความเข้าใจทางการเมืองที่ดีให้แก่ประชาชนทั่วไปให้เข้าใจ และสนับสนุนการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งในครั้งต่อไป หากประชาชนมีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองดีแล้ว ย่อมดำเนินกิจกรรมหรือมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ถูกต้องต่อไป และส่งเสริมให้ประชาชนมีทัศนคติที่ดีต่อการเมือง และแสดงถึงเจ้าของอำนาจที่แท้จริง จากการเลือกตั้งของประชาชนที่ใช้สิทธิ์ลงคะแนนเสียง จึงจะทำให้ประเทศชาติมีการพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น ตามที่ประชาชนทุกคนต้องการให้เป็น

2. การส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป มีการณรงค์ให้ออกไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง ทั้งในและนอกเขตพื้นที่เลือกตั้ง เพื่อให้ประชาชนได้ออกมาใช้

สิทธิ์เลือกผู้แทนของตนเองเข้าไปในสภาพทำหน้าที่แทนประชาชน ซึ่งแสดงออกถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง การติดตามการเมือง หรือการตรวจสอบสิทธิ์ในการเลือกตั้ง มีทัศนคติทางการเมืองที่ดี ไม่หลงไปกับนโยบายหาเสียงที่เป็นไปไม่ได้ และเลือกพรรคการเมืองที่มีคุณภาพ สามารถนำประเทศชาติให้เจริญทัดเทียมกับนานาประเทศ และพฤติกรรมทางการเมืองของคนรุ่นใหม่มีการตื่นตัวทางการเมืองเป็นอย่างมาก เพราะคนเหล่านั้นให้ประเทศเป็นไปในทางที่ตนต้องการจึงมีการรวมรณรงค์ทางการเมืองขึ้น

ดังนั้น การส่งเสริมทางการเมืองจึงควรเปิดโอกาสให้มีการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองผ่านสื่อต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนได้เข้ามาศึกษาหาข้อมูล ทั้งทางด้านนโยบายของพรรคการเมือง ทิศทางการพัฒนาประเทศชาติโดยระบอบประชาธิปไตย และเป็นที่ยอมรับและเคารพสิทธิของกันและกัน เพื่อก่อให้เกิดการเมืองใหม่และสร้างสรรค์ สามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมไทย และพัฒนาประเทศให้เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว

สรุปและข้อเสนอแนะ

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง มีการตัดสินใจไปเลือกตั้งจากผู้รับสมัครเลือกตั้ง นโยบายต่าง ๆ ของพรรคการเมือง การสื่อสารต้องสื่อความหมายที่ตรงประเด็นและชัดเจนให้เข้าใจง่าย เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าส่วนร่วมในพรรคการเมือง ร่วมเป็นสมาชิก ร่วมกำหนดนโยบายของพรรคการเมือง ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนให้ความเข้าใจทางการเมืองของประชาชนต้องเริ่มจากครอบครัว ช่วยกันปลูกจิตสำนึกทางการเมืองในทางที่ถูกต้อง มีทัศนคติทางการเมืองที่ดี สืบค้นหาข้อมูลแล้วนำมาพิจารณาโยบายของพรรคการเมือง พฤติกรรมทางการเมือง ช่วยให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยมากขึ้น โดยนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา เช่น หลักอปริหานิยธรรม 7 เข้ามาบูรณาการในการมีส่วนร่วมทางการเมืองได้โดย 1) หมั่นประชุมปรึกษาหารือกันทางการเมือง 2) พร้อมเพรียงกันประชุม 3) ยึดมั่นในหลักและอุดมการณ์ทางประชาธิปไตย 4) เคารพนับถือผู้หลักผู้ใหญ่ในบ้านเมือง 5) มีส่วนร่วมในการปกป้องเด็ก สตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาส 6) อนุรักษ์รักษาวัฒนธรรมทางการเมืองที่ดีงาม 7) ดำรงรักษาความผาสุกและพอเพียงให้คงอยู่อย่างยั่งยืน

จากผลการวิจัย จึงทำให้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยครั้งนี้ทั้งข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ และข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องควรจัดให้มีการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจหลักการทางการเมืองและนโยบายทางการเมืองต่าง ๆ ตามระบอบประชาธิปไตยให้ประชาชนได้ศึกษาและทำความเข้าใจ

1.2 หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องควรมีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารบ้านเมือง การจัดเวทีปราศรัยเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นและแสดงออกทางการเมือง

1.3 หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องควรจัดให้เจ้าหน้าที่รัฐให้ความรู้แก่ประชาชนในการเลือกตั้ง

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

2.1 หน่วยงานราชการจัดเวทีแสดงความคิดเห็น หรือการปราศรัยการณรงค์ให้ประชาชนออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

2.2 หน่วยงานของรัฐควรปลูกฝังจิตสำนึกการมีส่วนร่วมทางการเมืองให้เยาวชนได้เรียนรู้และมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักประชาธิปไตย

2.3 หน่วยงานของรัฐจัดตั้งคณะกรรมการติดตามและตรวจสอบการทำงานของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องให้มีความซื่อสัตย์สุจริตต่อหน้าที่

3. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ควรศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไปในจังหวัดที่มีผู้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งในระดับต่ำ เพื่อให้ได้แนวทางการแก้ไขปัญหาการไปใช้สิทธิของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไปในจังหวัดเหล่านั้น

3.2 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป

3.3 ควรศึกษาการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยใช้หลักกรรมทางพระพุทธศาสนาประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมือง

เอกสารอ้างอิง

กรุงเทพธุรกิจ. (2567). ผลการเลือกตั้ง 2566 นครราชสีมา. สืบค้นเมื่อ 19 มีนาคม 2567, จาก <https://www.bangkokbiznews.com/politics/1068372>

ณัฐมน หมวกฉิม. (2564). การตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย. (ดุชนิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, พระนครศรีอยุธยา.

ทินพันธ์ นาคะตะ. (2543). ประชาธิปไตยไทย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

ปกรณ มหากันธา. (2557). รูปแบบและกระบวนการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเชิงพุทธบูรณาการ. (ดุชนิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, พระนครศรีอยุธยา.

ปวีรศร เลิศธรรมเทวี. (2561). ระบอบการปกครอง ระบบกฎหมาย และรัฐธรรมนูญของอังกฤษ : บ่อเกิดแห่งประเพณีทางรัฐธรรมนูญ. รัฐสภาสาร, 66(5), 9-56.

ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง. (2566). จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจังหวัดนครราชสีมา ประจำปี 2566. สืบค้นเมื่อ 1 มิถุนายน 2566, จาก https://www2.nakhonratchasima.go.th/files/com_news/2023-05_2baf0a6e88018ce.pdf

- พระมหากษัตริย์ กิตติโสภโณ. (2561). *เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย*. พระนครศรีอยุธยา: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ภาส ภาสสิทธิ์. (2558). *การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใส ในการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. (ดุขฎฐินิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, พระนครศรีอยุธยา.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560. (2560, 6 เมษายน). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่มที่ 134 ตอนที่ 403, หน้า 17.
- วิทยา จิตนุพงศ์. (2562). *ความมั่นคงทางการเมืองของระบอบประชาธิปไตยในระบอบรัฐสภา*. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร*, 10(1), 280-287.
- ศุภมา จิตต์เที่ยง. (2566). *กระบวนการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางเมืองของประชาชนที่มีผลต่อความเชื่อมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยของพรรคการเมืองในกรุงเทพมหานคร*. (ดุขฎฐินิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, พระนครศรีอยุธยา.
- สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง. (2550). *ข้อมูลสถิติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2550*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง.
- _____. (2562). *ข้อมูลสถิติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2562*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง.
- สำนักประชาสัมพันธ์. (2561). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- สำนักวิชาการ. (2558). *ความมั่นคงแห่งชาติด้านการเมือง*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- สุกัญญาณัฐ ออบสิน. (2564). *การพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป ของจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง*. (ดุขฎฐินิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, พระนครศรีอยุธยา.
- สุทน ทองเล็ก. (2564). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนจังหวัดสระแก้วในการเลือกตั้งทั่วไปปี พ.ศ. 2562*. (ดุขฎฐินิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, พระนครศรีอยุธยา.
- อมร รักษาสัตย์, สุรพล ราชภัณฑารักษ์ และสมบุรณ์ สุขสำราญ. (2543). *ประชาธิปไตย อุดมการณ์ หลักการและแบบอย่างการปกครองหลายประเทศ*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 กับการบริหารงานวิชาการ
ของสถานศึกษากลุ่มกรุงธนใต้ สังกัดกรุงเทพมหานคร
Relationship Between 21st Century Leadership Skills of
School Administrators and Academic Management of Schools
in the Southern Krungthong Group under the
Bangkok Metropolitan Administration

อุไรรัตน์ หาญธงไชย¹ และ กฤษฏี กิตติฐานันต์²
Urairat Hanthongchai¹ and Kris Kittitanus²

Received: 18 November 2023; Revised: 12 May 2023; Accepted: 12 June 2023

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อ 1) ศึกษาระดับทักษะผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษา กลุ่มกรุงธนใต้ สังกัดกรุงเทพมหานคร 2) ศึกษาระดับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา กลุ่มกรุงธนใต้ สังกัดกรุงเทพมหานคร 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 กับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา กลุ่มกรุงธนใต้ สังกัดกรุงเทพมหานคร เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ครูในโรงเรียนกลุ่มกรุงธนใต้ สังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2565 จำนวน 350 คน เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ด้วยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้วยวิธีของเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับทักษะผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 กลุ่มกรุงธนใต้ สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อมีการพิจารณาในรายละเอียด พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ รองลงมาได้แก่ ด้านทักษะความคิดสร้างสรรค์ และด้านทักษะความร่วมมือ ส่วนด้านทักษะการสื่อสาร มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 2) ระดับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา กลุ่มกรุงธนใต้ สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อมีการพิจารณาในรายละเอียด พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ รองลงมาได้แก่ ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการจัดการ

^{1,2} บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธนบุรี; Graduate school, Thonburi University
Corresponding Author, E-mail: gs@thonburi-u.ac.th

เรียนการสอนในสถานศึกษา 3) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทักษะผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา กลุ่มกรุงธนใต้ สังกัดกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เป็น .777

คำสำคัญ: ทักษะผู้บริหารในศตวรรษที่ 21; การบริหารวิชาการ; สังกัดกรุงเทพมหานคร

Abstract

The objectives of this research are 1) to study the level of 21st-century leadership skills of school administrators in the Southern Krungthon Group under the Bangkok Metropolitan Administration, 2) to study the level of academic management of schools in the Southern Krungthon Group under the Bangkok Metropolitan Administration, and 3) to examine the relationship between 21st-century leadership skills of school administrators and academic management of schools in the Southern Krungthon Group under the Bangkok Metropolitan Administration. The sample group consisted of 350 teachers in schools in the Southern Krungthon Group under Bangkok Metropolitan Administration in the 2022 academic year. Data were collected through questionnaires and analyzed using statistical software to find frequencies, percentages, averages, standard deviations, and test correlations between variables using Pearson's correlation.

The research findings indicate that: 1) The level of 21st-century leadership skills of school administrators in the Southern Krungthon Group under the Bangkok Metropolitan Administration is high overall. When considering specific aspects, each aspect is rated as high. The highest average score is related to critical thinking skills, followed by creative thinking skills and collaboration skills. The lowest average score is related to communication skills. 2) The level of academic management of schools in the Southern Krungthon Group under the Bangkok Metropolitan Administration is at a high level overall. When considering specific aspects, each aspect is rated as high. The highest average score is related to academic planning, assessment and evaluation, and credit transfer. The lowest average score is related to teaching and learning management within the school. 3) The analysis results indicate that 21st-century leadership skills have a positive and statistically significant relationship at the .01 level with academic management of schools in the Southern Krungthon Group under the Bangkok Metropolitan Administration, with a correlation coefficient of .777.

Keywords: 21st Century Leadership Skills; Academic Management; the Bangkok Metropolitan Administration

บทนำ

ปัจจุบันโลกในยุคศตวรรษที่ 21 มีความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นอย่างมาก ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการเปลี่ยนแปลงวิถีการดำเนินชีวิตของคนในยุคปัจจุบันกลายเป็นโจทย์สำคัญสำหรับในหลาย ๆ เรื่องโดยเฉพาะทางการจัดการบริหารสถานศึกษา ทั้งนี้เนื่องจากทุกฝ่ายมองเห็นถึงความเปลี่ยนแปลงที่ชัดเจนมากขึ้นจากอดีตและความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวจำเป็นอย่างไรที่จะต้องมีการวางแผนการจัดการบริหารจัดการศึกษาที่ดี เพราะการก้าวอย่างที่จะทำให้เสียโอกาสอีกมากมาย การจัดการศึกษาเป็นอีกประเด็นสำคัญซึ่งนอกจากจะต้องก้าวทันความเปลี่ยนแปลงแล้วยังจะต้องเป็นกลไกสำคัญ เพื่อการขับเคลื่อนภาคส่วนอื่น ๆ ให้มีความพร้อมในการเข้าสู่ความเปลี่ยนแปลง (มณฑาทิพย์ นามนุ, 2561) เนื่องจากในยุคศตวรรษที่ 21 มีการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลกระทบต่อสถานศึกษา การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่รวดเร็วทำให้สถานศึกษาต้องมีการปรับเปลี่ยนให้ยืดหยุ่นและมีความเหมาะสมกับสถานการณ์ดังกล่าว ในการบริหารจัดการศึกษาแห่งศตวรรษที่ 21 นั้นจะต้องใช้ทักษะยุคใหม่เป็นคุณลักษณะที่สำคัญของการเป็นผู้นำที่มีประสิทธิผลผู้บริหารสถานศึกษา จึงจำเป็นอย่างไรที่ต้องได้รับการพัฒนาทักษะในการบริหารจัดการสถานศึกษาและการบริหารตนเองอย่างต่อเนื่องเพื่อนำไปสู่การบริหารงานให้มีประสิทธิภาพ

ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกถึง ความรู้ความสามารถ ความชำนาญของผู้บริหารในการทำตามบทบาทหน้าที่ มีการกำหนดวิสัยทัศน์ การคิดวิเคราะห์ คิดริเริ่มสร้างสรรค์ อีกทั้งยังมีการสร้างความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ๆ และสามารถใช้เทคโนโลยีและดิจิทัลในการปฏิบัติงานในโรงเรียนให้เหมาะสมเป็นไปตามวัตถุประสงค์และมีประสิทธิภาพมากที่สุด ซึ่งที่ผู้บริหารจำเป็นต้องมีเพื่อให้การดำเนินการบริหารประสบผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับทักษะยุคใหม่ของผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ ประกอบไปด้วย 1. ทักษะการสื่อสาร 2. ทักษะความร่วมมือ 3. ทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ และ 4. ทักษะความคิดสร้างสรรค์ (NCDPI, 2013) เป็นต้น ทักษะเหล่านี้เป็นคุณลักษณะที่ผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ต้องให้ความสนใจอย่างยิ่ง เพราะการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพนั้นขึ้นอยู่กับผู้บริหารสถานศึกษานโยบายต่าง ๆ ของการจัดการศึกษาจะเห็นว่าบทบาทภาระหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษามีมากมาย ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคใหม่ในศตวรรษที่ 21 จึงต้องมีทักษะผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 ที่มีคุณลักษณะอันโดดเด่นเหมาะสม มีความรู้เชิงทฤษฎี ทักษะบทบาทหน้าที่ คุณธรรมและประสพการณ์ทางการบริหารจัดการสถานศึกษายุคใหม่ เพื่อนำพาสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จ สามารถสนองตอบต่อการแข่งขัน และทันสมัยเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของโลก (วิจารณ์ พานิช, 2555) ผู้บริหารเป็นต้องมีความรู้และทักษะการบริหาร ในการที่จะผสมผสานเพื่อบริหารการศึกษาและในการบริหารการศึกษาผู้ที่มีอิทธิพลส่งผลต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ

งานวิชาการถือว่าเป็นหัวใจของการบริหารสถานศึกษา เพราะจุดมุ่งหมายของสถานศึกษาคือการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพซึ่งขึ้นอยู่กับงานวิชาการทั้งสิ้น งานวิชาการเป็นกิจกรรมการจัดการเกี่ยวกับงานการวางแผนวิชาการ การบริหารจัดการหลักสูตร ภาวะผู้นำแบบมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ การประเมินนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน การวัดผลประเมินผลการเรียน การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี และแหล่งการเรียนรู้ การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างความเข้มแข็งทางวิชาการ และการประกันคุณภาพการศึกษากับงานวิชาการ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายของการศึกษาที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ งานวิชาการเป็นงานหลักของสถานศึกษา มาตรฐานและคุณภาพของการศึกษาจะพิจารณาได้จากงานวิชาการ เนื่องจากงานวิชาการเกี่ยวข้องกับหลักสูตร การจัดโปรแกรมการศึกษาและการจัดการเรียนการสอนและที่เกี่ยวข้องกับผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทุกระดับของสถานศึกษาซึ่งอาจเกี่ยวข้องทั้งทางตรงและทางอ้อมก็อยู่ที่ลักษณะของงานนั้น (ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2553)

ดังกล่าวมาแล้วข้างต้นนั้น ทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการบริหารงานวิชาการในปัจจุบัน เพราะผู้บริหารเป็นผู้ขับเคลื่อนองค์กรไปในทิศทางที่ต้องการอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำองค์กรจำเป็นต้องปฏิรูปตนเอง และการเปลี่ยนแปลงองค์กรครั้งใหญ่เพื่อนำพาไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่ต้องการโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญที่จะต้องบริหารงานวิชาการให้เกิดประสิทธิภาพ ผู้บริหารต้องเป็นตัวแปรสำคัญในด้านการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ จึงต้องมีความรู้ความสามารถ มีทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ที่เอื้อต่อการบริหารงานวิชาการ มีคุณลักษณะที่สำคัญ คือ มีทักษะการบริหารจัดการองค์กร มีวิสัยทัศน์และต้องมีความสามารถในการกำหนดกลยุทธ์ อันจะทำให้การบริหารสถานศึกษาสู่ความสำเร็จ มีทักษะการสื่อสารและทักษะมนุษยสัมพันธ์ที่จะโน้มน้าวใจให้ผู้อื่นยอมรับปฏิบัติตามอย่างเต็มใจและมีประสิทธิภาพนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายร่วมกันและสำคัญอย่างยิ่ง ถ้าผู้บริหารมีทักษะทางเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการบริหารงานวิชาการที่มีข้อมูลเอกสารเป็นจำนวนมาก เพื่อให้ง่ายต่อการบริหารจัดการข้อมูลเหล่านั้น อันเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนให้การบริหารงานวิชาการเป็นไปอย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพสูงสุด

ด้วยความสำคัญของทักษะผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 ในการบริหารสถานศึกษาด้านวิชาการมีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้การบริหารวิชาการเป็นไปอย่างมีคุณภาพ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 กับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา กลุ่มกรุงธนใต้ สังกัดกรุงเทพมหานคร เพื่อเป็นแนวทางการบริหารสถานศึกษายุคใหม่ ให้ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำความรู้ความชำนาญมาปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ ทางการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพโดยผ่านกระบวนการบริหารอย่างเป็นระบบเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีความทันสมัยเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของโลกและพัฒนาทักษะผู้บริหารยุคใหม่ พัฒนาการบริหารงานวิชาการในศตวรรษที่ 21 ให้เกิดประโยชน์ต่อสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สามารถนำ

ผลการวิจัยเป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับทักษะผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษา กลุ่มกรุงเทพมหานคร สังกัดกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา กลุ่มกรุงเทพมหานคร สังกัดกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 กับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา กลุ่มกรุงเทพมหานคร สังกัดกรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินงานวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนในสถานศึกษา กลุ่มกรุงเทพมหานคร สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 2,788 คน โดยผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยการใช้สูตรของ Taro Yamane (Taro Yamane, 1973) และใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งชั้นจำแนกตามเขตพื้นที่ ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 350 คน
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถามปลายปิด จำนวน 1 ฉบับ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบัน และประสบการณ์การปฏิบัติงาน ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบตัวเลือกที่กำหนดคำตอบไว้ให้ ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ ทักษะผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 และตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ การบริหารวิชาการ ซึ่งตอนที่ 2 และ 3 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ ตามแบบของ ลิเคิร์ต (Likert, 1961) ประกอบไปด้วย 5 หมายถึง มากที่สุด, 4 หมายถึง มาก, 3 หมายถึง ปานกลาง, 2 หมายถึง น้อย, และ 1 หมายถึง น้อยที่สุด นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Tryout) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำมาคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .932
3. การเก็บรวบรวมเครื่องมือวิจัย ผู้วิจัยทำหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธนบุรี ถึง ผู้อำนวยการสถานศึกษาในกลุ่มกรุงเทพมหานคร สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ ในการตอบแบบสอบถาม ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยแจกแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งในการแจกแบบสอบถามผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปแจกและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตัวเอง
4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการ วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการคำนวณหาค่าความถี่ และหาร้อยละ วิเคราะห์ทักษะผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 และการบริหารงานวิชาการโดยหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ความสัมพันธ์

ระหว่างทักษะผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 กับการบริหารวิชาการของสถานศึกษากลุ่มกรุงเทพมหานคร สังกัด กรุงเทพมหานคร วิเคราะห์โดยใช้สหสัมพันธ์เพียร์สัน

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 กับการบริหารงาน วิชาการของสถานศึกษา กลุ่มกรุงเทพมหานคร สังกัดกรุงเทพมหานคร ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 238 คน มีอายุระหว่าง 31–40 ปี จำนวน 171 คน ระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 283 คน ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน 11–15 ปี จำนวน 170 คน สามารถสรุปผลได้ดังนี้

จากผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 มีรายละเอียดดังแสดงตารางที่ 1 โดยภาพรวมมี ดังนี้

ทักษะผู้บริหารในศตวรรษที่ 21	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับที่
1. ทักษะการสื่อสาร	4.14	0.71	มาก	4
2. ทักษะความร่วมมือ	4.22	0.77	มาก	3
3. ทักษะการคิดเชิงวิพากษ์	4.28	0.72	มาก	1
4. ทักษะความคิดสร้างสรรค์	4.26	0.72	มาก	2
ภาพรวม	4.23	0.74	มาก	

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับทักษะผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษา กลุ่มกรุงเทพมหานคร สังกัดกรุงเทพมหานครโดยภาพรวม

1. ระดับทักษะผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษากลุ่มกรุงเทพมหานคร สังกัด กรุงเทพมหานครโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.23$, S.D.=0.74) เมื่อพิจารณาเป็นราย ด้าน พบว่า ทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=4.28$, S.D.=0.72) รองลงมาได้แก่ ทักษะ ความคิดสร้างสรรค์ ($\bar{X}=4.26$, S.D.=0.72) และทักษะความร่วมมือ ($\bar{X}=4.22$, S.D.=0.77) ส่วนทักษะการสื่อสาร มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด($\bar{X}= 4.14$, S.D.=0.71)

จากผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 มีรายละเอียดดังแสดงตารางที่ 2 โดยภาพรวม มีดังนี้

การบริหารงานวิชาการ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับที่
1. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา	4.24	0.74	มาก	5
2. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	4.30	0.71	มาก	3

การบริหารงานวิชาการ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับที่
3. การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน	4.31	0.72	มาก	2
4. การนิเทศการศึกษา	4.27	0.72	มาก	4
5. การวางแผนงานด้านวิชาการ	4.35	0.76	มาก	1
ภาพรวม	4.29	0.73	มาก	

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา กลุ่มกรุงธนใต้ สังกัดกรุงเทพมหานคร

2. ระดับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา กลุ่มกรุงธนใต้ สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 4.29$, S.D.=0.73) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การวางแผนงานด้านวิชาการ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=4.35$, S.D.=0.72) รองลงมาได้แก่ การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ($\bar{X}= 4.31$, S.D.= 0.72) ส่วนการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X}= 4.24$, S.D.= 0.74)

จากผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 มีรายละเอียดดังแสดงตารางที่ 3 โดยภาพรวมมีดังนี้

ทักษะผู้บริหารในศตวรรษที่ 21	การบริหารงานวิชาการ					
	การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา (Y_1)	การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา (Y_2)	การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน (Y_3)	การนิเทศการศึกษา (Y_4)	การวางแผนงานด้านวิชาการ (Y_5)	การบริหารงานวิชาการโดยภาพรวม (Y_{tt})
ทักษะการสื่อสาร (X_1)	.317**	.242**	.193**	.295**	.193**	.334**
ทักษะความร่วมมือ (X_2)	.416**	.471**	.307**	.481**	.337**	.545**
ทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ (X_3)	.475**	.512**	.380**	.626**	.301**	.632**
ทักษะความคิดสร้างสรรค์ (X_4)	.528**	.550**	.440**	.573**	.350**	.660**
ทักษะผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 ภาพรวม (X_{tt})	.620**	.637**	.469**	.706**	.426**	.777**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 กับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา กลุ่มกรุงธนใต้ สังกัดกรุงเทพมหานคร

3. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างทักษะผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 (X) กับการบริหารงานวิชาการ (Y) มีความสัมพันธ์เชิงบวกระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่ 0.777 ซึ่งเมื่อพิจารณารายละเอียดรายด้านพบว่า ทักษะผู้บริหารใน

ศตวรรษที่ 21 กับการบริหารวิชาการมีความสัมพันธ์กันเชิงบวก เรียงลำดับค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์จากมากไปหาน้อย คือ ทักษะความคิดสร้างสรรค์ ($r = 0.660$) ทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ ($r = 0.632$) ทักษะความร่วมมือ ($r = 0.545$) และทักษะการสื่อสาร ($r = 0.334$)

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากผลการวิจัย พบว่า ทักษะผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารกลุ่มกรุงธนใต้ สังกัดกรุงเทพมหานคร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย ได้แก่ ทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ ทักษะความคิดสร้างสรรค์ ทักษะความร่วมมือ และทักษะการสื่อสารตามลำดับ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มกรุงธนใต้ มีการปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตลอดเวลา จึงมีการพัฒนาตนเองในด้านของทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ในทักษะด้าน ๆ ที่จำเป็นต้องใช้ในการบริหารสถานศึกษา ได้แก่ การอบรม การศึกษาดูงาน การบริหารสถานศึกษาโดยแนวทางใหม่ ๆ การนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาช่วยในการบริหารจัดการสถานศึกษา เพื่อให้การบริหารสถานศึกษาเป็นไปในแนวทางการบริหารยุคใหม่ที่ขับเคลื่อนไปด้วยเทคโนโลยี ดังคำที่กล่าวว่าผู้บริหารสถานศึกษาเป็นหัวใจหลักของสถานศึกษา เป็นผู้ขับเคลื่อนการจัดการศึกษาของสถานศึกษานั้น ดังนั้นผู้บริหารมีความสำคัญในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาในยุคใหม่ในศตวรรษที่ 21 ที่มีความรู้ ความสามารถ ทักษะและประสบการณ์ เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้ทันสมัยเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของโลกในด้านต่าง ๆ อาจกล่าวได้ว่า ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 เป็นความสามารถในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา โดยใช้ทรัพยากรบุคคล และทรัพยากรด้านอื่น ๆ ที่มีอยู่โดยผ่านกระบวนการทางการบริหารอย่างมีระบบ เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุวัตถุประสงค์ ตามที่สถานศึกษากำหนดไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไกรศร เจียมทอง (2561) ได้ทำวิจัยเรื่องทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของบุญส่ง กรุงชาติ (2561) ได้ทำวิจัยเรื่องทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน ทักษะผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารกลุ่มกรุงธนใต้ สังกัดกรุงเทพมหานคร

2. จากผลการวิจัย พบว่า การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารในสถานศึกษา กลุ่มกรุงธนใต้ สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มกรุงธนใต้ มีการปรับระบบสนับสนุนการจัดการศึกษาที่สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน มีการประสานสัมพันธ์กับเนื้อหา ทักษะ และกระบวนการดำเนินงานทางด้านวิชาการ ประกอบด้วย มาตรฐานและการประเมิน หลักสูตรและการสอน การพัฒนาทางวิชาชีพและสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ตามนโยบายของรัฐบาล ที่เน้นคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา โอกาส

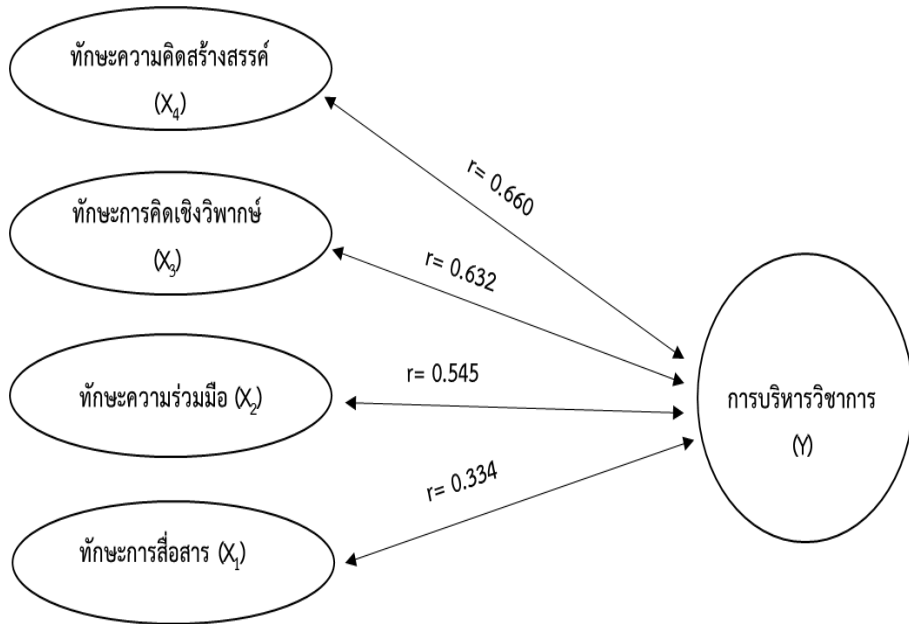
ทางการศึกษาและเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียน สถานศึกษา สภาพแวดล้อม และหลักสูตร การพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพ มีการจัดอบรม ศึกษาดูงาน และติดตามผลการดำเนินงานทางด้านวิชาการ ภายใต้ระบบการบริหารจัดการด้านวิชาการอย่างมีประสิทธิภาพ และเมื่อจำแนกความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการบริหารงานวิชาการเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ รองลงมาเป็นด้านการวัดผลประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ด้านการนิเทศการศึกษา และด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของฐาปนันท์ กัญญา และพรทิพย์ สุริยาชัยวัฒน์ (2558) ได้ทำวิจัยเรื่องการบริหารงานวิชาการกับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 พบว่า ระดับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 อยู่ในระดับมากที่สุดโดยรวมและรายด้าน และสอดคล้องกับงานวิจัยของสุภาพรณี พิลาธรรมย์ (2558) ได้ทำวิจัยเรื่องการศึกษาประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา พบว่า ผู้บริหาร คณาจารย์และนักศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารวิชาการ โดยภาพรวมรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านหลักสูตร ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล และด้านการจัดการเรียนการสอน ตามลำดับความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของสุภาพรณี ประสิทธิ์ และคณะ (2563) ได้ทำวิจัยเรื่องศึกษาการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยธรรมกาย แคลิฟอร์เนีย (ประจำประเทศไทย) ในศตวรรษที่ 21 พบว่า ผู้บริหาร คณาจารย์และนักศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารวิชาการ โดยภาพรวม รายด้านทุกด้าน อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านหลักสูตร ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล และด้านการจัดการเรียนการสอน ตามลำดับ

3. จากผลการวิจัย พบว่า ทักษะผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา กลุ่มกรุงธนใต้ สังกัดกรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าความสัมพันธ์กันในทางบวกหรือมีความสัมพันธ์กันในลักษณะที่คล้ายคลึงกัน สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 มีความสำคัญต่อการบริหารวิชาการมาก เนื่องจากการจัดการศึกษามีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องปรับให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตลอดเวลา จึงมีการพัฒนาตนเองในด้านทักษะต่าง ๆ เพื่อให้สามารถบริหารงานด้านวิชาการให้มีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มกรุงธนใต้ มีทักษะการบริหารงานในศตวรรษที่ 21 มีการบริหารจัดการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถที่ปฏิบัติงานที่มีความเหมาะสมสอดคล้องกับการพัฒนาศักยภาพผู้เรียน มีวางแผนและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา สร้างและนำเอานวัตกรรมมาปรับใช้ในการบริหารการศึกษา ทักษะการบริหารสถานศึกษาเหล่านี้ล้วนเป็นเครื่องมือในการบริหารงานเพื่อทำให้การดำเนินงานสามารถบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการบริหารงานวิชาการนั้น ถือว่าเป็นงานที่มีความสำคัญอย่างมาก เนื่องจากการศึกษาเป็นการวางพื้นฐานในการพัฒนาผู้เรียน

ให้แสวงหาความรู้ ก้าวทันโลก สามารถปรับตัวให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ส่งผลให้ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถบริหารงานวิชาการ สามารถวางแผน วิเคราะห์ ปรับปรุง พัฒนาการดำเนินงานในด้านการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์กับผู้เรียน สอดคล้องกับอูซา แซ่เตี่ยว และคณะ (2560) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องทักษะของผู้บริหารกับการบริหารงานวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม พบว่า ทักษะของผู้บริหารกับการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันและเป็นความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของวิกินดา โรจนภาพงศ์ (2561) ได้ทำวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเทศบาลใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเทศบาลใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของทัศนีย์ โมลางาม และคณะ (2564) ได้ทำวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 กับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 กับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรีโดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เช่นเดียวกัน เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะของผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 กับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา กลุ่มกรุงธนใต้ สังกัดกรุงเทพมหานคร ในแต่ละด้าน พบว่า ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สัมพันธ์กับการนิเทศการศึกษามากที่สุด เนื่องจากการนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการที่ประกอบด้วยการบริหารและวิธีการต่าง ๆ ที่มีการจัดการอย่างเป็นระบบเพื่อให้ครูมีประสิทธิภาพในการสอนและส่งผลต่อคุณภาพนักเรียน หากผู้บริหารมีการนิเทศการศึกษาอย่างต่อเนื่องจะสามารถแก้ไขปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ ในองค์กร และพัฒนาความสามารถของครูผู้สอนได้ตรงความต้องการของผู้เรียน

องค์ความรู้ใหม่

จากผลการศึกษาระดับความสัมพันธ์ระหว่างทักษะผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 กับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา กลุ่มกรุงธนใต้ สังกัดกรุงเทพมหานคร สามารถสรุปความสัมพันธ์ได้ดังภาพ

ภาพ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย

องค์ความรู้จากการวิจัย จากภาพดังกล่าวจะเห็นได้ว่ามีองค์ประกอบของการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา จะต้องเป็นผู้มีทักษะการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ทักษะการบริหารเหล่านี้ล้วนเป็นเครื่องมือในการบริหารงานเพื่อให้การดำเนินงานสามารถบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านทักษะการคิดสร้างสรรค์และทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ ส่งผลให้ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ความสามารถ และทักษะในกระบวนการคิดสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ สร้างองค์ความรู้และประสบการณ์ที่สอดคล้องกับทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 มีผลงานเชิงสร้างสรรค์ที่สามารถนำไปใช้ในการบริหาร การพัฒนาสถานศึกษา มีการศึกษาพิจารณา และไตร่ตรองข้อมูลอย่างรอบครอบ ใช้วิจรรณญาณ ประสบการณ์ การคิดวิเคราะห์ที่คิดหาเหตุผล ประกอบการตัดสินใจโดยอาศัยหลักฐาน ข้อมูล ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้น ๆ นำข้อมูลที่ได้รับมา ประกอบการสังเคราะห์ วิเคราะห์แล้วนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาและบริหารสถานศึกษาด้านวิชาการได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

สรุปและข้อเสนอแนะ

ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 กับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา กลุ่มกรุงเทพมหานคร สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ อาจเป็นเพราะผู้บริหารมีการพัฒนาตนเองในด้านของทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นทักษะการบริหารยุคใหม่และบริหารงานวิชาการอย่างมีประสิทธิภาพทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตลอดเวลา ฉะนั้นผู้วิจัยจึงมี

ข้อเสนอแนะจากผลการศึกษาเรื่องนี้ในการนำผลการวิจัยไปใช้ และข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านที่มีระดับน้อยที่สุด คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรมีนโยบายการจัดการเรียนการสอนมีความเป็นสากล มีการส่งเสริมพัฒนาบุคลากรให้มีทักษะที่ดี ในจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่แปลกใหม่ ทันสมัย และน่าสนใจ สอดรับกับทักษะในศตวรรษที่ 21 รวมทั้งเพิ่มพูนความรู้เรื่องการใช้เทคโนโลยีผ่านสื่อ สร้างกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหามากยิ่งขึ้น เกิดการปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูผู้สอนและผู้เรียน

1.2 จากผลการวิจัยเกี่ยวกับทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่ามีความเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่น ๆ ผู้บริหารสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรร่วมกันเพื่อสนับสนุนส่งเสริมการพัฒนาทักษะการสื่อสารซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการการบริหารสถานศึกษา อันนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาต่อไป

1.3 ผู้บริหารสถานศึกษาควรเรียนรู้และปรับตัวให้สอดคล้องกับการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยใช้ทักษะที่สำคัญในศตวรรษที่ 21 ใช้ในการบริหารสถานศึกษา เพื่อขับเคลื่อนการจัดการศึกษาให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน ผู้บริหารจึงต้องมีการพัฒนาตนเองในด้านทักษะต่าง ๆ ที่ยังบกพร่อง เพื่อให้สามารถบริหารงานด้านวิชาการให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาถึงปัจจัยอื่น ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเพื่อนำความรู้ที่ได้รับมาใช้เป็นแนวทางในการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับทักษะในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร ให้ครอบคลุมการบริหารงานทั้ง 4 ด้าน คือ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานงบประมาณ และการบริหารงานทั่วไป

2.3 ควรมีการศึกษาวิจัยทักษะผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ในเขตพื้นที่อื่น ๆ

2.4 ควรมีการเก็บข้อมูลจากการสำรวจตนเองของผู้บริหารโดยตรง และเก็บข้อมูลโดยใช้เครื่องมืออื่น ๆ ประกอบ เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

ไกรศร เจียมทอง. (2561). *ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, มหาสารคาม.

- ฐาปนันท์ กัญญา และพรทิพย์ สุริยาชัยวัฒน์. (2558). การบริหารงานวิชาการกับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3. *วารสารวิจัยและพัฒนาไวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์*, 10(2), 101-110.
- ทัศนีย์ โมลางาม, พงษ์ศักดิ์ รวมชมรัตน์ และमितภาณี พุ่มกล่อม. (2564). ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 กับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี. *Journal of Roi Kaensam Academi*, 7(1), 49-63.
- บุญส่ง กรุงชาติ. (2561). *ทักษะการบริหารงานในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีนครินทร์ เขต 3*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, บุรีรัมย์.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพฯ.
- มณฑาทิพย์ นามนุ. (2561). *ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี เขต 2*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, ปทุมธานี.
- วิกันดา โรจนภาพงศ์. (2561). ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเทศบาลใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา*, 13(3), 386-393.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). *วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- สุภาพร ประสิทธิ์, พระครูสังฆรักษ์จักรกฤษณ์ ฐิริปัญญา, พระมหาชำนาญ มหาชาโน และบุญเชิด ชำนิศาสตร์. (2563). *ศึกษากาการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยธรรมกาย แคลิฟอร์เนีย (ประจำประเทศไทย) ในศตวรรษที่ 21*. *วารสารปัญญา*, 27(2), 100-111.
- สุภาพรณ พิลาดรัมย์. (2558). *การศึกษาประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา*. *วารสารชุมชนวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา*, 9(1), 41-49.
- อุษา แซ่เตียว และนุชนรา รัตนศิระประภา. (2560). *ทักษะของผู้บริหารกับการบริหารงานวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม*. *วารสารบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 8(1), 88-99.
- Likert, R. (1961). *New Pattern of Management*. New York: McGraw – Hill.
- NCDPI. (2013). 21st Century Skills Leadership and Learning in the 21st Century. Retrieved October 2, 2566, from <http://classroom21.ncdpi.wikispaces.net/file/view/21st+for+Northwest+RESA+3.pdf>.
- Yamane, T. (1973). *Statistics an introductory analysis*. New York Harper & Row.

การประยุกต์หลักสัปปุริสธรรมเพื่อการบริหารผังรายการสำหรับผู้สูงอายุ
ของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดเชียงใหม่
Sappurisa-Dhamma: Qualities of a Good Man and Their Application to
Program Scheduling for the Elderly at the
Chiang Mai Radio Broadcasting Station of Thailand

กนกรัตน์ ปัญญา¹, ประเสริฐ ปอนถิ่น² และ นพตณ ปัญญาวีรทัต³
Kanokrath Panya¹, Prasert Pontin² and Noppadon Panyaweeratad³

Received: 9 February 2024; Revised: 23 March 2024; Accepted: 24 March 2024

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นที่มีต่อการสร้างผังรายการสำหรับผู้สูงอายุของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักสัปปุริสธรรมกับการบริหารผังรายการสำหรับผู้สูงอายุของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย 3) เพื่อนำเสนอแนวทางการประยุกต์หลักสัปปุริสธรรมเพื่อการบริหารผังรายการสำหรับผู้สูงอายุของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดเชียงใหม่ วิธีการดำเนินการวิจัยเป็นแบบผสมวิธี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ คือ นักสื่อสารมวลชน นักประชาสัมพันธ์ นักจัดรายการ และเครือข่ายอาสาสมัครประชาสัมพันธ์ประจำหมู่บ้านและชุมชน จำนวน 120 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน สำหรับวิจัยเชิงคุณภาพเป็นการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 10 รูปหรือคน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิควิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับความคิดเห็นที่มีต่อการสร้างผังรายการสำหรับผู้สูงอายุของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu=3.94$, S.D.= 0.901) 2) ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสัปปุริสธรรมกับการบริหารผังรายการสำหรับผู้สูงอายุของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย มีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 และ 3) ปัญหาและอุปสรรคคือนักจัดรายการในฐานะผู้ส่งสารขาดเทคนิค

^{1 2 3} คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่; Faculty of Social Sciences Mahachulalongkornrajavidyalaya Chiang Mai Campus
Corresponding Author, E-mail: 6504204030@mcu.ac.th

การนำเสนอ ดังนั้นแนวทางผู้จัดรายการต้องเตรียมความพร้อม เตรียมข้อมูลในการนำเสนอข่าวสาร ที่เป็นผลประโยชน์กับผู้รับฟัง ซึ่งผู้สูงอายุมีความสนใจด้านธรรมะ สุขภาพ กฎหมายเป็นหลัก
คำสำคัญ: การบริหารผังรายการสถานีวิทยุ; ผู้สูงอายุ; หลักสัปปุริสธรรม

Abstract

The research article aims to achieve three main objectives: 1) examining opinions on program schedules for the elderly at a radio station in Thailand, 2) exploring the relationship between Sappurisdham principles and program schedule management at the same station, and 3) provide guidelines for effectively applying the principles of Sappurisdham in managing the program schedule for the elderly at the Radio Broadcasting Station of Thailand, specifically in Chiang Mai Province. To accomplish these objectives, a combined research method was employed. The quantitative research component utilized a sample group consisting of mass communication journalists, public relations publicists, program organizers, and a network of village and community public relations volunteers, totaling 120 individuals. Data collection was conducted using a questionnaire. The collected data were then analyzed using various statistical measures such as frequency, percentage, mean, standard deviation, and the Pearson correlation coefficient, the qualitative research involving in-depth interviews with 10 key informants. The data collected were analyzed using various statistical measures and descriptive content analysis techniques.

The research findings indicate that the opinions towards the creation of program schedules for the elderly at the Radio Broadcasting Station of Thailand Chiang Mai Province were generally positive, with a high level of agreement ($\mu=3.94$, S.D.= 0.901). Furthermore, there exists a moderate level of relationship between the principles of Sappurisdham and the management of program programming for the elderly at the Radio Broadcasting Station of Thailand, with a statistically significant correlation of 0.01. One of the identified problems and obstacles is that the programmers, acting as messengers, lack presentation techniques. Consequently, it is crucial to develop guidelines for program organizers to ensure that they are equipped with the necessary skills to effectively present news beneficial to elderly listeners. It is worth noting that the elderly audience primarily shows interest in topics related to Dhamma, health, and law.

Keywords: Radio Station Programming Management; Elderly people; Principles of Sappurisdham

บทนำ

กิจการวิทยุกระจายเสียงในประเทศไทย เริ่มต้นขึ้นอย่างเป็นทางการในปี 2473 เมื่อมีการเปิด “สถานีวิทยุกรุงเทพฯ” ที่วังพญาไท ซึ่งเป็นสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งแรกของประเทศไทย หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 (ปี 2492-2500) จอมพล ป. พิบูลสงคราม ได้เปลี่ยนโฉมวงการวิทยุกระจายเสียงของประเทศไทยในหลายมิติ เริ่มต้นจากการจัดตั้งบริษัทไทยโทรทัศน์ จำกัด ดำเนินการวิทยุเชิงธุรกิจในชื่อสถานีวิทยุ ท.ท.ท. ซึ่งถือเป็นสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งแรกที่จดทะเบียนในรูปแบบบริษัท โดยมีกรมโฆษณาการเป็นผู้ถือหุ้นใหญ่ และยังเป็นสถานีแห่งแรกของประเทศที่ออกอากาศในระบบเอฟ.เอ็ม ดังนั้น การจัดตั้งสถานีวิทยุกระจายเสียงของหน่วยงานรัฐ ส่งผลให้รัฐสามารถใช้สื่อวิทยุเป็นเครื่องมือหลักในการสื่อสารกับประชาชน โดยมีการขยายเครือข่ายสถานีวิทยุกระจายเสียงไปทั่วประเทศ เป็นการจัดตั้งและออกอากาศวิทยุกระจายเสียงในรูปแบบวิทยุชุมชน กอปรกับรัฐบาลในช่วงเวลาดังกล่าวได้ส่งเสริมให้เกิดสถานีวิทยุชุมชนเพื่อเป็นกลไกในการสื่อสารภายในชุมชนกรมประชาสัมพันธ์เองและเปิดโอกาสให้ประชาชนดำเนินการวิทยุชุมชนภายใต้โครงการจุดปฏิบัติการเรียนรู้วิทยุชุมชน และอนุญาตให้มีโฆษณาได้ไม่เกินชั่วโมงละ 6 นาที ประชาชนบางกลุ่มจึงเห็นโอกาสและช่องทางในการแสวงหารายได้ จนเกิดวิทยุชุมชนเพิ่มขึ้นจำนวนมากกว่า 5,000 สถานี ส่งผลให้เกิดการรบกวนการใช้คลื่นความถี่กับสถานีวิทยุกระจายเสียงที่มีอยู่เดิม ระบบโทรคมนาคม วิทยุโทรทัศน์ และวิทยุการบิน นอกจากนี้บางสถานีออกอากาศเนื้อหาที่ไม่เหมาะสมกระทบต่อความมั่นคงและศีลธรรมอันดีของชาติ รวมถึง ถูกใช้เป็นเครื่องมือในการต่อสู้ทางการเมืองทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น (สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ พ.ศ.2563, ออนไลน์) จนกระทั่งในปี 2550 มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 และมาตรา 47 ของรัฐธรรมนูญฉบับนี้มีบทบัญญัติให้มีการจัดตั้งองค์กรอิสระองค์กรหนึ่ง ทำหน้าที่จัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม ผลจากบทบัญญัติดังกล่าวจึงได้มีการประกาศพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่ และกำกับการกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2553 ซึ่งเป็นที่มาของการจัดตั้งคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) เพื่อทำหน้าที่กำกับดูแลกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม จนถึงปัจจุบัน

ดังนั้นความสำคัญของปัญหาในปี 2565 ประเทศไทยได้ก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุแล้ว หลังจากเมื่อ 3 ปีก่อนนับเป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์ที่ประเทศไทยมีจำนวนผู้สูงวัยอายุ 60 ปีขึ้นไป มากกว่าเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี โดยประชากรผู้สูงอายุในปี 2565 นั้นมีมากกว่า 12 ล้านคน คิดเป็น 18.3 % ของประชากรทั้งหมด (Marketeer Team, 2565) และเมื่อสังคมไทยเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุก็จะมีผลกระทบต่อสังคมในหลาย ๆ ด้าน รวมไปถึงการใช้ชีวิต (Lifestyle) และการเปิดรับ

สื่อของผู้สูงอายุที่เปลี่ยนไปด้วย สื่อหลักอย่างโทรทัศน์และวิทยุก็ยังคงเป็นสื่อที่เข้าถึงผู้สูงอายุได้มากที่สุด โดยเนื้อหาในสื่อที่ผู้สูงอายุต้องการ คือ เนื้อหาลักษณะที่ส่งเสริมภาพลักษณ์เชิงบวกที่สะท้อนศักยภาพของผู้สูงอายุ เนื้อหาที่เน้นความรักความผูกพันระหว่างผู้สูงอายุกับครอบครัว เมื่อเป็นเช่นนี้จึงแสดงให้เห็นว่าสื่อวิทยุกระจายเสียงยังคงเป็นสื่อที่ผู้สูงอายุให้ความสนใจและสามารถเข้าถึงได้ โดยเฉพาะสื่อวิทยุของภาครัฐอย่างสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ที่ออกอากาศครอบคลุมพื้นที่ได้มากและยังไม่สูญหายไปเช่นวิทยุชุมชนบางสถานี และยังดำเนินการสอดรับกับเนื้อหาสัดส่วน ตามผังรายการที่ กสทช.กำหนด (ระวีวรรณ ทรัพย์อินทร์ และ ญาศิณี เคารพธรรม, 2560) ปัจจุบันมีหน่วยงานที่ถือครองคลื่นความถี่วิทยุ AM และ FM เป็นหน่วยงานของรัฐโดยมีทั้งหมด 27 หน่วยงาน รวมทั้งหมด 512 คลื่นความถี่ ซึ่งครอบคลุมถึงคลื่นสาธารณะและคลื่นธุรกิจ (กองการสื่อสาร ศูนย์โทรคมนาคมและเทคโนโลยีสารสนเทศ กรมการทหารสื่อสาร, 2567)

จากข้อมูลข้างต้นผู้วิจัยเห็นว่า การออกแบบผังรายการประจำวันเป็นรายสัปดาห์ในรายการวิทยุของสถานีวิทยุกระจายเสียงภาครัฐในที่นี่ คือ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อรองรับผู้สูงอายุในจังหวัดเชียงใหม่มีความสำคัญที่ศึกษาว่า นักจัดรายการในฐานะผู้ส่งสารจะมีหลักการอย่างไรในการส่งสารหรือมีส่วนนำเสนอ/ผลิตรายการให้ตรงกับความต้องการของกลุ่มผู้ฟังที่เป็นผู้สูงอายุในจังหวัดเชียงใหม่อย่างไร โดยอาศัยหลักสัปปุริสธรรม 7 เข้ามาช่วยเป็นแนวทางในการศึกษา ทั้งนี้ ข้อมูลในปี 2564 จังหวัดเชียงใหม่มีจำนวนผู้สูงอายุมากกว่า 370,000 คน คิดเป็นร้อยละ 21.19 เป็นอันดับ 3 ของประเทศ และจะต้องเป็นการจัดผังรายการให้สอดรับกับเนื้อหา สัดส่วน ผังรายการที่ กสทช. กำหนด อันจะส่งผลดีทางด้านร่างกายและจิตใจของผู้สูงอายุ ในการเปิดรับสื่อวิทยุกระจายเสียงโดยมีการศึกษาข้อมูลจากผู้สูงอายุและผู้ที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุโดยตรง (Thai PBS, ออนไลน์) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจการประยุกต์หลักสัปปุริสธรรมเพื่อบริหารผังรายการสำหรับผู้สูงอายุของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งผลการวิจัยจะนำไปจัดทำผังรายการวิทยุกระจายเสียงประจำวันที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุในจังหวัดเชียงใหม่ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นที่มีต่อการสร้างผังรายการสำหรับผู้สูงอายุของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักสัปปุริสธรรมกับการบริหารผังรายการสำหรับผู้สูงอายุของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดเชียงใหม่
3. เพื่อนำเสนอแนวทางการประยุกต์หลักสัปปุริสธรรมเพื่อบริหารผังรายการสำหรับผู้สูงอายุของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดเชียงใหม่

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการวิจัยโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ทั้งใช้ระเบียบวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และระเบียบวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการวิจัยตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. การวิจัยเชิงปริมาณ

1.1 ประชากรในการวิจัย (Population) ได้แก่ เครือข่ายนักสื่อสารมวลชน นักประชาสัมพันธ์ อาสาสมัครประชาสัมพันธ์ประจำหมู่บ้านและชุมชน (อป.มช.) ในจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นเครือข่ายประชาสัมพันธ์ของกรมประชาสัมพันธ์ โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 120 คน

1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย โดยการสร้างแบบสอบถามตามกรอบแนวคิดที่ได้กำหนดไว้ โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบปลายปิดให้เลือกตอบ (Check List) จำแนกตาม เพศ, อายุ, รายได้, สถานภาพ, การศึกษา, อาชีพ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้ส่งสาร (ผู้จัดรายการวิทยุ) ตามหลักสัปรีศธรรม 7 ประการ ได้แก่ 1) อัมมัญญาตา เป็นผู้รู้จักเหตุ 2) อุตถัญญาตา เป็นผู้รู้จักผล 3) อัตตัญญาตา เป็นผู้รู้จักตน 4) มัตตัญญาตา เป็นผู้รู้จักประมาณ 5) กาลัญญาตา เป็นผู้รู้จักกาล 6) ปริสัญญาตา เป็นผู้รู้จักบริษัท และ 7) ปุคคัลัญญาตา เป็นผู้รู้จักบุคคลรวม

ตอนที่ 3 ความพึงพอใจในการบริหารผังรายการสำหรับผู้สูงอายุของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดเชียงใหม่ ประกอบด้วยปัจจัย 3 ข้อ ได้แก่ 1. ระยะเวลาการรับฟังประจำวัน (เริ่มต้น-สิ้นสุด) 2. รูปแบบรายการ จำนวน 12 รูปแบบ ได้แก่ 1) รายการพูดคุยกับผู้ฟัง 2) รายการสนทนา 3) รายการสัมภาษณ์ 4) รายการอภิปราย 5) รายการสารคดี 6) รายการนิยายสารทางอากาศ 7) รายการข่าว 8) รายการเพลง 9) รายการปกิณกะ 10) รายการละครวิทยุ 11) รายการตอบปัญหา 12) รายการบรรยายเหตุการณ์ และ 3. ผังรายการประจำวัน

1.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ขอหนังสือเก็บรวบรวมข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยเขตเชียงใหม่ เพื่อแจกแบบสอบถามกับกลุ่มเป้าหมาย คือ เครือข่ายนักสื่อสารมวลชน นักประชาสัมพันธ์ และเครือข่ายอาสาสมัครประชาสัมพันธ์ประจำหมู่บ้านและชุมชนในจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นเครือข่ายประชาสัมพันธ์ของกรมประชาสัมพันธ์ นักสื่อสารมวลชน นักจัดรายการ ซึ่งในการแจกแบบสอบถามผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปแจกและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

1.4 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ ข้อคำถามเกี่ยวกับผังรายการ

สำหรับผู้สูงอายุของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดเชียงใหม่ วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และความสัมพันธ์ตามหลักพุทธธรรม (สปปุริสธรรม 7) โดยใช้การวิเคราะห์เชิงสถิติอนุมาน เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรว่ามีมากน้อยเพียงใด และสถิติสัมพันธ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน เพื่อทดสอบสมมติฐาน

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ

2.1 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้ทำการศึกษาวิจัยได้กำหนดรูปแบบการวิจัย โดยกำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเฉพาะเจาะจง โดยแบ่งผู้ให้ข้อมูลสำคัญจากการสัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน 10 รูป/คน ประกอบด้วย 1) ผู้ที่เกี่ยวข้องของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จำนวน 5 คน 2) ผู้สูงอายุฟังรายการประจำของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 3 คน 3) นักวิชาการด้านพระพุทธศาสนา จำนวน 1 รูป 4) นักวิชาการด้านรัฐประศาสนศาสตร์ จำนวน 1 คน

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยมีวิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูลจากเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบความคิดในการสร้างแบบสัมภาษณ์ ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างแบบสัมภาษณ์ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ให้สัมภาษณ์ ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดเชียงใหม่ ที่มีต่อผู้ฟัง โดยใช้หลักสปปุริสธรรม 7 ประการ ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะ

2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์กับผู้ให้ข้อมูลด้วยตัวเอง

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล โดยผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสัมภาษณ์เชิงลึก โดยวิธีการบันทึกเสียงสนทนาและการจดบันทึก แล้วนำมาจำแนกเป็นประเด็นและเรียบเรียง เฉพาะประเด็นที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique) ประกอบบริบท (Context) พร้อมทั้งนำเสนอโดยวิธีการการสังเคราะห์ด้วยเชิงพรรณนาอ้างอิงคำพูดบุคคล

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาเรื่องการประยุกต์หลักสปปุริสธรรมเพื่อบริหารผังรายการสำหรับผู้สูงอายุของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการศึกษาดมวัตถุประสงค์ ดังนี้

วัตถุประสงค์ที่ 1 ระดับความคิดเห็นที่มีต่อการสร้างผังรายการสำหรับผู้สูงอายุของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเมื่อจำแนกรายละเอียดเป็นรายข้อ 1) ด้านผังรายการประจำวัน 2) ด้านรูปแบบรายการ 3) ด้านห้วงเวลาการรับฟังประจำวัน โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังนี้

ระดับความคิดเห็นที่มีต่อการสร้างผังรายการสำหรับผู้สูงอายุของสถานีวิทยุกระจ่ายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดเชียงใหม่	ระดับความคิดเห็น		
	μ	S.D.	แปลผล
1. ด้านผังรายการประจำวัน	3.65	1.052	มาก
2. ด้านรูปแบบรายการ	3.90	0.899	มาก
3. ด้านห้วงเวลาการรับฟังประจำวัน	4.27	0.754	มาก
ภาพรวม	3.94	0.901	มาก

ตารางที่ 1 ระดับความคิดเห็นที่มีต่อการสร้างผังรายการสำหรับผู้สูงอายุของสถานีวิทยุกระจ่ายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดเชียงใหม่

วัตถุประสงค์ที่ 2 ความสัมพันธ์ของหลักสัปรีชธรรม 7 มีต่อผังรายการสำหรับผู้สูงอายุของสถานีวิทยุกระจ่ายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาโดยภาพรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 ในระดับปานกลาง ($R=.517^{**}$) เมื่อพิจารณาแต่ละด้านและผลการทดสอบตามสมมติฐานสามารถสรุปได้ดังนี้

ความสัมพันธ์ของหลักสัปรีชธรรม 7 มีต่อผังรายการสำหรับผู้สูงอายุของสถานีวิทยุกระจ่ายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดเชียงใหม่ ในด้านห้วงเวลาการรับฟังประจำวัน มีความสัมพันธ์ เชิงบวกอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 ในระดับค่อนข้างน้อย ($R=.356^{**}$)

ความสัมพันธ์ของหลักสัปรีชธรรม 7 มีต่อผังรายการสำหรับผู้สูงอายุของสถานีวิทยุกระจ่ายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดเชียงใหม่ ในด้านรูปแบบรายการ มีความสัมพันธ์ เชิงบวกอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 ในระดับปานกลาง ($R=.459^{**}$)

ความสัมพันธ์ของหลักสัปรีชธรรม 7 มีต่อผังรายการสำหรับผู้สูงอายุของสถานีวิทยุกระจ่ายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดเชียงใหม่ ในด้านผังรายการประจำวัน มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 ในระดับปานกลาง ($R=.512^{**}$)

สำหรับผลการทดสอบสมมติฐาน ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสัปรีชธรรม 7 มีต่อผังรายการสำหรับผู้สูงอายุของสถานีวิทยุกระจ่ายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดเชียงใหม่ มีรายละเอียดดังแสดงในตารางดังนี้

การรับฟังรายการวิทยุกระจายเสียง		
สัปรีชธรรม 7	r	.000**
	P-value	.517**
	ระดับความสัมพันธ์	มาก

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ตารางที่ 4 ผลการทดสอบสมมติฐาน ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสัปรีชธรรม 7 มีต่อผังรายการสำหรับผู้สูงอายุของสถานีวิทยุกระจ่ายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดเชียงใหม่

จากตารางพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสัปปุริสธรรม 7 มีต่อผังรายการสำหรับผู้สูงอายุของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดเชียงใหม่ในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีระดับความสัมพันธ์ปานกลาง ตามหลักพุทธธรรม (หลักสัปปุริสธรรม 7) ต่อการรับฟังรายการวิทยุกระจายเสียงของกลุ่มผู้สูงอายุในจังหวัดเชียงใหม่ มีระดับปานกลาง ($R=.517^{**}$)

วัตถุประสงค์ที่ 3 แนวทางการประยุกต์หลักสัปปุริสธรรมเพื่อบริหารผังรายการสำหรับผู้สูงอายุของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าปัญหาและอุปสรรคคือการออกแบบผังรายการประจำวันของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดเชียงใหม่ขึ้นเพื่อรองรับผู้สูงอายุ สิ่งที่สำคัญอยู่ที่นักจัดรายการในฐานะผู้ส่งสาร ต้องมีเทคนิคการนำเสนอ การผลิตรายการให้ตรงกับความต้องการกลุ่มผู้ฟังที่เป็นผู้สูงอายุ สำหรับการประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรม 7 เป็นภาษาบาลีเข้าใจยาก ดังนั้นแนวทางผู้จัดรายการต้องเตรียมความพร้อม เตรียมข้อมูลในการนำเสนอข่าวสารที่เป็นผลประโยชน์กับผู้รับฟัง ซึ่งผู้สูงอายุมีความสนใจด้านธรรมะ สุขภาพ กฎหมายเป็นหลัก

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาวิจัยเรื่องการประยุกต์หลักสัปปุริสธรรมเพื่อบริหารผังรายการสำหรับผู้สูงอายุของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดเชียงใหม่ มีประเด็นที่จะนำมาอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ได้ดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ระดับความคิดเห็นที่มีต่อการสร้างผังรายการสำหรับผู้สูงอายุของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดเชียงใหม่ ทั้งด้านผังรายการประจำวัน ด้านรูปแบบรายการ และด้านห้วงเวลาการรับฟังประจำวัน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทั้งนี้เนื่องจากรูปแบบรายการมีความทันสมัยเหมาะสมแก่สำหรับผู้สูงอายุหรือทุกเพศทุกวัย และผู้ดำเนินรายการ มีน้ำเสียงที่ชัดเจน สามารถสื่อความหมายได้ดี มีการเตรียมตัวในการดำเนินรายการ ลีลาการนำเสนอที่น่าฟัง ไม่น่าเบื่อ และยังเปิดโอกาสให้ผู้ฟังได้ร่วมแสดงความคิดเห็นในรายการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของบัวผืน โตทรัพย์ (2559) ที่ได้ศึกษาเรื่องพฤติกรรมการเปิดรับฟังการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจของผู้ฟังที่มีต่อสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดสุราษฎร์ธานี เอฟ.เอ็ม. 89.75 เมกะเฮิรตซ์ ผลการศึกษาพบว่า วิธีการนำเสนอของผู้ดำเนินรายการอยู่ในระดับมาก เพราะผู้ดำเนินรายการมีลีลาในการพูดแทรกด้วยเนื้อหาสาระที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ฟังและเปิดโอกาสให้กับผู้ฟังได้แลกเปลี่ยนรู้ร่วมกันอย่างสร้างสรรค์ และสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐไวภาพ ฐณะพงศ์ภักค์ และปรีชา พันธุ์แน่น (2565) ได้อธิบายแนวคิดเกี่ยวกับการจัดรายการวิทยุกระจายเสียงโดยมีวัตถุประสงค์ของการจัดรายการเพื่อให้เกิดความรู้ รู้สึกสนุกสนาน เพลิดเพลินใจนั้น ถือเป็นหน้าที่อย่างหนึ่งของผู้จัดรายการที่เป็นสื่อมวลชนที่จะต้องจัดบริการนำเสนอความสุขทางใจให้แก่ประชาชน ดังนั้นการที่ผู้รับฟังรายการมีความเห็นต่อผังรายการประจำวัน รูปแบบรายการ และห้วงเวลาการรับฟังประจำวัน ในระดับมาก จึงเป็นเพราะผู้รับฟังรายการได้รับผลประโยชน์จากการฟังข่าวสารและต้องการรับความรู้สึกสนุกสนานบันเทิงเป็นหลัก

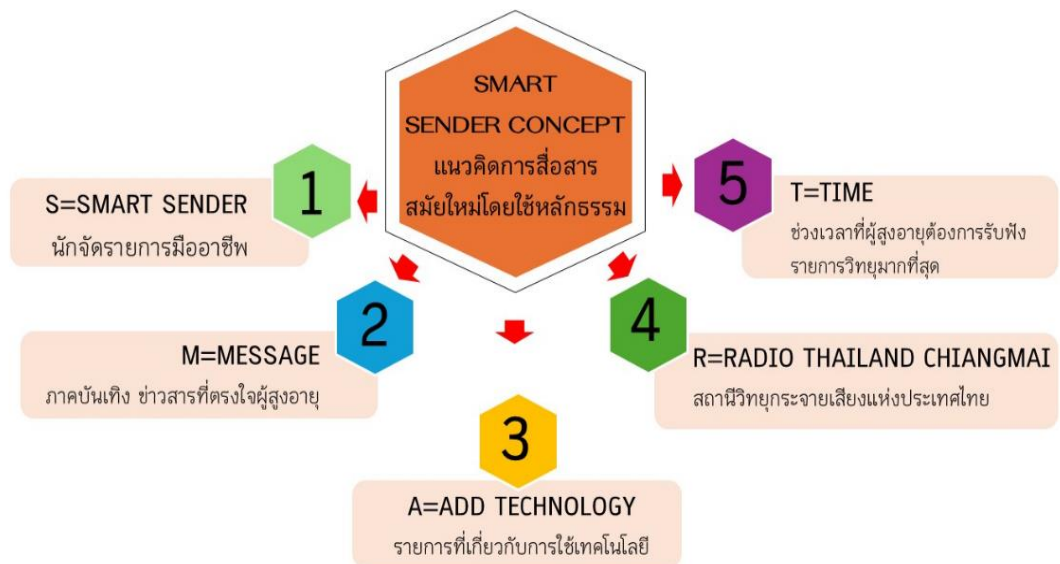
วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 การประยุกต์หลักสัปปุริสธรรมเพื่อบริหารผังรายการสำหรับผู้สูงอายุของสถานีวิฑูญกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารและผู้ดำเนินรายการ สอดแทรกด้วยทั้งสาระ ความรู้และความบันเทิง และสอดแทรกหลักธรรมในทางพระพุทธศาสนาให้กับผู้ฟังในการดำเนินชีวิตแบบมีความสุข ซึ่งนับว่าเป็นการตอบสนองต่อแนวคิดหลักของรายการที่มีเรื่องราวน่ารู้ น่าสนใจ เน้นการตอบปัญหาหรือข้อสงสัยในเรื่องราวต่าง ๆ ให้กับผู้ฟัง ดังนั้นผู้บริหารผังรายการและผู้ดำเนินรายการควรรักษาแนวคิดหลักนี้ไว้ และดำเนินรายการให้มีคุณภาพที่ดีและเป็นที่ยอมรับของผู้ฟังเช่นนี้ต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระสมุห์เจษฎา แดงบำรุง และเสนอ บัญญัติ (2564) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรมในการบริหารงานของคณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลปากน้ำ อำเภอมืองชุมพร จังหวัดชุมพร ผลการวิจัยพบว่า การประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรมในการบริหารงานของคณะผู้บริหาร อบต.ปากน้ำคือ หลักธรรมที่นำไปปฏิบัติเป็นคนดี และใช้ในการดำเนินชีวิตที่ถูกต้องด้วยความปรารถนาดี ภาพรวมอยู่ในระดับมาก มี 7 ประการ ได้แก่ 1) การรู้จักเหตุ การศึกษาปัญหาเพื่อวางแผนตัดสินใจแก้ปัญหาและติดตามประเมินผล 2) การรู้จักผล การวิเคราะห์คน งานประเมินผลลัพธ์ เพื่อนำไปแก้ไข้ปัญหา 3) การรู้จักตน มีหลักการคิด รู้จักวางตนให้เหมาะสม กับสถานการณ์ 4) การรู้จักประมาณ การบริหารองค์กร และการประเมินความคุ้มค่า 5) การรู้จักเวลา การบริหารเวลา และประเมินผลการปฏิบัติงาน 6) การรู้จักชุมชน การตระหนักรู้มีคุณธรรมประจำใจในการบริหาร และ 7) การรู้จักบุคคล การรู้จักบุคคล ชยัน พบปะพูดคุย และการใส่ใจแลใจ

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 แนวทางการประยุกต์หลักสัปปุริสธรรมเพื่อบริหารผังรายการสำหรับผู้สูงอายุของสถานีวิฑูญกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าปัญหาและอุปสรรคคือการออกแบบผังรายการประจำวันของสถานีวิฑูญกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดเชียงใหม่ นั้น เพื่อรองรับผู้สูงอายุ สิ่งที่มีความสำคัญอยู่ที่นักจัดรายการในฐานะผู้ส่งสาร ต้องมีเทคนิคการจัดรายการ นำเสนอ การผลิตรายการให้ตรงกับความต้องการกลุ่มผู้ฟังที่เป็นผู้สูงอายุ สำหรับการประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรม 7 เป็นภาษาบาลีเข้าใจยาก ดังนั้นผู้ดำเนินรายการต้องมีความเชี่ยวชาญในด้านหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเพื่อที่จะได้อธิบายแก่นสาระได้อย่างลึกและสามารถเข้าใจง่าย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวรเวช ศิริประเสริฐสุธี และคณะ (2559) ได้ศึกษาเรื่องรูปแบบการสื่อสารเชิงพุทธเพื่อประชาสัมพันธ์ทางสถานีวิฑูญกระจายเสียงในจังหวัดมหาสารคาม พบว่าหลักการสื่อสารประชาสัมพันธ์เชิงพุทธ คือการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา และวิธีการสื่อสารของพระพุทธเจ้า มาประยุกต์ในการดำเนินรายการวิทยุ ซึ่งในการดำเนินรายการนั้น ต้องมีหลักสัมมาวาจา 5 ประการ ได้แก่ 1) พูดคำจริง 2) พูดคำอ่อนหวาน 3) พูดคำประกอบด้วยประโยชน์ 4) พูดด้วยเมตตาจิต 5) พูดถูกกาลเวลาเมื่อมีหลักสัมมาวาจา 5 ประการนี้จะทำให้ไม่เกิดปัญหา 4 ประการ ได้แก่ 1) ไม่โฆษณาเกินความเป็นจริง 2) ไม่ใช้คำพูดที่สร้างความแตกแยก 3) ใช้

คำพูดสุภาพนุ่มนวล ไม่หยาบคาย 4) ไม่ใช้คำพูดไร้สาระและไม่ใช้คำพูดที่ผิดอักขระพยัญชนะตามหลักพุทธวิธีการสื่อสาร

องค์ความรู้ใหม่

จากการวิจัยเรื่องการประยุกต์หลักสัปปริสธรรมเพื่อบริหารผังรายการสำหรับผู้สูงอายุของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยได้สังเคราะห์เป็นองค์ความรู้ใหม่ ดังภาพต่อไปนี้

ภาพ 1 องค์ความรู้จากการสังเคราะห์งานวิจัย

ผู้วิจัยได้องค์ความรู้จากการสังเคราะห์งานวิจัย ดังปรากฏเป็น SMART Sender Model สามารถอธิบายรายละเอียดดังโมเดลดังนี้ 1) S = Smart Sender นักจัดรายการที่ทันสมัย เป็นมืออาชีพ 2) M = Message ประเภทรูปแบบรายการวิทยุที่ผู้ฟังชื่นชอบ 3) A = Add Technology เพิ่มรายการที่เกี่ยวกับการรู้ทันเทคโนโลยีเข้าไปในผังรายการวิทยุ 4) R = Radio Thailand Chiangmai สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดเชียงใหม่ 5) T = Time ช่วงเวลาที่มีผู้ฟังต้องการรับฟังรายการมากที่สุด โดยทั้งหมดนี้ได้นำหลักธรรมมาร่วมวิเคราะห์และกำหนดองค์ความรู้ใหม่ในทัศนะของผู้วิจัย เพื่อบริหารผังรายการสำหรับผู้สูงอายุของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดเชียงใหม่

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการศึกษาระดับความคิดเห็นที่มีต่อการสร้างผังรายการสำหรับผู้สูงอายุของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสัปปริสธรรมกับการบริหารผังรายการสำหรับผู้สูงอายุของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่ง

ประเทศไทย มีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 3) ปัญหาและอุปสรรค คือนักจัดรายการในฐานะผู้ส่งสารต้องมีเทคนิคการจัดรายการ นำเสนอ การผลิตรายการให้ตรงกับความต้องการกลุ่มผู้ฟังที่เป็นผู้สูงอายุกับนักจัดรายการขาดความเชี่ยวชาญด้านการบูรณาการหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ดังนั้นแนวทางผู้จัดรายการต้องเตรียมความพร้อม เตรียมข้อมูลในการนำเสนอข่าวสารที่เป็นผลประโยชน์กับผู้รับฟัง ซึ่งผู้สูงอายุมีความสนใจด้านธรรมชาติ สุขภาพ กฎหมายเป็นหลักด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยทั้งข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ และข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

กสทช. ควรเข้ามากำกับดูแลผังรายการของสถานีวิทยุภาครัฐ โดยแบ่งสัดส่วนการจัดรายการสำหรับกลุ่มคนวัยต่าง ๆ ให้ชัดเจนมากขึ้น อาทิเช่น คลื่นสำหรับผู้สูงอายุ คลื่นสำหรับเด็ก คลื่นเพื่อคนวัยทำงาน เพื่อจัดระดับของเนื้อหาที่จะนำเสนอได้อย่างเหมาะสม กับกลุ่มวัยนั้น ควรเป็นคลื่นสาธารณะที่ไม่มีค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

หน่วยงานควรสนับสนุนนักจัดรายการเข้าอบรม สัมมนา ศึกษาดูงาน เพื่อจะได้นำเทคโนโลยี เทคนิควิธีการจัดรายการ การนำเสนอข้อมูลข่าวสารจากที่แหล่งนั้นมาปรับใช้ในการจัดรายการเพื่อผู้สูงอายุ

3. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ควรวิจัยเกี่ยวกับเรื่อง หลักธรรมในหมวดอื่น ๆ ที่จะสามารถนำมาปรับใช้กับการจัดรายการวิทยุของสถานีวิทยุกระจายเสียงของภาครัฐได้ เช่น พรหมวิหาร 4 มรรค 8 อิทธิบาท 4 เป็นต้น

3.2 ควรวิจัยเกี่ยวกับเรื่อง การบริหารจัดการภาครัฐของสื่อวิทยุกระจายเสียงภาครัฐในด้านอื่น ๆ ร่วมด้วย นอกเหนือจากการจัดรายการ เนื่องจาก โครงสร้างของสื่อวิทยุกระจายเสียงภาครัฐ ยังมี ฝ่ายข่าว ฝ่ายบริหาร ฝ่ายช่างเทคนิค ที่มีผลต่อการรับฟังวิทยุกระจายเสียงของผู้ฟังด้วยเช่นกัน

3.3 ควรวิจัยเกี่ยวกับเรื่องการจัดรายการวิทยุในยุคดิจิทัล เพื่อให้ทราบถึงการปรับตัวของนักจัดรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียงภาครัฐ ว่ามีการปรับตัวเช่นไร เป็นไปในทิศทางใด มีผลดี ผลเสียมากน้อยเพียงใดหากเทียบกับการจัดรายการวิทยุที่ออกอากาศเพียงวิทยุอย่างเดียว

เอกสารอ้างอิง

กองการสื่อสาร ศูนย์โทรคมนาคมและเทคโนโลยีสารสนเทศ กรมการทหารสื่อสาร. (2567). คู่มือปฏิบัติ (Work Manual) เรื่องการออกอากาศวิทยุกระจายเสียงดิจิทัลระบบ DAB+. สืบค้นเมื่อ 11 มกราคม 2567, จาก https://kmitc.rta.mi.th/arlon/uploads-doc-content/doc_20240311-151907_kLonbgDBKE.pdf

- ณัฐไวภพ ฐณะพงศ์ภักค์ และปรีชา พันธุ์แน่น. (2565). พฤติกรรมการรับฟังและความพึงพอใจจากการจัดรายการรักเพลงไทยทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย คลื่นความถี่ เอ.เอ็ม.837 กิโลเฮิร์ตซ์ ของผู้ฟังในเขตกรุงเทพมหานคร. *วารสารสหวิทยาการสังคมศาสตร์และการสื่อสาร*, 5(1), 41-49.
- บัวผืน โดทรัพย์. (2559). พฤติกรรมการเปิดรับฟัง การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจของผู้ฟังที่มีต่อสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดสุราษฎร์ธานี เอฟ.เอ็ม.89.75 เมกะเฮิร์ตซ์. *วารสารนิเทศศาสตร์ธุรกิจบัณฑิต*, 10(2), 177-203.
- พระสมุห์เจษฎา แดงบำรุง และเสน่ห์ บุญกำเนิด. (2564). การประยุกต์ใช้หลักสัปปริสธรรมในการบริหารงานของคณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลปากน้ำ อำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี, สุราษฎร์ธานี.
- ระวีวรรณ ทรัพย์อินทร์ และญาศิณี เคารพธรรม. (2560). สื่อกับผู้สูงอายุในประเทศไทย. *วารสารนิเทศศาสตร์ธุรกิจบัณฑิต*, 11(2), 367-387.
- วรวช ศิริประเสริฐศรี, พระครูสุธีคัมภีรญาณ และสุวิน ทองปิ่น. (2559). รูปแบบการสื่อสารเชิงพุทธเพื่อประชาสัมพันธ์ทางสถานีวิทยุกระจายเสียงในจังหวัดมหาสารคาม. *วารสารวิชาการธรรมทรศน์*, 16(1), 14-26.
- สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ. (2563). แผนแม่บทกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2563-2568). สืบค้นเมื่อ 13 ตุลาคม 2565, จาก https://broadcast.nbt.go.th/radio_info
- Marketeer Team. (2565). สถิติผู้สูงอายุปี 2565. สืบค้นเมื่อ 22 สิงหาคม 2565, จาก <https://marketeeronline.co/archives/272771>
- Thai PBS. (2562). จ.เชียงใหม่ เตรียมรับมือเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ. สืบค้นเมื่อ 13 ตุลาคม 2565, จาก <https://www.thaipbs.or.th/news/content/286852>

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบบริการของผู้บริหารกับคุณภาพชีวิตครู
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2
Relationship Between Service-type Leadership of Administrators and
Quality of Life of Teachers in the Primary Educational
Services Office, Samut Prakan Province Area 2

รังสิยา แสนทวิสุข¹ และ สุภัทรศักดิ์ คำสามารถ²
Rangsiya Saentaweek¹ and Supattarasak Khumsamart²

Received: 6 December 2023; Revised: 6 February 2024; Accepted: 9 February 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ภาวะผู้นำแบบบริการของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 2) คุณภาพชีวิตครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบบริการของผู้บริหารกับคุณภาพชีวิตครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 โดยมีกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ ในปีการศึกษา 2565 จำนวน 315 คน และเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหา ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน

ผลการศึกษาพบว่า 1) ระดับภาวะผู้นำแบบบริการของผู้บริหารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 โดยภาพรวมทุกข้ออยู่ในระดับมาก 2) ระดับคุณภาพชีวิตครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 โดยภาพรวมทุกข้ออยู่ในระดับมาก และ 3) ภาวะผู้นำแบบบริการของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ในภาพรวมมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง ($r=0.51$, $Sig=0.00$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการให้บริการ ($r=0.57$, $Sig=0.00$) รองลงมาได้แก่ด้านการเป็นผู้ฟังที่ดี ($r=0.56$, $Sig=0.00$) ส่วนด้านการมองการณ์ไกลมีความสัมพันธ์ต่ำที่สุด ($r=0.44$, $Sig=0.00$)

^{1 2} ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยธนบุรี; Master of Education Department of Educational Administration of Thonburi University
Corresponding Author, E-mail: angrangsiya28@gmail.com

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำแบบบริการของผู้บริหาร; คุณภาพชีวิตครู; สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษา

Abstract

This research aims to investigate: 1) the service-type leadership of administrators in the Primary Educational Services Office, Samut Prakan Province Area 2, 2) the quality of life of teachers in the Primary Educational Services Office, Samut Prakan Province Area 2, and 3) the relationship between the service-type leadership of administrators and the quality of life of teachers in the Primary Educational Services Office, Samut Prakan Province Area 2. The study utilized a sample group of 315 teachers in the Primary Educational Services Office, Samut Prakan Province Area 2, during the academic year 2565. The research employed a survey questionnaire. Statistical analyses included percentage, mean, standard deviation, and Pearson's Product-Moment Correlation Coefficient.

The findings reveal that: 1) The overall service-type leadership of administrators in the Primary Educational Services Office, Samut Prakan Province Area 2, is at a high level. 2) The overall quality of life for teachers in the Primary Educational Services Office, Samut Prakan Province Area 2 is at a high level. 3) There is a statistically significant relationship between the service-type leadership of administrators and the quality of life of teachers in the Primary Educational Services Office, Samut Prakan Province Area 2 ($r=0.51$, $Sig=0.00$). When examining specific dimensions, the relationship is strongest in the area of service provision ($r=0.57$, $Sig=0.00$), followed by being a good listener ($r=0.56$, $Sig=0.00$), while the vision for the future is the weakest ($r=0.44$, $Sig=0.00$).

Keywords: Service-type Leadership; Quality of Life of Teachers; Primary Educational Services Office

บทนำ

ในศตวรรษที่ 21 สภาพของสังคมปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว สังคมประเทศไทยเป็นยุคที่มีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ ๆ ที่ทันสมัย เข้ามามีบทบาทพร้อมกับวัฒนธรรมของชาติตะวันตก ซึ่งก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ซึ่งการศึกษาเป็นรากฐานสำคัญที่สุดในการสร้างความเจริญก้าวหน้า และเป็นการขับเคลื่อนให้เกิดการพัฒนาในทุก ๆ ด้าน รวมทั้งการแก้ปัญหาต่าง ๆ ในสังคม เนื่องจากการศึกษาเป็นกระบวนการที่ช่วยให้คนได้พัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ ตลอดเวลา โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาคนไทยให้มีความเจริญงอกงามทั้งด้านสติปัญญา ความรู้ คุณธรรม ความดีงามในจิตใจ มีความสามารถ

ที่จะทำงาน และการคิดวิเคราะห์ได้อย่างถูกต้อง สามารถเรียนรู้ แสวงหาความรู้ ตลอดจนใช้ความรู้ อย่างสร้างสรรค์ ซึ่งสอดคล้องกับ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ได้กำหนดหลักการสำคัญประการหนึ่งของการจัดการศึกษา คือ ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ และเพื่อให้คนไทยทั้งปวงได้รับโอกาสเท่าเทียมกันทางการศึกษา พัฒนาคนไทยได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตอันเป็นเงื่อนไขไปสู่ระบบเศรษฐกิจฐานความรู้ที่พึงประสงค์ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545)

อุดมการณ์สำคัญของการจัดการศึกษา คือ การจัดให้มีการศึกษาตลอดชีวิตและการสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ การศึกษาจะสร้างคุณภาพชีวิตและสังคมบูรณาการอย่าง สมดุลระหว่างปัญญาธรรม คุณธรรม และวัฒนธรรม เป็นการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อคนไทยทั้งปวง มุ่งสร้างพื้นฐานที่ดีในวัยเด็ก ปลูกฝังความเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมตั้งแต่วัยการศึกษาขั้นพื้นฐาน และพัฒนาความรู้ความสามารถเพื่อการทำงานที่มีคุณภาพ โดยให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ได้ตรงตามความต้องการของผู้เรียน และสามารถตรวจสอบได้อย่างมั่นใจว่าการศึกษาเป็น กระบวนการพัฒนาชีวิตและสังคมเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน สามารถ พึ่งตนเองและพึ่งกันเองได้ และสามารถแข่งขันได้ในระดับนานาชาติ ดังนั้นในการดำเนินการจัด การศึกษา โดยเฉพาะการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งเป็นการศึกษาขั้นต้น จึงจำเป็นที่จะต้อง ปลูกพื้นฐานให้แก่ผู้เรียนอย่างมั่นคง และจริงจังในทุก ๆ ด้าน ตามเจตนารมณ์ของการจัดการศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2561)

ผู้บริหารสถานศึกษา ถือเป็นบุคลากรทางการศึกษาที่สำคัญที่สุดในสถานศึกษาที่จะ สามารถบันดาลให้การปฏิรูปการเรียนรู้ในโรงเรียนเกิดขึ้นได้สำเร็จอย่างสมบูรณ์ครบถ้วนใน กระบวนการ เพราะผู้บริหารโรงเรียน คือ ผู้นำ ที่จะชี้ นำ สั่งการ และวางกรอบทิศทางการบริหารจัดการ การศึกษาในโรงเรียนที่เป็นไปตามกฎหมายและแนวนโยบายของรัฐ ครูยุคใหม่ที่กำลังทำการปฏิรูป การเรียนรู้ย่อมปรารถนาผู้บริหารโรงเรียนยุคใหม่ ที่มีแนวการบริหารตอบสนองต่อการปฏิรูปการ เรียนรู้เช่นเดียวกัน ผู้บริหารยุคใหม่จะมีบทบาทอย่างสำคัญในการบริหารโรงเรียนตามแนวการ บริหารแบบใหม่ มีปรัชญา แนวคิด วิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์และวิธีการทำงานที่สอดคล้องกับ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ เช่น มีวิสัยทัศน์ในการบริหารจัดการศึกษา ใฝ่รู้ และติดตาม ข้อมูลข่าวสารให้ทันสมัยทันต่อเหตุการณ์ความเปลี่ยนแปลงของสังคม ประเทศ และในโลกอยู่เสมอ ซึ่งเป็นภารกิจหลักของผู้บริหารที่จะต้องกำหนดแบบแผนวิธีการและขั้นตอนต่าง ๆ ในการ ปฏิบัติงานไว้อย่างเป็นระบบ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2553) ภาวะผู้นำแบบ บริการของผู้บริหาร เป็นพฤติกรรมกรให้บริการแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อตอบสนองความต้องการ แก่บุคคลเหล่านั้น โดยใช้อำนาจทางศีลธรรมกระตุ้นให้เกิดความร่วมมือร่วมใจ ความไว้วางใจซึ่งกัน และกัน มีการมอบอำนาจให้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายที่มีร่วมกัน เป็น ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลขององค์การ ดังนั้นเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ต่อสถานศึกษาตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ผู้ศึกษาได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นพื้นฐานใน

การวิจัย เป็นแนวคิดภาวะผู้นำแบบร่วมสมัยที่ได้รับความสนใจอย่างกว้างขวาง แนวคิดเรื่องภาวะผู้นำแบบบริการ ได้อธิบายถึงคุณลักษณะของผู้นำแบบบริการว่าจะกลายเป็นผู้นำลักษณะนี้ได้ต้องเริ่มต้นที่ความรู้สึกที่แท้จริงของตนเอง ที่ต้องการจะบริการหรือดูแลคนอื่นก่อน โดยได้เสนอลักษณะภาวะผู้นำมุ่งบริการ ไว้ 10 ประการ ดังนี้ 1) การเป็นผู้ฟังที่ดี 2) การยอมรับและเห็นใจผู้อื่น 3) การเสียสละ 4) การตระหนักรู้ 5) การโน้มน้าว 6) การสร้างมนต์เสน่ห์ 7) การมองการณ์ไกล 8) การให้บริการ 9) การอุทิศตนเพื่อพัฒนาบุคคล และ 10) การสร้างชุมชน (Robert K. Greenleaf, 2002)

นอกจากนี้ยังมีปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล คือ คุณภาพชีวิตในการทำงานที่ดีของบุคลากร โดยปัจจัยของคุณภาพชีวิตการทำงาน คือ ความรู้สึกของการมีความสุข ความพอใจต่อองค์ประกอบต่าง ๆ ที่มีส่วนสำคัญต่อบุคคลนั้น ๆ ได้แก่ อาหาร สุขภาพ การศึกษา สิ่งแวดล้อม รายได้ ที่อยู่อาศัย และทรัพยากร ซึ่งเป็นคุณภาพชีวิตในการทำงานที่ทุกคนต้องการ รวมทั้งการมีระบบการบริหารที่ดีให้บุคลากรได้ทำงานในตำแหน่งที่เหมาะสม สมดุลระหว่างภาระงาน และจำนวนบุคลากร มีประสิทธิภาพทั้งการทำงานเดี่ยวและการทำงานเป็นทีม คุณภาพชีวิตการทำงานจะเอื้ออำนวยให้พนักงานมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในสิ่งที่มีผลกระทบต่อการทำงานของบุคลากร หรือคุณภาพชีวิตการทำงานเปรียบเสมือนแนวคิดที่ครอบคลุมปัจจัยต่าง ๆ ที่จำเป็นในการกำหนดเป้าหมายร่วมกันในการทำให้องค์การเจริญเติบโตและมีส่วนร่วม (ทิพสุคนธ์ บุญรอด, 2563) ดังนั้นคุณภาพชีวิตการทำงานเป็นเรื่องของความสัมพันธ์ของบุคคลกับงานที่ทำโดยเฉพาะความพึงพอใจ ของแต่ละบุคคลและมีความสุขที่ดีในการทำงาน โดยแนวคิดคุณภาพชีวิตในการทำงานประกอบด้วย 8 ด้าน คือ 1) การได้รับค่าตอบแทนในการทำงานที่เพียงพอและยุติธรรม 2) สภาพการทำงานที่คำนึงถึงความปลอดภัยและส่งเสริมสุขภาพ 3) ความมั่นคงและความก้าวหน้าในงาน 4) โอกาสในการพัฒนาความสามารถของบุคคล 5) การบูรณาการทางสังคมหรือการทำงานร่วมกัน 6) ประชาธิปไตยในองค์กร 7) ความสมดุลระหว่างงานกับชีวิตส่วนตัว 8) ลักษณะงานที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม (Richard E. Walton, 1974)

สำหรับโรงเรียนที่อยู่ในการดูแลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 เป็นหน่วยงานที่อยู่ภายใต้การกำกับ ดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีการบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้ง 3 อำเภอ ในจังหวัดสมุทรปราการ ประกอบด้วย อำเภอบางบ่อ อำเภอบางพลี และอำเภอบางเสาธง มีจำนวนโรงเรียนทั้งหมด 71 โรงเรียน ในการบริหารสถานศึกษามุ่งส่งเสริมให้ประชากรวัยเรียนทุกคนได้รับโอกาสในการศึกษาขั้นพื้นฐาน 15 ปี อย่างทั่วถึงและได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ พัฒนาผู้เรียนให้มีนิสัยใฝ่เรียนรู้ สามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง และแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต เป็นบุคคลที่มีความรู้คู่คุณธรรม และมีความสามารถตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น จากการรายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (O-NET) ปีการศึกษา 2565 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 พบว่า โดยภาพรวมคะแนนเฉลี่ยร้อยละ ต่ำกว่าระดับประเทศ แต่สูงกว่าระดับ สพฐ. กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละสูงกว่า ระดับประเทศและ สพฐ.

รายงานผลการดำเนินงานประจำปี 2565 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 พบว่า ปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานตามนโยบาย คือ 1) ส่วนราชการขาดการวางแผนในการบริหารงานบุคคล เช่น แผนอัตรากำลังระยะสั้นและระยะยาว ส่งผลให้บุคลากรในส่วนราชการไม่ทราบถึงความก้าวหน้า หรือขาดการเตรียมความพร้อมไปสู่ตำแหน่งที่สูงขึ้น ซึ่งปัญหาในปัจจุบัน คือ ขาดกำลังคนที่เตรียมพร้อมเข้าสู่ตำแหน่งระดับสูง เติบโตไม่ทันตามมาตรฐานตำแหน่งที่สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษากำหนด เกิดช่องว่างในการบริหารงานระหว่างรอการสรรหา ทำให้ไม่สามารถดำเนินกิจกรรมที่ต่อเนื่องได้ เช่น การประเมินเพื่อเลื่อนบุคคลขึ้นแต่งตั้งให้ดำรงในตำแหน่งประเภทวิชาการ และประเภททั่วไป เป็นต้น 2) ปัญหาการสรรหาบรรจุแต่งตั้งข้าราชการบรรจุใหม่ที่มีอายุราชการยังไม่ถึง 1 ปี มีอัตราการลาออกหรือโอนย้าย เพื่อไปปฏิบัติงานในหน่วยงานราชการอื่นจำนวนมาก ทำให้เกิดช่องว่างในการปฏิบัติงานช่วงระยะเวลาที่ดำเนินการสรรหาบุคคลมาปฏิบัติราชการแทนตำแหน่งว่างดังกล่าว (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2, 2565)

จากสภาพปัญหา ความจำเป็นและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบบริการของผู้บริหารกับคุณภาพชีวิตครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ทั้งนี้ในฐานะที่ผู้วิจัยเป็นส่วนหนึ่งของบุคลากรในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ได้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษานั้นมีความสำคัญต่อการพัฒนาบุคลากร จึงทำการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับเพื่อทราบถึง ภาวะผู้นำแบบบริการของผู้บริหาร และคุณภาพชีวิตครู รวมถึงความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบบริการของผู้บริหารกับคุณภาพชีวิตครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 อยู่ในระดับใด

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำแบบบริการของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2
2. เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบบริการของผู้บริหารกับคุณภาพชีวิตครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

บทความวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการแจกแบบสอบถามกับกลุ่มประชากรที่ได้กำหนดไว้ โดยผู้วิจัยได้มีกระบวนการและขั้นตอนดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ ในปีการศึกษา 2565 โดยใช้สูตรของ Yamane และใช้เทคนิคการเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ดังนี้ 1) สุ่มข้อมูลของประชากรที่ใช้ในการวิจัยจากข้อมูลสารสนเทศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 2) นำจำนวนประชากรที่ได้มากำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยโดยใช้สูตรของ Taro Yamane (1973) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 315 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaires) โดยการสร้างเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยผู้วิจัยใช้พัฒนาขึ้นตามกรอบแนวคิดการวิจัย ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ **ตอนที่ 1** เป็นข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และตำแหน่ง มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ **ตอนที่ 2** เป็นข้อมูลเกี่ยวกับภาวะผู้นำแบบบริการของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ตามแนวคิดของกรีนลีฟ (Robert K. Greenleaf, 2002) ประกอบด้วย 10 ด้าน ดังนี้ 1) การเป็นผู้ฟังที่ดี 2) การยอมรับและเห็นใจผู้อื่น 3) การเสียสละ 4) การตระหนักรู้ 5) การโน้มน้าว 6) การสร้างพันธมิตร 7) การมองการณ์ไกล 8) การให้บริการ 9) การอุทิศตนเพื่อพัฒนาบุคคล 10) การสร้างชุมชน มีลักษณะเป็นมาตราส่วน ประมาณค่า 5 ระดับ (rating scale) ตามหลักการของลิเคิร์ต (Likert Scale) **ตอนที่ 3** เป็นข้อมูลเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ตามแนวคิดของวอลตัน (Richard E. Walton, 1974) ประกอบด้วย 8 ด้าน ดังนี้ 1) การได้รับค่าตอบแทนในการทำงานที่เพียงพอและยุติธรรม 2) สภาพการทำงานที่คำนึงถึงความปลอดภัยและส่งเสริมสุขภาพ 3) ความมั่นคงและความก้าวหน้าในงาน 4) โอกาสในการพัฒนาความสามารถของบุคคล 5) การบูรณาการทางสังคมหรือการทำงานร่วมกัน 6) ประชาธิปไตยในองค์กร 7) ความสมดุลระหว่างงานกับชีวิตส่วนตัว 8) ลักษณะงานที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม มีลักษณะเป็นมาตราส่วน ประมาณค่า 5 ระดับ (rating scale) ตามหลักการของลิเคิร์ต (Likert Scale) นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 30 คน แล้วนำมาคำนวณหาความเชื่อมั่น (Reliability) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha C=Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นในภาพรวมเท่ากับ 0.98

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยขอหนังสือจากสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธนบุรี เพื่อขอความร่วมมือไปยังผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียน ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปให้กับสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 แต่ละแห่งด้วยตนเอง ดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง เมื่อได้แบบสอบถามกลับคืน จึงตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์และจัดลำดับข้อมูล นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์และประมวลผลต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจะดำเนินการเลือกแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ครบถ้วน มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ด้วยค่าสถิติ ตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

- 1) แบบสอบถามตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (checklist) โดยการคำนวณหาค่าความถี่ (frequency) และหาร้อยละ (Percentage) นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง
- 2) แบบสอบถามตอนที่ 2 วิเคราะห์ภาวะผู้นำแบบบริการของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean : \bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D) และแปลความหมายตามเกณฑ์ขอบเขตของค่าเฉลี่ยตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert Scale)
- 3) แบบสอบถามตอนที่ 3 วิเคราะห์คุณภาพชีวิตครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean : \bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) และแปลความหมายตามเกณฑ์ขอบเขตของค่าเฉลี่ยตามแนวคิดของ Likert สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ในการวิเคราะห์หาว่าภาวะผู้นำแบบบริการของผู้บริหารกับคุณภาพชีวิตครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบบริการของผู้บริหารกับคุณภาพชีวิตครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 สามารถสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาระดับภาวะผู้นำแบบบริการของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 พบว่า ระดับภาวะผู้นำแบบบริการของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.32$, S.D.=0.61) เมื่อพิจารณาตามตารางเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการสร้างชุมชน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=4.44$, S.D.=0.65) รองลงมาได้แก่ ด้านการอุทิศตนเพื่อพัฒนาบุคคล มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=4.37$, S.D.=0.61) ส่วนด้านการโน้มน้าว มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X}=4.25$, S.D.=0.59) ซึ่งสามารถสรุปผลการศึกษาภาพรวมตามตารางดังนี้

ภาวะผู้นำแบบบริการของผู้บริหาร	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับที่
1. การเป็นผู้ฟังที่ดี	4.29	0.61	มาก	7
2. การยอมรับและเห็นใจผู้อื่น	4.28	0.55	มาก	8
3. การเยียวยา	4.26	0.59	มาก	9
4. การตระหนักรู้	4.36	0.56	มาก	3

ภาวะผู้นำแบบบริการของผู้บริหาร	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับที่
5. การโน้มน้าว	4.25	0.59	มาก	10
6. การสร้างมโนทัศน์	4.32	0.65	มาก	6
7. การมองการณ์ไกล	4.33	0.63	มาก	5
8. การให้บริการ	4.35	0.69	มาก	4
9. การอุทิศตนเพื่อพัฒนาบุคคล	4.37	0.61	มาก	2
10. การสร้างชุมชน	4.44	0.65	มาก	1
รวม	4.32	0.61	มาก	

ตารางที่ 1 ระดับภาวะผู้นำแบบบริการของผู้บริหารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2

2. ผลการศึกษาระดับคุณภาพชีวิตครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 พบว่า ระดับคุณภาพชีวิตครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านลักษณะงานที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาได้แก่ ด้านความมั่นคงและความก้าวหน้าในงาน ส่วนการได้รับค่าตอบแทนในการทำงานที่เพียงพอและยุติธรรม มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ซึ่งสามารถสรุปผลการศึกษาภาพรวมตามตารางดังนี้

คุณภาพชีวิตครู	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับที่
1. การได้รับค่าตอบแทนในการทำงานที่เพียงพอและยุติธรรม	3.77	0.84	มาก	8
2. สภาพการทำงานที่คำนึงถึงความปลอดภัยและส่งเสริมสุขภาพ	4.38	0.66	มาก	5
3. ความมั่นคงและความก้าวหน้าในงาน	4.46	0.66	มาก	2
4. โอกาสในการพัฒนาความสามารถของบุคคล	4.44	0.60	มาก	3
5. การบูรณาการทางสังคมหรือการทำงานร่วมกัน	4.39	0.61	มาก	4
6. ประชาธิปไตยในองค์กร	4.33	0.72	มาก	6
7. ความสมดุลระหว่างงานกับชีวิตส่วนตัว	4.23	0.69	มาก	7
8. ลักษณะงานที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม	4.47	0.57	มาก	1
รวม	4.31	0.67	มาก	

ตารางที่ 2 ระดับคุณภาพชีวิตครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2

3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบบริการของผู้บริหารกับคุณภาพชีวิตครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 พบว่า ผลวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบบริการของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตครู สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ทุกด้าน โดยมีค่า Sig (2-tailed) น้อยกว่า 0.05 หมายความว่า ภาวะผู้นำแบบบริการของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ในภาพรวมมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการให้บริการมีความสัมพันธ์สูงสุด รองลงมาได้แก่ด้านการเป็นผู้ฟังที่ดี ส่วนด้านการมองการณ์ไกล มีความสัมพันธ์ต่ำที่สุด ซึ่งสามารถสรุปผลการศึกษาภาพรวมตามตารางดังนี้

ภาวะผู้นำแบบบริการ ของผู้บริหาร	คุณภาพชีวิตครู		
	Pearson Correlation(r)	Sig. (2-tailed)	ระดับความสัมพันธ์
1. การเป็นผู้ฟังที่ดี	0.56	0.00*	สัมพันธ์ปานกลาง
2. การยอมรับและเห็นใจผู้อื่น	0.53	0.00*	สัมพันธ์ปานกลาง
3. การเยียวยา	0.54	0.00*	สัมพันธ์ปานกลาง
4. การตระหนักรู้	0.48	0.00*	สัมพันธ์ต่ำ
5. การโน้มน้าว	0.53	0.00*	สัมพันธ์ปานกลาง
6. การสร้างมนต์เสน่ห์	0.52	0.00*	สัมพันธ์ปานกลาง
7. การมองการณ์ไกล	0.44	0.00*	สัมพันธ์ต่ำ
8. การให้บริการ	0.57	0.00*	สัมพันธ์ปานกลาง
9. การอุทิศตนเพื่อพัฒนาบุคคล	0.52	0.00*	สัมพันธ์ปานกลาง
10. การสร้างชุมชน	0.45	0.00*	สัมพันธ์ต่ำ
รวม	0.51	0.00*	สัมพันธ์ปานกลาง

ตาราง 3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง ภาวะผู้นำแบบบริการของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับ
คุณภาพชีวิตครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบบริการของผู้บริหารกับคุณภาพชีวิตครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ผลการวิจัยครั้งนี้สามารถอภิปรายผลตามลำดับของวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ระดับภาวะผู้นำแบบบริการของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 โดยรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการสร้างชุมชน มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในเรื่องของผู้บริหารสถานศึกษาสามารถปฏิบัติงานบริการทางการศึกษาได้บรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 มีประสบการณ์การทำงานในตำแหน่ง ทำให้มีทักษะในการบริหารงานและประสบการณ์ในการทำงานมาก มีบทบาทในการบริหารงานเพื่อจัดการศึกษาให้บรรลุผลสำเร็จ รวมถึงต้องรับผิดชอบต่อการจัดการศึกษาในสถานศึกษาของตน ทำให้ผู้บริหารมีภาวะผู้นำในระดับสูง ทั้งในด้านการกำหนดทิศทางและวางแผนการทำงานที่เป็นระบบและชัดเจน รับฟังความคิดเห็นและความต้องการของชุมชน จนทำให้บุคลากรเกิดรู้สึกยอมรับ มั่นใจ และเชื่อมั่นในภาวะผู้นำแบบบริการของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของศิรินทิพย์ เพ็งสง (2563) ได้ทำการศึกษางานวิจัยเรื่องภาวะผู้นำใ้บริการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า ภาวะผู้นำใ้บริการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของธนบดี ศรีโคตร (2562) ได้ศึกษาเรื่องสภาพและแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำแบบใ้บริการของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์เขต 2 ผลการศึกษาพบว่า ภาวะผู้นำแบบใ้บริการของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

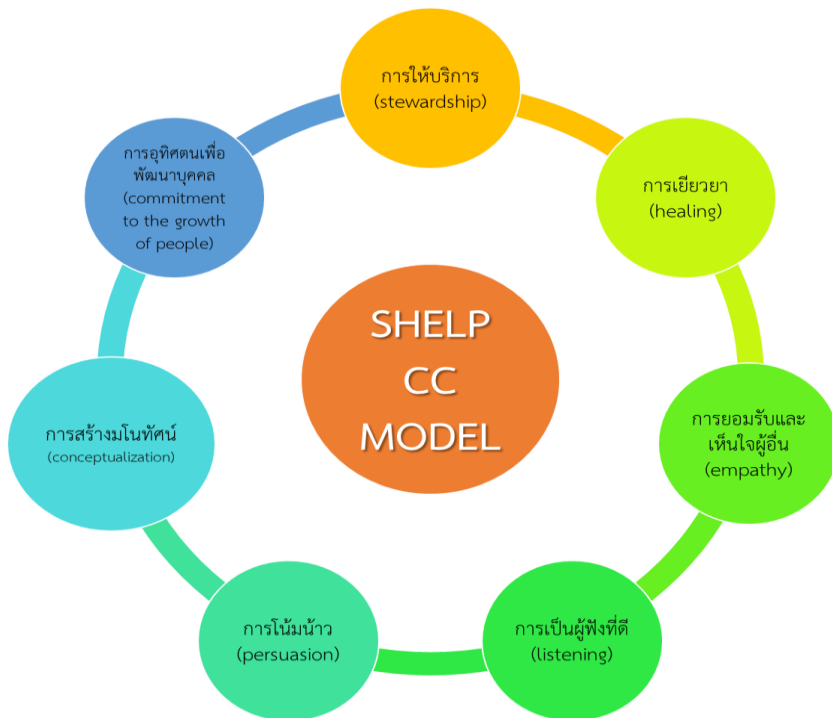
2. ระดับคุณภาพชีวิตครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านลักษณะงานที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมมีค่าเฉลี่ยสูงสุดในเรื่องมีความสำคัญรับผิดชอบต่อสังคมและส่วนรวม ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ตระหนักถึงสิทธิหน้าที่ และผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับสังคมโดยรวม รวมถึงการกระทำใด ๆ ที่จะกระทบต่อสิทธิ ความเป็นส่วนตัวหรือการตระหนักรู้ที่ไม่สร้างความเดือดร้อนให้ผู้อื่น โดยการมีความสำคัญรับผิดชอบต่อสังคมและส่วนรวมนั้นเป็นนโยบายของสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ที่มุ่งให้องค์การผสานการดำเนินกิจการเข้ากับความหวังใ้ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม ภายใต้หลักจริยธรรมและการจัดการที่ดี อันนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกาญจนพรรณทองไหลรวม (2562) ได้ศึกษาเรื่องคุณภาพชีวิตการทำงานของเจ้าหน้าที่ธุรการโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 ผลการศึกษาพบว่า คุณภาพชีวิตการทำงานของเจ้าหน้าที่ธุรการโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 ในภาพรวมมีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของอรชา อุดม (2561) ได้ศึกษาเรื่องคุณภาพชีวิตการทำงานของครูโรงเรียนวัดห้วยเหนียวปทุมธานีวิทยา จังหวัดกาญจนบุรี ผลการศึกษาพบว่า คุณภาพชีวิตการทำงานของครูโรงเรียนวัดห้วยเหนียวปทุมธานีวิทยาจังหวัดกาญจนบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

3. จากการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำแบบบริการของผู้บริหารกับคุณภาพชีวิตครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 พบว่า ภาวะผู้นำแบบบริการของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำแบบบริการจะสามารถกำหนดและวางแผนการทำงานที่เป็นระบบและชัดเจน มีการรับฟังความ

คิดเห็นและความต้องการของครู ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูได้พัฒนาตนเอง และมีความก้าวหน้าในวิชาชีพ ทั้งนี้ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำแบบบริการมาก คุณภาพชีวิตการทำงานของครูก็จะมากด้วย เนื่องจากสามารถช่วยสร้างขวัญกำลังใจในการทำงาน มีการพัฒนาครู และมีผลตอบแทนที่ยุติธรรมและเพียงพอให้กับครู ทำให้สถานศึกษามีประสิทธิผลในการทำงาน และบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของทิพสุคนธ์ บุญรอด (2563) ได้ศึกษาเรื่องภาวะผู้นำมุ่งบริการของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพชีวิตการทำงานของครู ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำมุ่งบริการของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 อย่างมีนัยสำคัญ

องค์ความรู้ใหม่

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบบริการของผู้บริหารกับคุณภาพชีวิตครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ผู้วิจัยได้สังเคราะห์เป็นองค์ความรู้ใหม่ดังภาพต่อไปนี้

ภาพ 1 องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

ผู้วิจัยได้องค์ความรู้จากการสังเคราะห์งานวิจัย ดังปรากฏเป็น SHELPP CC MODEL สามารถสรุปได้ดังนี้ 1) S = Stewardship การบริการ คือผู้บริหารสถานศึกษามีความเสียสละในการช่วยเหลือครู เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของทุกฝ่าย 2) H= Healing การเยียวยา คือผู้บริหารสถานศึกษามี

ส่วนร่วมในการเรียนรู้ถึงความต้องการที่แตกต่างกันระหว่างบุคคล มีศักยภาพในการให้ความช่วยเหลือแก่ครูที่ต้องการทางด้านร่างกายและจิตใจ 3) E = Empathy การยอมรับและเห็นใจผู้อื่น คือผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจ มีความเห็นอกเห็นใจกับบุคลากรทุกฝ่ายในสถานศึกษา เห็นคุณค่าในความเป็นมนุษย์ ให้เกียรติและยอมรับในความแตกต่างระหว่างบุคคล 4) L = Listening การเป็นผู้ฟังที่ดี คือผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำ มีความเข้าใจ สามารถดึงความต้องการของครู รับฟังความคิดเห็นและความต้องการจากครู 5) P = Persuasion การโน้มน้าว คือผู้บริหารสถานศึกษาใช้วิธีการนุ่มนวลแทนที่การใช้อำนาจ ใช้ตำแหน่ง ในการตัดสินใจภายในสถานศึกษา 6) C = Conceptualization การสร้างมโนทัศน์ คือผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ ความสามารถในการวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นภายในสถานศึกษาอย่างรอบด้าน 7) C = Commitment to the growth of people การอุทิศตนเพื่อพัฒนาบุคคล คือผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับคุณค่าของการพัฒนาครู ทางด้านจิตใจและอารมณ์ มาก่อนการพัฒนาผลงานของบุคลากร

สรุปและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบบริการของผู้บริหารกับคุณภาพชีวิตครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ผู้วิจัยได้รับองค์ความรู้ใหม่จากการสังเคราะห์งานวิจัย ซึ่งสามารถสรุปได้ ดังนี้ ปัจจัยภาวะผู้นำแบบบริการของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับปัจจัยคุณภาพชีวิตครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำแบบบริการจะสามารถกำหนดและวางแผนการทำงานที่เป็นระบบและชัดเจน มีการรับฟังความคิดเห็นและความต้องการของครู ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูได้พัฒนาตนเอง และมีความก้าวหน้าในวิชาชีพ ทั้งนี้ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำแบบบริการมาก คุณภาพชีวิตการทำงานของครูก็จะมากด้วย เนื่องจากสามารถช่วยสร้างขวัญกำลังใจในการทำงาน มีการพัฒนาครู และมีผลตอบแทนที่ยุติธรรมและเพียงพอให้กับครู ทำให้สถานศึกษามีประสิทธิผลในการทำงาน และบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะจากผลการศึกษาเรื่องนี้ทั้งข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ และข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีแผนพัฒนาครูที่ชัดเจน ต่อเนื่องในระยะยาว ทั้งด้านการบริหารจัดการและงบประมาณที่จัดสรรให้ทุกปี และแผนพัฒนาครูนั้นต้องมีที่มาจากความต้องการของครูทั้งด้านเนื้อหาวิชาการ กิจกรรมการพัฒนาและระยะเวลาที่ต้องการ หรือสะดวกที่จะเข้ารับการพัฒนา ครูต้องกำหนดแผนพัฒนาตนเองด้วยความสมัครใจ

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาต้องสร้างบรรยากาศให้โรงเรียนเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ครูสามารถเรียนรู้จากเพื่อนร่วมงาน ชุมชน ผู้ปกครอง หรือผู้เรียนเพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ความก้าวหน้าในวิชาชีพครูต้องขึ้นกับสมรรถนะทางวิชาชีพ ที่ส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ที่ดี มีคุณภาพ และสร้างเครือข่ายความร่วมมือและการเรียนรู้ของครูระหว่างสถานศึกษา

2. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

2.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับคุณค่าของการพัฒนาครู ทางด้านจิตใจและอารมณ์มาก่อนการพัฒนาผลงานของบุคลากร เพื่อส่งเสริมทางด้านจิตใจและอารมณ์ของครูเมื่อครูมีจิตใจและอารมณ์ที่ดี ส่งผลให้ผลงานออกมาดีเช่นกัน

2.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้เงินเดือนที่เพียงพอกับการดำเนินชีวิตตามมาตรฐานการครองชีพของครู เพื่อให้ครูมีกำลังใจในการทำงานที่ดี ควบคู่กับการดำรงชีวิตของครู จึงเป็นที่ดีในการปฏิบัติหน้าที่ของครู

3. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ควรทำวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาสภาพการบริหารงานของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 โดยการทำวิจัยเชิงคุณภาพในการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างเชิงลึก

3.2 ควรทำวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 โดยการทำวิจัยเชิงคุณภาพในการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างเชิงลึก

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545. กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- กาญจนพรพรณ ทองไพลรวม. (2562). คุณภาพชีวิตการทำงานของเจ้าหน้าที่ธุรการโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพมหานคร.
- ทิพสุคนธ์ บุญรอด. (2563). ภาวะผู้นำมุ่งบริการของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพชีวิตการทำงานของครู. (ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพมหานคร.
- ธนบดี ศรีโคตร. (2562). สภาพและแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2. (ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2561). มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561. กรุงเทพฯ: กลุ่มมาตรฐานการศึกษา สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนารเรียนรู้ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2. (2565). แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565. สืบค้นเมื่อ 19 สิงหาคม 2565, จาก <http://samut2.spn2.go.th/>

ศิรินทิพย์ เพ็งสง. (2563). *ภาวะผู้นำใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1*. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, กรุงเทพมหานคร.

อรชา อุดม. (2562). คุณภาพชีวิตการทำงานของครูโรงเรียนวัดหวายเหนียว “บุญสิริวิทยา” จังหวัดกาญจนบุรี. *วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 10(2), 1005-1017.

Greenleaf, R. K. (2002). *A Journey into the Nature of Legitimate Power and Greatness*. New Jersey: Paulist Press.

Walton, R. E. (1974). Improving the Quality of Work Life. *Harvard Business Review*, 27(3), 12.

Yamane, T. (1973). *Statistics an introductory analysis*. New York Harper & Row.

ระบบการบริหารจัดการสภาวะวิกฤติโรคอุบัติใหม่และโรคอุบัติซ้ำเชิงบูรณาการของ
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่
Crisis Management System for Integrated Emerging Diseases and
Emerging Diseases of Integrative in Local Administrative Organizations
in Chiangmai Province

ธีรพล นิติจอมเล็ก¹, รัศมีสรณ์ คงธนजारูอนันต์², วีณา นิลวงศ์³,
ภาวิณี อารีศรีสม⁴ และ พิณนภา หมวกยอด⁵
Thiraphon Nitichomlek¹, Raphassorn Kongtanajaruanun², Weena Nilawonk³,
Pawinee Areesrisom⁴ and Pinnapa Muakyod⁵

Received: 30 November 2023; Revised: 16 January 2024; Accepted: 17 January 2024

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณและคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรค ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จ และพัฒนากลยุทธ์การบริหารจัดการสภาวะวิกฤติโรคอุบัติใหม่และโรคอุบัติซ้ำเชิงบูรณาการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่ งานวิจัยเชิงปริมาณกลุ่มประชากรตัวอย่าง คือ พนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 400 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้เครื่องมือ คือ แบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าเอฟ (f-test) สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ นายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประธานสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งสิ้น 50 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิควิเคราะห์เนื้อหา

ผลการศึกษาพบว่า 1) สภาพปัญหาและอุปสรรคการบริหารจัดการสภาวะวิกฤติจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการสถานการณ์สภาวะวิกฤติโรคอุบัติใหม่และโรคอุบัติซ้ำขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 3) กลยุทธ์การบริหารจัดการสถานการณ์สภาวะวิกฤติโรคอุบัติใหม่และโรคอุบัติซ้ำ ซึ่งประกอบด้วย 4 กลยุทธ์ที่สำคัญ ได้แก่ 1) กลยุทธ์เชิงรุก 2) กลยุทธ์เชิงแก้ไข 3) กลยุทธ์เชิงป้องกัน 4) กลยุทธ์เชิงรับ

^{1 2 3 4 5} มหาวิทยาลัยแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่; Maejo University, Chiangmai Province
Corresponding Author, E-mail: nitichomlekthiraphon@gmail.com

คำสำคัญ: ระบบการบริหารจัดการ; วิกฤติโรคอุบัติใหม่; องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

Abstract

This research article encompasses both quantitative and qualitative research methodologies to examine challenges and barriers, as well as identify key success factors to formulate comprehensive crisis management strategies for emerging and re-emerging diseases within local administrative bodies in Chiang Mai Province. The quantitative aspect involves a sample size of 400 employees from local government organizations in the province, utilizing questionnaires and statistical analysis methods such as frequency, percentage, mean, standard deviation, and the f-test. On the other hand, the qualitative research component entails conducting in-depth interviews with key figures, including the President of the local government organization and the council president, totaling 50 individuals. Data from these interviews are analyzed using content analysis techniques.

The study's findings revealed that the level of conditions, problems, and obstacles in crisis management during the COVID-19 outbreak situation of local administrative organizations in Chiang Mai Province was generally high. Additionally, the factors influencing the success of managing crises related to emerging and re-emerging diseases by these organizations were also found to be at a high level. Furthermore, the study identified four important strategies for managing such crises in the future. These strategies encompass four key approaches: 1) Proactive approach 2) Corrective approach 3) Preventive approach 4) Reactive approach.

Keywords: Management System; Emerging Disease Crisis; Local Government Organization

บทนำ

สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) เป็นไวรัสอุบัติใหม่ที่พบว่ามี การระบาดตั้งแต่เดือนธันวาคม พ.ศ. 2562 โดยรายงานครั้งแรกที่มณฑลหูเป่ย์ สาธารณรัฐประชาชนจีน เชื้อไวรัส (COVID-19) สามารถแพร่กระจายจากคนสู่คนผ่านการไอ จาม สัมผัส โดยตรงกับสารคัดหลั่ง เช่น น้ำมูก น้ำลายของคน ผู้ติดเชื้อจะมีอาการหลายแบบตั้งแต่ติดเชื้อไม่มีอาการ อาการเล็กน้อยคล้ายเป็นไข้หวัดธรรมดา อาการปานกลางเป็นปอดอักเสบ และอาการรุนแรงมากจนอาจเสียชีวิต การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) เกิดขึ้นอย่างกว้างขวางในหลายประเทศทั่วโลก องค์การอนามัยโลกได้ประกาศให้โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เป็นภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุขระหว่างประเทศ (Public Health Emergency of International Concern)

เมื่อวันที่ 30 มกราคม พ.ศ. 2563 และแนะนำทุกประเทศให้เร่งรัดการเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรค (กระทรวงสาธารณสุข, 2563) สำหรับประเทศไทยได้มีมาตรการในการเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคตั้งแต่เริ่มพบการระบาดในประเทศจีน ตรวจพบผู้ป่วยรายแรกเป็นผู้เดินทางจากประเทศจีนในวันที่ 8 มกราคม พ.ศ.2563 ได้รับการตรวจยืนยันผลและแถลงสถานการณ์ในวันที่ 14 มกราคม พ.ศ. 2563 ผู้ป่วยช่วงแรกเป็นผู้เดินทางจากพื้นที่เสี่ยง การขยายพื้นที่ระบาดในต่างประเทศเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับผู้ติดเชื้อจากการเดินทางไปยังพื้นที่ระบาดอาจมีอาการเล็กน้อยทำให้ไม่มีการตรวจหาการติดเชื้อ การพบผู้ป่วยกลุ่มถัดมาคือผู้ประกอบอาชีพสัมผัสกับนักท่องเที่ยวจากนั้นพบการติดเชื้อในกลุ่มนักท่องเที่ยวไทยที่นิยมไปกินดื่ม การระบาดที่เป็นกลุ่มก้อนใหญ่คือการระบาดในสนามมวยลุมพินี สนามมวยราชดำเนิน ซึ่งทำให้มีผู้ติดเชื้อจำนวนมากขึ้นอย่างรวดเร็ว จนต้องมีการประกาศให้เชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) เป็นโรคติดต่ออันตรายตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 เมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2563 และต่อมาเมื่อวันที่ 25 มีนาคม พ.ศ. 2563 นายกรัฐมนตรีได้ประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินตามพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 และวันที่ 26 มีนาคม 2563 ได้ประกาศข้อกำหนดตามความในมาตรา 9 แห่งพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 (ฉบับที่ 1) โดยได้ออกข้อกำหนดและข้อปฏิบัติแก่ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สามารถแก้ไขสถานการณ์ฉุกเฉินให้ยุติลงได้โดยเร็วและป้องกันมิให้เกิดเหตุการณ์ร้ายแรงมากขึ้น (คำสั่งศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19), 2565)

ดังนั้น กระทรวงมหาดไทยพิจารณาแล้วมีความเห็นว่า พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 มาตรา 45 (8) บัญญัติให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ดำเนินกิจการภายในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัดในการจัดทำกิจการใด ๆ อันเป็นอำนาจหน้าที่ของราชการส่วนท้องถิ่นอื่นที่อยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด และกิจการนั้นเป็นการสมควรให้ราชการส่วนท้องถิ่นอื่นร่วมกันดำเนินการหรือให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดทำ ประกอบกับ กฎกระทรวง (พ.ศ. 2541) ออกตามความในพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 (14) บัญญัติให้กิจการป้องกันและบำบัดรักษาโรค เป็นกิจการที่ราชการส่วนท้องถิ่นอื่นสมควรให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดร่วมดำเนินการ หรือให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดทำพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 50 (4) บัญญัติให้เทศบาลตำบลมีหน้าที่ในการป้องกันและระงับโรคติดต่อ มาตรา 53 (1) บัญญัติให้เทศบาลเมืองมีหน้าที่ต้องทำตามกิจการที่ระบุไว้ในมาตรา 50 และมาตรา 56 (1) บัญญัติให้เทศบาลนครมีหน้าที่ต้องทำตามกิจการที่ระบุไว้ในมาตรา 53 พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 67 (3) บัญญัติให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ในการป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ ประกอบกับพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 16 (19) เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจหน้าที่ในการสาธารณสุข การอนามัยครอบครัว และการรักษาพยาบาล มาตรา 17 (19) กำหนดให้องค์การ

บริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ในการจัดให้มีโรงพยาบาลจังหวัดการรักษาพยาบาล การป้องกัน และควบคุมโรคติดต่อ และเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงมีอำนาจหน้าที่ในการป้องกัน บำบัด โรค และระงับโรคติดต่อ และเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินการในการป้องกัน และระงับโรคติดต่อตามอำนาจหน้าที่ดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงได้กำหนดแนวทางการ ดำเนินการและค่าใช้จ่ายในการควบคุมเพื่อสังเกตอาการของผู้เดินทางกลับจากประเทศที่เป็นเขต โรคติดต่อหรือเป็นพื้นที่ระบาดต่อเนื่องจากองค์ปกครองส่วนท้องถิ่น (องค์การบริหารส่วนจังหวัด เชียงใหม่,2563) ฉะนั้น ด้วยจังหวัดเชียงใหม่ได้รับแจ้งจากกระทรวงมหาดไทยว่า เพื่อให้องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินการในการป้องกันและระงับโรคติดต่อตามอำนาจหน้าที่ได้อย่าง มีประสิทธิภาพ จึงได้กำหนดแนวทางการดำเนินการและค่าใช้จ่ายในการควบคุมเพื่อสังเกตอาการ ของผู้เดินทางกลับจากประเทศที่เป็นเขตโรคติดต่อหรือเป็นพื้นที่ระบาดต่อเนื่องกรณีโรคติดเชื้อไวรัส โควิด 2019 (Coronavirus Disease 2019 (COVID-19) ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้ เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบริหารจัดการสถานการณ์ภาวะวิกฤติโรคอุบัติใหม่และโรค อุบัติซ้ำขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่

ดังนั้น องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่ ในฐานะที่เป็นองค์กรที่มีความใกล้ชิด กับประชาชนและมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายในการควบคุมและระงับโรคติดต่อ อีกทั้งเป็น หน่วยงานที่มีความพร้อมด้านงบประมาณเป็นหน่วยงานที่สามารถนำนโยบายของรัฐบาลไปปฏิบัติ และมีอิสระในการกำหนดนโยบายและนำนโยบายนั้นไปสู่การปฏิบัติตามหลักการกระจายอำนาจ อีกทั้งเป็นหน่วยงานที่มีที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ ซึ่งสะดวกและรวดเร็วในการเข้าถึงพื้นที่และประชากรได้ อย่างรวดเร็ว และเพื่อให้ประชาชนเกิดความเชื่อมั่นและสร้างความสมดุลทางสุขภาพ สังคม และ เศรษฐกิจของประเทศ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาระบบการบริหารจัดการสภาวะวิกฤติโรค อุบัติใหม่และโรคอุบัติซ้ำเชิงบูรณาการขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อเป็น ประโยชน์ในการดำเนินการบริหารจัดการสถานการณ์โรคโควิด 19 สู่วิถีประจําถิ่นให้สำเร็จลุล่วง อย่างมีประสิทธิภาพ และเตรียมเพิ่มความพร้อมในการรับมือกับการแพร่ระบาดในระยะต่อ ๆ ไป หรือการเตรียมการรับมือกับโรคอุบัติใหม่อื่น ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นอีกในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรคการบริหารจัดการภาวะวิกฤตจากสถานการณ์ การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการสถานการณ์ภาวะวิกฤติโรค อุบัติใหม่และโรคอุบัติซ้ำขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่
3. เพื่อพัฒนากลยุทธ์การบริหารจัดการภาวะวิกฤติโรคอุบัติใหม่และโรคอุบัติซ้ำเชิง บูรณาการขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยฉบับนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยใช้กระบวนการเรียนรู้โดยการปฏิบัติร่วมกัน (Action learning) ใช้วิธีการแบบผสมผสานทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ มีกระบวนการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ พนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ มีจำนวนทั้งสิ้น 6,120 คน กลุ่มตัวอย่างของประชากรผู้ให้ข้อมูลแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการภายใต้หลักการและวิธีการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรการคำนวณประชากรของสูตร Taro Yamane (1973) ได้กลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 400 คน

1.2 ประชากรกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นการกำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ นายกองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และประธานสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยกำหนดตัวแทนของผู้ให้ข้อมูลหลักแต่ละอำเภอ โดยแบ่งเป็นนายกองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 25 คน และประธานสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 25 คน รวมทั้งสิ้น 50 ราย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ มี 2 แบบ ได้แก่ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ ดังนี้

2.1 แบบสอบถาม ผู้วิจัยได้แบ่งเป็น 4 ส่วน คือ **ส่วนที่ 1** ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม **ส่วนที่ 2** ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยการบริหารจัดการภาวะวิกฤตจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่ ตามแนวคิดของการบริหารของ Gulick, Luther and Urwick, Lyndall (1973) เสนอหลักการบริหาร คือ POSDCORB ประกอบด้วย 1) ด้านการวางแผน 2) ด้านการจัดองค์การ 3) ด้านงบประมาณ 4) ด้านการจัดบุคคลเข้าทำงาน 5) ด้านการสั่งการหรืออำนวยการ 6) ด้านการประสานงาน และ 7) ด้านการรายงานผลการปฏิบัติงาน โดยใช้มาตรฐานส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ซึ่งได้กำหนดระดับเป็น 5 ระดับ ตามมาตรารวัดแบบ ลิเคิร์ต (Likert's Scale) (สุพัตร์ พิบูลย์, 2560) **ส่วนที่ 3** ความสำเร็จในการบริหารจัดการสถานการณ์ภาวะวิกฤติโรคอุบัติใหม่และโรคอุบัติซ้ำขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ 1) การบริหารจัดการเวลา 2) การบริหารจัดการทรัพยากร และ 3) คุณภาพของผลงาน โดยใช้มาตรฐานส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ซึ่งได้กำหนดระดับเป็น 5 ระดับ ตามมาตรารวัดแบบ ลิเคิร์ต (Likert's Scale) (สุพัตร์ พิบูลย์, 2560) สำหรับเกณฑ์การให้คะแนน เมื่อรวบรวมข้อมูลและแจกแจงความถี่แล้วใช้คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ค่าเฉลี่ย 4.21 – 5.00	อยู่ในเกณฑ์ มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.41 – 4.20	อยู่ในเกณฑ์ มาก
ค่าเฉลี่ย 2.61 – 3.40	อยู่ในเกณฑ์ ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.81 – 2.60 อยู่ในเกณฑ์ น้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.80 อยู่ในเกณฑ์ น้อยที่สุด

ส่วนที่ 4 ข้อมูลข้อเสนอแนะเป็นลักษณะคำถามปลายเปิด

2.2 เครื่องมือแบบสัมภาษณ์เชิงลึก เป็นการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนากลยุทธ์การบริหารจัดการภาวะวิกฤติโรคอุบัติใหม่และโรคอุบัติซ้ำเชิงบูรณาการขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นแนวคำถามแบบปลายเปิด เป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โครงสร้างแบบสัมภาษณ์แบ่งเป็น 4 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ ได้แก่ 1) ชื่อ-สกุลผู้ให้ข้อมูล 2) สถานที่ทำงาน และ ประสบการณ์ในการทำงาน และ 3) ขอบเขตงานรับผิดชอบ ตอนที่ 2 แนวคำถามการสัมภาษณ์สภาพปัญหา อุปสรรคการบริหารจัดการภาวะวิกฤติโรคจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่ ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับระบบการบริหารจัดการภาวะวิกฤติโรคอุบัติใหม่และโรคอุบัติซ้ำเชิงบูรณาการขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยดำเนินการขอความอนุเคราะห์จากองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อนำส่งแบบสอบถามให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ ทั้ง 25 อำเภอ เป็นผู้รวบรวมข้อมูลจากนายกองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ประธานสภาองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น แล้วจัดเก็บรวบรวมข้อมูลกลับมายังองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่ ทั้งนี้ผู้วิจัยได้เดินทางรับแบบสอบถามและได้รับฟังข้อคิดเห็นเพิ่มเติมจากผู้รวบรวมข้อมูล

สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้วิจัยได้จัดทำหนังสือเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการให้ข้อมูล ซึ่งได้นำส่งผู้ให้ข้อมูลสำคัญพร้อมนัดหมายเพื่อเข้าพบ ได้แจ้งวัตถุประสงค์ในการเข้าพบล่วงหน้า เมื่อถึงกำหนดสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้วิจัยได้ชี้แจงวัตถุประสงค์ของงานวิจัยแก่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่าง ๆ ที่ได้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์งานวิจัย ผู้วิจัยได้ทราบความเห็นที่กำหนดไว้ตามเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จัดบันทึกผลการสัมภาษณ์ และรวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้จัดเตรียมไว้

4. การวิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ได้ข้อมูลจากการวิเคราะห์ 2 ส่วนคือ ข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยแบ่งการนำเสนอออกเป็น ส่วนข้อมูลเชิงปริมาณ เป็นข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามจะนำเสนอในรูปของตารางโดยใช้สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) สำหรับอธิบายตัวแปรต่าง ๆ ได้แก่ ค่าความถี่ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Division) ตามลักษณะตัวแปร และการทดสอบค่าเอฟ (f-test) พร้อมกับการเขียนบรรยายเชิงพรรณนา สำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพ สำหรับงานวิจัยคุณเชิงคุณภาพ ด้วยผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกประกอบกับการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาวิเคราะห์

เนื้อหา (content analysis technique) ตามกรอบแนวคิดและวัตถุประสงค์งานวิจัยที่กำหนด โดยการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา โดยใช้เทคนิค (SWOT Analysis)

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเรื่องระบบการบริหารจัดการภาวะวิกฤติโรคอุบัติใหม่และโรคอุบัติซ้ำเชิงบูรณาการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งผู้วิจัยสามารถสรุปผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 59.5 อายุ 26 - 35 ปี ร้อยละ 35.5 ระดับการศึกษาปริญญาตรี ร้อยละ 58.0 ตำแหน่งข้าราชการ ร้อยละ 51.8 และประสบการณ์การทำงาน 1 - 5 ปี ร้อยละ 35.3

ส่วนที่ 2 สภาพปัญหาและอุปสรรคการบริหารจัดการภาวะวิกฤตจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับ ($\bar{X}=4.01$, S.D.=0.627) ซึ่งสามารถสรุปตามตารางดังนี้

สภาพปัญหาและอุปสรรคการบริหารจัดการภาวะวิกฤตจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ด้านการป้องกัน และการค้นหาผู้ป่วย หรือกลุ่มผู้สัมผัสกับผู้ป่วยติดเชื้อ	4.05	0.62	มาก
2. ด้านการรักษา	4.03	0.59	มาก
3. ด้านการให้ช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบ	4.03	0.71	มาก
4. ด้านการประสานความร่วมมือในระดับนโยบายโดยใช้กลไกในระดับพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบ	3.96	0.66	มาก
ภาพรวม	4.01	0.62	มาก

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัญหาและอุปสรรคการบริหารจัดการภาวะวิกฤตจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่

ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการสถานการณ์ภาวะวิกฤติโรคอุบัติใหม่และโรคอุบัติซ้ำขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่ ประกอบด้วย 1. ด้านการจัดบุคลากรปฏิบัติงาน (staffing) 2. ด้านการจัดทำงบประมาณ

(budgeting) 3. ด้านการจัดองค์การ (organizing) 4. ด้านการอำนวยการ (directing) 5. ด้านการวางแผน (planning) 6. ด้านการประสานงาน (coordinating) และ 7. ด้านการรายงาน (reporting) มีผลการวิเคราะห์แสดงด้วยค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังตารางดังนี้

ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการสถานการณ์ ภาวะวิกฤติโรคอุบัติใหม่และโรคอุบัติซ้ำขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ด้านการจัดบุคลากรปฏิบัติงาน (staffing)	4.05	0.62	มาก
2. ด้านการจัดทำงบประมาณ (budgeting)	4.03	0.59	มาก
3. ด้านการจัดองค์การ (organizing)	4.03	0.71	มาก
4. ด้านการอำนวยการ (directing)	3.96	0.66	มาก
5. ด้านการวางแผน (planning)	4.03	0.68	มาก
6. ด้านการประสานงาน (coordinating)	3.96	0.69	มาก
7. ด้านการรายงาน (reporting)	4.03	0.67	มาก
ภาพรวม	4.01	0.62	มาก

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการสถานการณ์ภาวะวิกฤติโรคอุบัติใหม่และโรคอุบัติซ้ำขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่

ส่วนที่ 4 การทดสอบความแตกต่างเกี่ยวกับการบริหารจัดการภาวะวิกฤตจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่ สามารถสรุปโดยภาพรวมตามตารางสมมติฐานดังนี้

ตัวแปร	ผลการทดสอบสมมติฐาน			
	การบริหารจัดการเวลา	การบริหารจัดการทรัพยากร	คุณภาพของผลงาน	ความสำเร็จภาพรวม
1. ด้านการจัดบุคลากรปฏิบัติงาน	ปฏิเสธ	ปฏิเสธ	ปฏิเสธ	ปฏิเสธ
2. ด้านการจัดทำงบประมาณ	ปฏิเสธ	ปฏิเสธ	ปฏิเสธ	ปฏิเสธ
3. ด้านการจัดองค์การ	ปฏิเสธ	ปฏิเสธ	ยอมรับ	ปฏิเสธ
4. ด้านการอำนวยการ	ปฏิเสธ	ปฏิเสธ	ปฏิเสธ	ปฏิเสธ
5. ด้านการวางแผน	ปฏิเสธ	ปฏิเสธ	ยอมรับ	ปฏิเสธ
6. ด้านการประสานงาน	ปฏิเสธ	ปฏิเสธ	ปฏิเสธ	ปฏิเสธ

ตัวแปร	ผลการทดสอบสมมติฐาน			
	การบริหารจัดการเวลา	การบริหารจัดการทรัพยากร	คุณภาพของผลงาน	ความสำเร็จภาพรวม
7. ด้านการรายงาน	ยอมรับ	ยอมรับ	ยอมรับ	ยอมรับ

ตารางที่ 3 การทดสอบความแตกต่างความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการภาวะวิกฤตจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่

ส่วนที่ 5 การพัฒนากลยุทธ์การบริหารจัดการภาวะวิกฤติโรคอุบัติใหม่และโรคอุบัติซ้ำเชิงบูรณาการขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่ จากการวิเคราะห์ SWOT Analysis ทั้งปัจจัยภายในและภายนอก พบว่า

จุดแข็ง (Strengths) : องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่ มีการวางแผนและการประเมินสภาพการณ์โรคอย่างระมัดระวัง เพื่อให้สามารถดำเนินการป้องกันและควบคุมโรคในระดับท้องถิ่นอย่างเหมาะสม การส่งเสริมและสนับสนุนมาตรการป้องกันและควบคุมโรค จากระดับสูงสุดลงมาสู่ระดับท้องถิ่นเป็นสิ่งสำคัญในการตอบสนองต่อวิกฤติสุขภาพที่เกิดขึ้นในสังคมและชุมชนของจังหวัดเชียงใหม่

จุดอ่อน (Weaknesses) : ขาดการวางแผนการจัดการฉุกเฉิน การบริหารจัดการฉุกเฉินเป็นสิ่งสำคัญในการตอบสนองต่อสถานการณ์วิกฤติ แต่บางครั้งองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่ อาจไม่มีการวางแผนการจัดการฉุกเฉินที่เพียงพอหรือไม่มีความพร้อมในการปรับตัวเร็วในกรณีฉุกเฉิน

โอกาส (Opportunities) : องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถใช้โอกาสนี้ในการสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานทางการแพทย์ เช่น โรงพยาบาล สถาบันการแพทย์ และภาคเอกชนเพื่อเพิ่มความพร้อมในการตอบสนองต่อภาวะวิกฤติ การสร้างพันธมิตรทางธุรกิจอาจช่วยในการสนับสนุนสารสนเทศและทรัพยากรที่จำเป็นในการตอบสนองต่อโรค

อุปสรรค (Threats) : ปัจจัยทางเศรษฐกิจ สถานการณ์วิกฤติเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นจากการระบาดของโรคอุบัติใหม่และโรคอุบัติซ้ำอาจมีผลกระทบต่อการจัดการทรัพยากรทางสาธารณสุข โดยเฉพาะในระบบสาธารณสุขของท้องถิ่นที่อาจต้องพบเงื่อนไขทางการเงินที่ทำให้มีข้อจำกัดในการพัฒนาและปรับปรุงระบบ

ด้วยเหตุนี้จึงได้มุ่งเน้นการพัฒนากลยุทธ์ที่สำคัญในการบริหารจัดการภาวะวิกฤติโรคอุบัติใหม่และโรคอุบัติซ้ำเชิงบูรณาการ ๆ ซึ่งประกอบด้วย 4 กลยุทธ์ ได้แก่ กลยุทธ์เชิงรุก กลยุทธ์เชิงแก้ไข กลยุทธ์เชิงป้องกัน และกลยุทธ์เชิงรับ โดยแต่ละกลยุทธ์ประกอบด้วยกลยุทธ์ย่อยและแนวทางการดำเนินการ ดังนี้

กลยุทธ์เชิงรุก	แนวทางการดำเนินงาน
<p>กลยุทธ์ที่ 1 กลยุทธ์การรักษาเชิงรุก</p> <p>กลยุทธ์ที่ 2 กลยุทธ์การเสริมสร้าง ความเข้มแข็งของชุมชน</p>	<p>1) จัดทีมแพทย์และแพทย์อาสากระจายตามพื้นที่ที่มีการแพร่ระบาด ซ้ำ เพื่อลดการเดินทางและการกระจายเชื้อในวงกว้าง</p> <p>2) สร้างทีมงานที่มีความเชี่ยวชาญในด้านสาธารณสุขเพื่อ ประสานงานในการบริหารจัดการโรคและให้ความรู้ในการดูแล สุขภาพ</p> <p>1) จัดประชุมเพื่อสำรวจสถานการณ์การแพร่ระบาดอย่างต่อเนื่อง โดยให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น อสม. ทำการสำรวจประชากรในพื้นที่ ความรับผิดชอบ และหากเริ่มมีการแพร่ระบาดซ้ำให้องค์กรประชุม วางแผนรับมือทั้งในระยะสั้นและระยะยาว</p> <p>2) จัดตั้งทีมประชาสัมพันธ์ประจำชุมชน ประกอบด้วย บุคลากร สาธารณสุข (อสม.) และผู้นำชุมชน (ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน) เพื่อช่วยกันสื่อสารกับประชาชนในชุมชนให้รับรู้ถึงแนวทางการ ปฏิบัติตนในช่วงที่มีการแพร่ระบาด และสื่อสารแนวทางการรับมือที่ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่ได้วางไว้เมื่อมีการแพร่ ระบาด</p>
กลยุทธ์เชิงแก้ไข	แนวทางการดำเนินงาน
<p>กลยุทธ์ที่ 1 กลยุทธ์การสร้างการมี ส่วนร่วม</p> <p>กลยุทธ์ที่ 2 กลยุทธ์การพัฒนา ทักษะทางเทคโนโลยี</p>	<p>1) กำหนดบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน รวมถึงหน่วยงานทางการแพทย์ให้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ บุคลากร</p> <p>2) จัดกิจกรรมสานสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นการสร้าง ความสัมพันธ์อันดีระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และ เครือข่ายชุมชน</p> <p>1) พัฒนาแอปพลิเคชันสำหรับติดตามข้อมูลข่าวสารและการรายงาน ผลผู้ป่วยที่ได้รับเชื้อ</p> <p>2) จัดทำสื่ออิเล็กทรอนิกส์ประชาสัมพันธ์ความเคลื่อนไหวของ สถานการณ์การแพร่ระบาดของจังหวัดเชียงใหม่ให้ประชาชนในพื้นที่ จังหวัดเชียงใหม่ได้รับทราบ</p>
กลยุทธ์เชิงป้องกัน	แนวทางการดำเนินงาน
<p>กลยุทธ์ที่ 1 กลยุทธ์การควบคุมการ แพร่ระบาด</p>	<p>1) กำหนดจุดบริการเจลแอลกอฮอล์สำหรับล้างมือ หรือจุดล้างมือ ด้วยน้ำสะอาดเพื่อลดการแพร่กระจายของเชื้อโรคด้วยวิธีการสัมผัส</p> <p>2) สร้างระบบสื่อสารที่มีประสิทธิภาพเพื่อแจ้งเตือนให้ประชาชน ทราบเกี่ยวกับสถานการณ์วิกฤต แลกเปลี่ยนข้อมูลและคำแนะนำ</p>

กลยุทธ์เชิงรุก	แนวทางการดำเนินงาน
กลยุทธ์ที่ 2 กลยุทธ์การพัฒนางองค์ ความรู้ต่อการควบคุม การระบาด	จัดกิจกรรมการให้ความรู้แก่ประชาชนถึงการปฏิบัติตนเมื่อเกิด สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่และโรคอุบัติซ้ำ โดย องค์ความรู้จะต้องเน้นวิธีการหรือกระบวนการที่คำนึงถึงพฤติกรรม และรูปแบบวิถีชีวิตของประชาชนในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่เป็นสำคัญ
กลยุทธ์เชิงรับ	แนวทางการดำเนินงาน
กลยุทธ์ที่ 1 กลยุทธ์การรักษาผู้ป่วย ที่มีความอ่อนไหวต่อโรค	1) จัดพื้นที่หรือหน่วยสถานพยาบาลประจำอำเภอสำหรับดูแลผู้ป่วย ที่มีความอ่อนไหวต่อโรค เช่น ผู้สูงอายุ ผู้ที่มีโรคประจำตัว สตรีมี ครรภ์ เป็นต้น 2) จัดสรรงบประมาณเพื่อการสนับสนุนรายจ่ายสำหรับรักษา พยาบาลให้กับผู้ป่วยที่ได้รับเชื้อ
กลยุทธ์ที่ 2 กลยุทธ์การยอมรับแนว ทางการรักษา	1) สร้างความตระหนักรู้ถึงความเสี่ยงต่อการปฏิบัติตนไม่ถูกต้องตาม หลักสาธารณสุข 2) สร้างองค์ความรู้เพื่อขจัดแนวความคิดทางสังคมและวัฒนธรรมที่มี ผลต่อการเข้ารับรักษาของทีมนุคลากรทางการแพทย์

ตารางที่ 4 การพัฒนากลยุทธ์ที่สำคัญในการบริหารจัดการภาวะวิกฤติโรคอุบัติใหม่และโรคอุบัติซ้ำเชิงบูรณาการ ฯ ซึ่งประกอบด้วย 4 กลยุทธ์ ได้แก่ กลยุทธ์เชิงรุก กลยุทธ์เชิงแก้ไข กลยุทธ์เชิงป้องกัน และกลยุทธ์เชิงรับ

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาวิจัยเรื่องระบบการบริหารจัดการสภาวะวิกฤติโรคอุบัติใหม่และโรคอุบัติซ้ำเชิงบูรณาการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งผู้วิจัยได้มีประเด็นที่นำมาอภิปรายผลดังต่อไปนี้

1. สภาพปัญหาและอุปสรรคการบริหารจัดการภาวะวิกฤตจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้ง 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านการป้องกัน และการค้นหาผู้ป่วย หรือกลุ่มผู้สัมผัสกับผู้ป่วยติดเชื้อ 2) ด้านการรักษา 3) ด้านการให้ช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบ และ 4) ด้านการประสานความร่วมมือในระดับนโยบายโดยใช้กลไกในระดับพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบ ซึ่งอาจเป็นเพราะว่าโรคดังกล่าวเกิดจากไวรัสสายพันธุ์ใหม่ที่เรียกว่าไวรัสโคโรนา 2019 และเพิ่งพบครั้งแรกในเมืองอู่ฮั่น มณฑลหูเป่ย์ สาธารณรัฐประชาชนจีน กลางเดือนธันวาคม 2562 ทำให้ประชาชนยังมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการแพร่ระบาดของโรคติดต่อเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ไม่มากนัก เช่นเดียวกับผลการศึกษาของ Bangkokbiznews (2020) ทำให้ประชาชนยังไม่มีมีความรู้ความเข้าใจในประเด็นดังกล่าวมากเท่าที่ควรและการแพร่ระบาดของโรคติดต่อเชื้อไวรัสโคโรนา

2019 ขณะที่ประเด็นอื่นนั้นเป็นข้อมูลในเชิงลึกเกี่ยวกับการแพร่ระบาดของโรคติดต่อเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ซึ่งมักจะเป็นบุคลากรทางการแพทย์ที่มีความรู้ประเด็นดังกล่าวมากกว่าประชาชนทั่วไป ฉะนั้น จึงมีความจำเป็นที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องให้ความรู้แก่ประชาชนในประเด็นที่ประชาชนยังไม่รู้ และวิธีป้องกันควบคุมการแพร่ระบาดของโรคติดต่อเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

2. ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการสถานการณ์ภาวะวิกฤติโรคอุบัติใหม่ และโรคอุบัติซ้ำขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้ง 7 ปัจจัย ประกอบด้วย 1) ปัจจัยด้านการจัดบุคลากรปฏิบัติงาน 2) ปัจจัยด้านการจัดหางบประมาณ 3) ปัจจัยด้านการจัดองค์การ 4) ปัจจัยด้านการอำนวยความสะดวก 5) ปัจจัยด้านการวางแผน 6) ปัจจัยด้านการประสานงาน 7) ปัจจัยด้านการรายงาน ทั้งนี้เพราะว่าองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่ประสบความสำเร็จ เนื่องจากมีการบูรณาการปฏิบัติงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การร่วมมือกับประชาชนในพื้นที่ และการประสานความช่วยเหลือจากภาคเอกชน สำหรับด้านอำนาจหน้าที่ในการบำบัดและการระงับการแพร่ระบาดของโรคไวรัสโคโรนา 2019 ซึ่งมีการออกปฏิบัติการทำการคัดกรอง ติดตาม ดูแล ผู้กักตัว ผู้ติดเชื้อในชุมชนอย่างใกล้ชิด มีการโทรศัพท์สอบถามอาการ และสุขภาพ ผู้กักตัว ผู้ติดเชื้อ อย่างสม่ำเสมอ แม้หายป่วยแล้ว ทำให้ได้รับความไว้วางใจและความร่วมมือจากสาธารณชนในระดับสูง นับว่าเป็นการสร้างพลังอำนาจประชาชนในการรับมือกับวิกฤตการแพร่ระบาดโควิด-19 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของธนศักดิ์ ธงศรี (2566) ศึกษารูปแบบการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดต่อเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) โดยกลไกคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ (พชอ.) อำเภอแม่ริม จังหวัดอุบลราชธานี พบว่าปัจจัยแห่งความสำเร็จ คือ Muangsamsip การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพสามัคคี เป็นเอกภาพ วิเคราะห์ข้อมูลต่อสม่ำเสมอเครือข่ายเข้มแข็งมีต้นแบบที่ดี กลยุทธ์เข้มแข็ง Application ที่ทันสมัย งบประมาณ การสนับสนุนทางสังคม การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และการมีส่วนร่วมของชุมชน สอดคล้องกับผลการศึกษาของธีระพงษ์ ทศวัฒน์ และปิยะกมล มหิวรรณ (2563) ศึกษาการพัฒนาคุณภาพชีวิตทางสังคมของประชาชนและการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดต่อเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID -19) พบว่า การพัฒนาคุณภาพชีวิตช่วงการระบาดของเชื้อ COVID -19 มีการดึงประชาชนและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเฝ้าระวังป้องกันโรค และสอดคล้องกับผลการศึกษาของฉวีวรรณ ศรีดาวเรือง และคณะ (2564) ศึกษาการถอดบทเรียนรูปแบบการดำเนินงาน เฝ้าระวัง ป้องกันและควบคุมโรคติดต่อเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ในชุมชนของอาสาสมัครสาธารณสุขภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประเทศไทย โดยการนำนโยบายการเฝ้าระวังฯ สู่การปฏิบัติในพื้นที่ พบว่า อสม. เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการเฝ้าระวังฯ ในระดับตำบลและหมู่บ้าน มีการป้องกันตนเอง เคาะประตูเยี่ยมบ้าน กับเครือข่าย รายงานผลการดำเนินงานตามขั้นตอน ปัจจัยความสำเร็จมาจากอสม. คือ ความตั้งใจ มีจิตอาสา เป็นคนในพื้นที่ มีการทำงานร่วมกันของภาคีเครือข่ายและความร่วมมือชุมชน สิ่งสนับสนุน ค่าตอบแทนและการกำกับติดตาม และสอดคล้องกับงานวิจัยของพงศ์พันธ์ รัตนธรรมวัฒน์ และเกษมชาติ นเรศเสนีย์ (2566) ศึกษาเรื่องประสิทธิภาพ

การนำนโยบายการฉีดวัคซีนเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) ไปปฏิบัติของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า ปัจจัยด้านการนำนโยบายไปปฏิบัติ ได้แก่ ด้านมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย ด้านความพอเพียงของทรัพยากรนโยบาย ด้านปริมาณและคุณภาพของบุคลากร ด้านการสนับสนุนจากหน่วยงานและประชาชน ด้านลักษณะองค์การที่นำนโยบายไปปฏิบัติ ด้านประสิทธิภาพในการติดต่อสื่อสารและประสานงานเครือข่ายโดยรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิผลของนโยบาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเจษฎา นกน้อย และวรรณภรณ์ บริพันธ์ (2564) ประสิทธิภาพการสื่อสารของศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (ศบค.) ซึ่งพบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับมากทั้งนี้เพราะการสื่อสารที่มีประสิทธิผลเป็นสิ่งสำคัญ (Kelvin-lloafu, 2016) สาเหตุส่วนหนึ่งน่าจะมาจากการที่ประชาชนตระหนักถึงความรุนแรงของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ประกอบกับการที่ยังไม่มีวัคซีนในการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทำให้ประชาชนกลัวจะติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จึงปฏิบัติตามคำแนะนำของศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (ศบค.) อย่างเคร่งครัด

องค์ความรู้ใหม่

ผลจากการวิจัยครั้งนี้ได้สร้างองค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับการบริหารจัดการภาวะวิกฤติโรคอุบัติใหม่และโรคอุบัติซ้ำๆ โดยได้ค้นพบกลยุทธ์ที่สำคัญในการบริหารจัดการภาวะวิกฤติโรคอุบัติใหม่และโรคอุบัติซ้ำๆ เพื่อในการป้องกันและแก้ไข ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์สำคัญ ได้แก่ 1) กลยุทธ์เชิงรุก 2) กลยุทธ์เชิงแก้ไข 3) กลยุทธ์เชิงป้องกัน 4) กลยุทธ์เชิงรับ สามารถสรุปเป็นกลยุทธ์การบริหารจัดการภาวะวิกฤติโรคอุบัติใหม่และโรคอุบัติซ้ำ ดังภาพที่ 1 ซึ่งเป็นองค์ความรู้ใหม่ที่เกิดจากการสังเคราะห์และถอดบทเรียนการบริหารจัดการภาวะวิกฤติโรคอุบัติใหม่และโรคอุบัติซ้ำ ที่ได้ข้อมูลที่สำคัญจากการสัมภาษณ์และแบบสอบถาม จากผู้บริหาร พนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้ใช้บริการ จำนวน 400 คน จำนวน 25 อำเภอ ซึ่งองค์กรต่าง ๆ สามารถนำองค์ความรู้ใหม่จากการวิจัยนี้ไปประยุกต์ใช้เป็นกรอบในการกำหนดกลยุทธ์การบริหารจัดการฯ ในระดับท้องถิ่นหรือระดับชาติให้ประสบผลสำเร็จอย่างยั่งยืนได้

ภาพ 1 กลยุทธ์การบริหารจัดการภาวะวิกฤติโรคอุบัติใหม่และโรคอุบัติซ้ำ
ที่มา : พัฒนาโดยคณะผู้วิจัย

สรุปและข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยสรุปภาพรวมตามวัตถุประสงค์ในการศึกษา 1) สภาพปัญหาและอุปสรรคการบริหารจัดการภาวะวิกฤติจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการสถานการณ์ภาวะวิกฤติโรคอุบัติใหม่และโรคอุบัติซ้ำขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้การบริหารจัดการสถานการณ์ภาวะวิกฤติโรคอุบัติใหม่และโรคอุบัติซ้ำด้วยการวิเคราะห์ SWOT Analysis ทั้งปัจจัยภายในและภายนอก จึงนำไปสู่การป้องกันและแก้ไข ซึ่งประกอบด้วย 4 กลยุทธ์ ได้แก่ 1) กลยุทธ์เชิงรุก 2) กลยุทธ์เชิงแก้ไข 3) กลยุทธ์เชิงป้องกัน 4) กลยุทธ์เชิงรับ

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้และข้อเสนอแนะในการวิจัยเพื่อต่อยอดในครั้งต่อไปมีดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่ ควรกำหนดนโยบายส่งเสริมสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการบูรณาการความร่วมมือกับหน่วยงานสาธารณสุข สถาบันการศึกษา และภาคเอกชน ในความร่วมมือกับการจัดตั้งศูนย์บำบัดในที่พักอาศัย หรือสถานที่หน่วยงานของภาครัฐ รวมถึงการพัฒนาระบบการตรวจสอบ คัดกรองแบบドライブthrough (Drive thru) ที่สามารถ

ทดสอบวินิจฉัย กลุ่มเสี่ยงผู้ป่วยโรคโควิด 19 (COVID-19) ตรวจวินิจฉัยการติดเชื้อได้อย่างมีประสิทธิภาพ สะดวก และรวดเร็ว

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำกลยุทธ์การบริหารจัดการภาวะวิกฤติโรคอุบัติใหม่และโรคอุบัติซ้ำเชิงบูรณาการให้เกิดความร่วมมือกันของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างกระบวนการบริหารจัดการแบบองค์รวมเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

3. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ควรศึกษาและวิเคราะห์การขับเคลื่อนการดำเนินงานป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยใช้กลไกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ (พชอ.) ตามเกณฑ์การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA)

3.2 ควรศึกษากระบวนการบูรณาการดำเนินงานเฝ้าระวัง ป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในชุมชนของ อสม. และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นการวิเคราะห์เชิงปริมาณและคุณภาพ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงสาธารณสุข. (2563). แนวทางปฏิบัติด้านสาธารณสุข เพื่อการจัดการภาวะระบาดของโรคโควิด-19 ในข้อกำหนดออกตามความในมาตรา 9 แห่งพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 (ฉบับที่ 1). สืบค้นเมื่อ 10 มีนาคม 2565, จาก https://ddc.moph.go.th/viralpneumonia/file/g_other/g_other02.pdf
- คำสั่งศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19). (2565, 22 มีนาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 139 ตอนพิเศษ 175, หน้า 173.
- เจษฎา นกน้อย และวรรณภรณ์ บริพันธ์. (2564). ประสิทธิภาพการสื่อสารของศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (ศบค.). *วารสารเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยทักษิณ*, 13(2), 123-144
- ฉวีวรรณ ศรีดาวเรือง และคณะ. (2564). การถอดบทเรียนรูปแบบการดำเนินงาน เฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ในชุมชนของอาสาสมัครสาธารณสุข ภาคตะวันออกเฉียงเหนือประเทศไทย (รายงานวิจัย). กรุงเทพฯ: สถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข
- ธนศักดิ์ ชงศรี. (2566). รูปแบบการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) โดยกลไกคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ (พชอ.) อำเภอแม่วังสามสิบ จังหวัดอุบลราชธานี. *วารสารวิชาการสาธารณสุขชุมชน*, 9(2), 58-71.

- ธีระพงษ์ ทศวัฒน์ และปิยะกมล มหิวรรณ. (2563). การพัฒนาคุณภาพชีวิตทางสังคมของประชาชน และการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID -19). *วารสาร มหาวิทยาลัยนครสวรรค์*, 7(9), 40-55.
- พงศ์พันธ์ รัตนธรรมวัฒน์ และเกษมชาติ นรศเสนีย์ (2566). ประสิทธิภาพการนำนโยบายการฉีดวัคซีนเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) ไปปฏิบัติของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์. *วารสารสหวิทยาการและการจัดการภาคเอกชน*, 1(1), 33-45.
- สุพัตร์ พิบูลย์. (2560). *สถิติเบื้องต้น*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่. (2563). แนวทางปฏิบัติในการควบคุมเพื่อสังเกตอาการของผู้เดินทางกลับจากประเทศที่เป็นเขตโรคติดต่อหรือเป็นพื้นที่ระบาดต่อเนื่อง กรณีโรคติดเชื้อไวรัส โคโรนา 2019 หรือโรคโควิด 19 (Coronavirus Disease 2019 (COVID-19)). สืบค้นเมื่อ 19 กรกฎาคม 2565, จาก <http://donkaewlocal.go.th/web2018/wp-content/uploads/2020/04/7.-9658.pdf>
- Bangkokbiznews. (2020). Drilling a Secret Story 'Coronavirus' and Update the Information You Need to Know. Retrieved October 18, 2566, from <https://www.bangkokbiznews.com/news/detail/863976>
- Gulick, L. and Urwick, J. (1973). *Papers on the Science of Administration*. New York: Institute of Public Administration.
- Kelvin-lloafu, L. E. (2016). The role of effective communication in strategic management of organizations. *International Journal of Humanities and Social Science*, 6(12), 93-99.
- Yamane, T. (1973). *Statistics an introductory analysis*. New York Harper & Row.

การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพการให้บริการสาธารณะ
ของที่ว่าการอำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่
Application of Buddhadhamma Principles to Improve Public Service
Quality of Mae Taeng District Office, Chiang Mai Province

อุเทน เขียวะ¹, ประเสริฐ ปอนถิ่น² และ นพดณ ปัญญาวิรัตน์³
Autan Kaewya¹, Prasert Pontin² and Noppadon Panyaweeratad³

Received: 9 February 2024; Revised: 24 March 2024; Accepted: 25 March 2024

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับคุณภาพการให้บริการสาธารณะของที่ว่า การอำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ 2) เปรียบเทียบผู้รับบริการต่อการพัฒนาคุณภาพการให้บริการ สาธารณะของที่ว่าการอำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล 3) แนว ทางการประยุกต์หลักพุทธธรรมกับการให้บริการสาธารณะของที่ว่าการอำเภอแม่แตง จังหวัด เชียงใหม่ เป็นดำเนินการวิจัยแบบผสมวิธี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ คือ ประชาชน ที่มาบริการงานสาธารณะของที่ว่าการอำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 268 คน เครื่องมือที่ ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติได้แก่ การหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานโดยการทดสอบค่าที และทดสอบค่า เอฟ สำหรับงานวิจัยเชิงคุณภาพใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 9 รูป/คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิควิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับคุณภาพการให้บริการสาธารณะของที่ว่าการอำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง 2) เปรียบเทียบการทดสอบตามสมมติฐาน พบว่า ผู้รับบริการที่มีอายุ สถานภาพ อาชีพ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐาน ส่วนผู้รับบริการ เพศ ระดับการศึกษา รายได้ งานที่มารับบริการ ได้ยอมรับ สมมติฐาน 3) แนวทางการประยุกต์หลักพุทธธรรมกับการให้บริการของเจ้าหน้าที่ควรจัดหาอุปกรณ์ เทคโนโลยีสมัยใหม่ รวมถึงแอปพลิเคชันต่าง ๆ ใช้ในการบริการเพื่อลดขั้นตอนและให้เกิดความ รวดเร็ว ความน่าเชื่อถือไว้วางใจ การให้ความเชื่อมั่น การตอบสนองต่อผู้รับบริการ และการรู้จักและ เข้าใจผู้รับบริการ ฉะนั้นการให้บริการโดยใช้หลักสังคหวัตถุ 4 หลักธรรมที่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวน้ำใจ

^{1 2 3} คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่; Faculty of Social Sciences Mahachulalongkornrajavidyalaya Chiang Mai Campus
Corresponding Author, E-mail: dawrungsorod@gmail.com

ของผู้อื่น ผูกไมตรี เอื้อเฟื้อ เกื้อกูล ผูกใจคนและประสานหมู่ชนให้เกิดความสามัคคี เป็นหลักธรรมที่ทำให้คนเป็นที่รัก เป็นที่ชอบใจของคนทั่วไป ผลที่ตามมาคือ ประชาชนได้รับการบริการที่ประทับใจ มีประสิทธิภาพในการบริการมากยิ่งขึ้น ให้สมคำที่ว่า “บำบัดทุกข์ บำรุงสุข ให้กับพี่น้องประชาชน”

คำสำคัญ: คุณภาพบริการสาธารณะ; ที่ว่าการอำเภอแม่แตง; หลักธรรมสังคัตถ 4

Abstract

The main objectives of this research article are as follows: 1) To examine the quality level of public services provided by the Mae Taeng District Office in Chiang Mai Province. 2) To compare the perceptions and experiences of service recipients about the development of the quality of public services at the Mae Taeng District Office, classified according to personal factors. 3) To provide guidelines for the application of Buddhist principles in the provision of public services by the Mae Taeng District Office in Chiang Mai Province. This research utilized a combined research method. In the quantitative research component, the sample group consisted of 268 individuals who sought public services at the Mae Taeng District Office in Chiang Mai Province. Data was collected using a questionnaire, and statistical analysis techniques such as frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, and F value were employed to analyze the data and test the hypotheses. For the qualitative research component, in-depth interviews were conducted with 9 key informants or individuals who possessed significant knowledge and insights related to the topic. The data obtained from these interviews were analyzed using descriptive content analysis techniques.

The research findings indicated that 1) the overall quality of public services provided by the Mae Taeng District Office in Chiang Mai Province was at a moderate level. Furthermore, 2) when comparing the tests based on the hypothesis, it was discovered that the recipients of these services exhibited significant differences in terms of age, status, and occupation at a statistical significance level of 0.05. Consequently, the hypothesis was rejected. On the other hand, when considering the recipients' gender, education level, income, and job, the hypothesis was accepted. 3) To enhance the service delivery of officials, it is recommended to incorporate modern technology and various applications into their work processes. This will help streamline procedures, ensure efficiency, and build trust among the service recipients. Additionally, officials should strive to understand and meet the needs of the recipients by applying Buddhist principles. The four Sangha Vatthu

principles, which emphasize kindness, friendship, generosity, and unity, can serve as a guiding framework for providing services that are well-received and appreciated by the public. Ultimately, these efforts will lead to more effective and impactful services, aligning to alleviate suffering and promote happiness for the people.

Keywords: Public Service Quality; Mae Taeng District Office; Principles of Sanghahavatthu 4

บทนำ

การจัดบริการสาธารณะในประเทศไทยเกิดขึ้นมาเป็นเวลานานแล้ว แต่เริ่มมีความชัดเจนขึ้นเมื่อพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงปฏิรูประบบราชการใหม่ โดยมีการจัดตั้งกระทรวงต่าง ๆ ขึ้นมาและมีหลายกระทรวงที่ทำหน้าที่จัดทำบริการสาธารณะ เช่น กระทรวงคมนาคม กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุขหรือกระทรวงกลาโหม เป็นต้น ซึ่งวิธีการจัดทำบริการสาธารณะของไทยส่วนใหญ่แล้วจะเป็นการจัดทำในระบบราชการ คือส่วนราชการทั้งหลายมีหน้าที่ในการจัดทำบริการสาธารณะและผูกขาดการจัดทำบริการสาธารณะไว้แต่เพียงผู้เดียว รัฐมีภารกิจที่ต้องจัดทำบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์แห่งมหาชน หรือประโยชน์สาธารณะเพื่อตอบสนองการเสียภาษีอากรของประชาชน ซึ่งต้องตอบสนองความต้องการส่วนรวมโดยให้บริการแก่ประชาชนอย่างทั่วถึง ต่อเนื่องและเท่าเทียมกัน (กองวิชาการและแผนงาน กรมการปกครอง, 2552) ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี สังคม เศรษฐกิจ และการเมือง เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ความอยู่รอดประเทศไทย จึงต้องมีการปรับเปลี่ยนเพื่อช่วงชิงความได้เปรียบในการแข่งขัน ทั้งนี้ระบบราชการและระบบข้าราชการจึงต้องปรับเปลี่ยนและเปลี่ยนแปลงเพื่อให้สอดคล้องกับกระแสดังกล่าวให้ทันทั่วถึง โดยเฉพาะข้าราชการเป็นผู้ที่ได้รับการคาดหวังในการปฏิบัติงานในการให้บริการประชาชนอย่างมีอาชีพ มีมโนสุจริต ตามแนวทางพระราชทาน เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา เป็นผู้ขับเคลื่อนในการพัฒนาประเทศ รวมถึงเป็นที่พึ่งและไว้วางใจ ได้รับความเชื่อถือจากสังคมและประชาชน

การให้บริการประชาชนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 มาตรา 74 ได้บัญญัติไว้ว่าบุคคลผู้เป็นข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้างของส่วนราชการ หน่วยงาน ของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ มีหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายเพื่อรักษาประโยชน์ส่วนรวม อำนวยความสะดวก และให้บริการประชาชนตามหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550) ดังนั้นการปฏิรูประบบราชการสิ่งที่สำคัญประการหนึ่งก็คือ การยึดถือประชาชนเป็นศูนย์กลาง จึงมีความจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนปรัชญาในการทำงานด้านการให้บริการและการเสริมสร้างงานบริการภาครัฐให้มีการบริการที่มีความรวดเร็ว เสมอภาค โปร่งใส เป็นธรรม และสร้างความพึงพอใจให้ประชาชนผู้มาติดต่อขอรับบริการ อีกทั้งการบริหารราชการแผ่นดินในปัจจุบัน ได้มีพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการ

บ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 วางแนวทางการบริหารราชการเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน การปฏิบัติภารกิจของส่วนราชการจึงต้องเป็นไปด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต สามารถตรวจสอบได้และเป็นหน้าที่ของข้าราชการที่ต้องคอยรับฟังความคิดเห็นและความพึงพอใจของสังคมและประชาชนผู้มาติดต่อขอรับบริการ (พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการ บ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546)

ดังที่ว่าการอำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นหน่วยงานราชการที่สัมผัสกับประชาชนในการให้บริการประชาชนจึงขึ้นอยู่กับคุณภาพของงานด้านบริการของข้าราชการที่จะสร้างความพึงพอใจให้แก่ประชาชน ทั้งนี้ ที่ว่าการอำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ได้นำแนวทางต่าง ๆ มาใช้ในการบริการประชาชน อาทิ การขยายเวลาการให้บริการประชาชนในวันเสาร์ หรือการรณรงค์การใช้แอปพลิเคชัน thaid โดยมุ่งมั่นที่จะตอบสนองความต้องการของประชาชนที่มารับบริการเป็นจำนวนมาก ดังนั้นการให้บริการประชาชนถือเป็นภารกิจที่สำคัญประการหนึ่งที่ต้องให้บริการอย่างมีคุณภาพเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน โดยเฉพาะในด้านงานบริการประชาชนทั้งด้านการบริการ ด้านเอกสารสำคัญ ตลอดจนการให้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์แก่ประชาชน เนื่องจากเป็นหน่วยงานปฏิบัติหน้าที่สัมผัสกับประชาชนโดยตรง ทำให้ทราบถึงปัญหาในการให้บริการประชาชน ได้แก่ 1) ปัญหาเกิดจากตัวบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ เช่นขาดมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและไม่มีอัธยาศัยอันดีกับประชาชนผู้มาติดต่อ เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการมีจำนวนจำกัด และไม่เพียงพอต่อการให้บริการประชาชนที่ต้องการอย่างเร่งด่วน 2) ปัญหาที่เกิดจากประชาชน คือ ประชาชนนำหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการมาไม่ครบตามที่กฎหมายกำหนด และขาดความรู้ความเข้าใจระบบราชการมีทัศนคติไม่ดีต่อทางราชการ ทั้งไม่เข้าใจสิทธิหน้าที่ของตนเอง 3) ปัญหาที่เกิดจากกฎหมายระเบียบและหนังสือสั่งการต่าง ๆ ของทางราชการที่กำหนดให้เจ้าหน้าที่ถือปฏิบัติ แต่การปฏิบัติงานในบางเรื่องยังมีปัญหาอยู่ 4) ปัญหาที่เกิดจากสถานที่ อุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ คือ อาคารสถานที่คับแคบผู้มาติดต่อไม่มีที่นั่งเพียงพอต้องออกไปรออยู่ข้างนอกอาคาร โต๊ะเครื่องมือสำหรับเขียนหนังสือของผู้มาติดต่อไม่มี ฯลฯ (ศูนย์ข้อมูลข่าวสารอิเล็กทรอนิกส์ของราชการ อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่, 2566) ดังนั้นจึงเล็งเห็นถึงการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาปรับใช้ควบคู่กับการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการให้บริการแก่ผู้มารับบริการ ซึ่งมีหลักธรรมที่สามารถส่งเสริมและสนับสนุนและเหมาะสมที่จะใช้ในการให้บริการ โดยเฉพาะหลักสังคัตถุธรรม ซึ่งเป็นหลักธรรมที่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของผู้อื่น ๆ ผูกไมตรี เอื้อเฟื้อ เกื้อกูล หรือเป็นหลักการสงเคราะห์ซึ่งกันและกัน มีอยู่ 4 ประการ ได้แก่ 1) ทาน การให้ คือ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละ แบ่งปันช่วยเหลือสงเคราะห์ซึ่งกันและกัน 2) ปิยวาจา คือ พูดดี พูดให้คนที่รับฟังมีความสุข แนะนำสิ่งที่เป็นประโยชน์ และมีเหตุผลเป็นหลักฐานเพื่อให้เกิดความเข้าใจดี 3) อตถจริยา ประพฤติตนให้เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น ช่วยเหลือกิจการต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ส่วนรวม 4) สมานัตตตา การไม่ถือตัว ทำตัวให้เข้ากับเขาได้ ปฏิบัติตนสม่ำเสมอกับต่อคนทั้งหลาย ร่วมสุข ร่วมทุกข์ ร่วมรับรู้ ร่วมแก้ไขปัญหา เพื่อให้เกิดประโยชน์สุขร่วมกัน

จากปัญหาที่กล่าวมา เกิดการสะท้อนถึงปัญหามาตรฐานและคุณภาพของการให้บริการของ ที่ว่าการอำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ทำให้ความพึงพอใจของผู้รับบริการลดน้อยถอยไป จึงมีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาคุณภาพการให้บริการให้ตอบสนองกับความต้องการของผู้รับบริการให้มากที่สุด เพื่อให้เกิดความพึงพอใจในการมารับบริการและกลับมาใช้บริการในครั้งต่อไป ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเรื่องการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพการให้บริการสาธารณะของ ที่ว่าการอำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งผลการวิจัยจะนำไปใช้เป็นแนวทางการพัฒนาและปรับปรุงระบบคุณภาพการให้บริการทางการศึกษาที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนที่มารับบริการให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับคุณภาพการให้บริการสาธารณะของที่ว่าการอำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อเปรียบเทียบผู้รับบริการต่อการพัฒนาคุณภาพการให้บริการสาธารณะของที่ว่าการอำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อเสนอแนวทางการประยุกต์หลักพุทธธรรมกับการให้บริการสาธารณะของที่ว่าการอำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยฉบับนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงคุณภาพ มีกระบวนการวิจัยแต่ละขั้นตอนดังนี้

1. การวิจัยเชิงปริมาณ

1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชากรที่อาศัยอยู่ในอำเภอแม่แตงทั้งหมด เทศบาลเมือง 1 เทศบาลตำบล 5 ตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล 7 ตำบล จำนวนทั้งสิ้น 81,128 ราย โดยผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง และวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง จากสูตรของ Taro Yamane (Taro Yamane, 1973) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 268 คน โดยหน่วยประชากรในแต่ละหน่วยมีลักษณะเหมือนกันแล้วสุ่มอย่างง่ายเพื่อให้ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของขนาดกลุ่มตัวอย่างและกลุ่มประชากร

1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ แบบสอบถาม โดยการสร้างเครื่องมือผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วพัฒนาขึ้นตามกรอบแนวคิดการวิจัย ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบปลายปิดให้เลือกตอบ จำแนกตาม เพศ, อายุ, สถานภาพ, ระดับการศึกษา, อาชีพ, รายได้เฉลี่ยต่อเดือน, ลักษณะงานบริการที่มารับบริการ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพการให้บริการสาธารณะของที่ว่าการอำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ แบ่งออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความเป็นรูปธรรมของบริการ 2) ด้านความน่าเชื่อถือไว้วางใจได้ 3) ด้านการตอบสนองต่อผู้รับบริการ 4) ด้านการให้ความเชื่อมั่นต่อผู้รับบริการ 5) ด้านการรู้จักและเข้าใจผู้รับบริการ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับผู้รับบริการการพัฒนาคุณภาพการให้บริการสาธารณะของที่ว่าการอำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ตามหลักสังคัตถุ 4 ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1) ทาน การให้ การแบ่งปัน เสียสละเอื้อเฟื้อ ตลอดจนให้ความรู้ ความเข้าใจ 2) ปิยวาจา การพูดด้วยถ้อยคำไพเราะ จริ่งใจ ไม่หยาบคาย ชี้แจง แนะนำสิ่งที่เป็นประโยชน์ 3) อุตถจริยา การสงเคราะห์ในสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น 4) สมานัตตตา การวางตนเสมอต้นเสมอปลาย ให้ความเสมอภาคปฏิบัติเสมอกันต่อคนทั้งหลาย รู้ตำแหน่งหน้าที่และปฏิบัติอย่างเหมาะสม

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และแนวทางการพัฒนาคุณภาพการให้บริการสาธารณะของที่ว่าการอำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ โดยลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามปลายเปิด แล้วนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 30 คน แล้วนำมาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha C = Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นในภาพรวมเท่ากับ 0.859

1.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ขอหนังสือเก็บรวบรวมข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยเขตเชียงใหม่ เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลของที่ว่าการอำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยแจกแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งในการแจกแบบสอบถามผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปแจกและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตัวเอง

1.4 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ ข้อคำถามเกี่ยวกับระดับคุณภาพการให้บริการสาธารณะของที่ว่าการอำเภอแม่แตง วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับข้อคำถามแบบเปิดใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา โดยจัดกลุ่มประเด็นสำคัญ และนำเสนอข้อมูลอธิบายเป็นความเรียง

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ

2.1 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้ทำการศึกษาวิจัยได้กำหนดรูปแบบการวิจัย โดยกำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเฉพาะเจาะจง โดยแบ่งผู้ให้ข้อมูลสำคัญจากการสัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน 9 รูป/คน ประกอบด้วย 1) ข้าราชการ จำนวน 3 คน 2) พนักงานราชการ จำนวน 2 คน 3) ลูกจ้างช่วยงานราชการ จำนวน 2 คน 4) นักวิชาการด้านพระพุทธศาสนา จำนวน 1 รูป 5) นักวิชาการด้านรัฐประศาสนศาสตร์ จำนวน 1 คน

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยมีวิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูลจากเอกสาร ตำราและ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบความคิด

ในการสร้างแบบสัมภาษณ์ ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างแบบสัมภาษณ์ แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ให้สัมภาษณ์ ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัญหาอุปสรรค และแนวทางการพัฒนาคุณภาพการให้บริการสาธารณะของที่ว่าการอำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 9 ด้าน ประกอบด้วย ตามหลักสังคัตถ์ 4 ประกอบด้วย 1) ทาน 2) ปิยวาจา 3) อตถจริยา 4) สมานัตตตา และสำหรับคุณภาพการให้บริการใน 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านความเป็นรูปธรรมของบริการ 2) ด้านความเชื่อถือไว้วางใจ 3) ด้านการตอบสนองต่อผู้รับบริการ 4) ด้านการให้ความเชื่อมั่นต่อผู้รับบริการและ 5) ด้านการรู้จักและเข้าใจผู้รับบริการ

2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์กับผู้ให้ข้อมูล ด้วยผู้วิจัยเก็บรวบรวมและสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลด้วยตัวเอง

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล โดยผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสัมภาษณ์เชิงลึกโดยวิธีการบันทึกเสียงสนทนาและการจดบันทึก แล้วนำมาจำแนกเป็นประเด็นและเรียบเรียงเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique) ประกอบบริบท (Context) และนำเสนอโดยวิธีการการสังเคราะห์ด้วยเชิงพรรณนา

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาเรื่องการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพการให้บริการสาธารณะของที่ว่าการอำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ระดับคุณภาพการให้บริการสาธารณะของที่ว่าการอำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ทั้ง 5 ด้าน พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.50$, $S.D.=0.68$) เมื่อจำแนกรายละเอียดเป็นรายข้อ 1) ด้านความเป็นรูปธรรมของบริการ 2) ด้านความน่าเชื่อถือไว้วางใจได้ 3) ด้านการตอบสนองต่อผู้รับบริการ 4) ด้านการให้ความเชื่อมั่นต่อผู้รับบริการ 5) ด้านการรู้จักและเข้าใจผู้รับบริการ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังนี้

คุณภาพการให้บริการสาธารณะของ ที่ว่าการอำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ทั้ง 5 ด้าน		ระดับคุณภาพการให้บริการ		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
1.	ด้านความเป็นรูปธรรมของบริการ	3.54	0.62	มาก
2.	ด้านความน่าเชื่อถือไว้วางใจได้	3.44	0.69	ปานกลาง
3.	ด้านการตอบสนองต่อผู้รับบริการ	3.50	0.67	ปานกลาง
4.	ด้านการให้ความเชื่อมั่นต่อผู้รับบริการ	3.46	0.65	ปานกลาง
5.	ด้านการรู้จักและเข้าใจผู้รับบริการ	3.58	0.75	มาก
ภาพรวม		3.50	0.68	ปานกลาง

ตารางที่ 1 ระดับคุณภาพการให้บริการสาธารณะของที่ว่าการอำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่

สำหรับค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับคุณภาพการให้บริการสาธารณะของ
ที่ว่าการอำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ตามหลักสังคหวัด 4 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง
($\bar{X}=3.48$, $S.D.= 0.656$) เมื่อจำแนกรายละเอียดเป็นรายข้อ ดังนี้

คุณภาพการให้บริการสาธารณะของที่ว่าการอำเภอ แม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ตามหลักสังคหวัด 4	ระดับคุณภาพการให้บริการ		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ด้านทาน การให้	3.50	0.63	มาก
2. ด้านปียวาจา วาจาที่เป็นที่รัก	3.42	0.63	ปานกลาง
3. ด้านอัตถจริยา การประพฤติสิ่งที่เป็นประโยชน์	3.47	0.69	ปานกลาง
4. ด้านสมานัตตตา ความเป็นคนเสมอต้นเสมอ ปลาย	3.53	0.65	มาก
ภาพรวม	3.48	0.65	ปานกลาง

ตารางที่ 2 ระดับคุณภาพการให้บริการสาธารณะของที่ว่าการอำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ตามหลักสังคหวัด 4

2. ผลทดสอบสมมติฐานโดยการเปรียบเทียบผู้รับบริการต่อการพัฒนาคุณภาพการ
ให้บริการสาธารณะของที่ว่าการอำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

สมมติฐาน ที่	ตัวแปรต้น	ตัวแปรตาม	ผลการทดสอบ			
			t/test/ F-test	ค่า Sig/ P-Value	สมมติฐาน	
					ยอมรับ	ปฏิเสธ
1	เพศ	คุณภาพการให้บริการ	2.561	0.026	✓	-
2	อายุ	คุณภาพการให้บริการ	1.456	0.216	-	✓
3	สถานภาพ	คุณภาพการให้บริการ	0.666	0.515	-	✓
4	ระดับ การศึกษา	คุณภาพการให้บริการ	3.706	0.012	✓	-
5	อาชีพ	คุณภาพการให้บริการ	2.366	0.053	-	✓
6	รายได้	คุณภาพการให้บริการ	4.093	0.007	✓	-
7	งานที่มารับ บริการ	คุณภาพการให้บริการ	6.816	0.000	✓	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตาราง 3 ผลทดสอบสมมติฐาน การเปรียบเทียบผู้รับบริการต่อการพัฒนาคุณภาพการให้บริการสาธารณะของ
ที่ว่าการอำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ตารางที่ 3 พบว่า ผู้รับบริการ อายุ สถานภาพ อาชีพ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณภาพ การให้บริการสาธารณะของที่ว่าการอำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐาน ส่วนผู้รับบริการ เพศ ระดับการศึกษา รายได้ งานที่มา รับบริการ ต่างกัน มีความคิด แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับ สมมติฐาน

3. แนวทางการประยุกต์หลักพุทธธรรมกับการให้บริการสาธารณะของที่ว่าการอำเภอ แม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า การให้บริการของเจ้าหน้าที่ควรจัดหาอุปกรณ์ เทคโนโลยีสมัยใหม่ ในการให้บริการ รวมถึงแอปพลิเคชันต่าง ๆ เช่น แอปพลิเคชัน thaid คือ แอปพลิเคชันสำหรับทำ ธุรกรรมภาครัฐ และเอกซนผ่านช่องทางดิจิทัล มีช่องทางประชาสัมพันธ์การให้บริการ เรื่องเอกสาร หลักฐานในการขอรับบริการ และมีการปรับลดขั้นตอนการบริการต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความรวดเร็ว ความน่าเชื่อถือไว้วางใจ การตอบสนองต่อผู้รับบริการ การให้ความเชื่อมั่นต่อผู้รับบริการ และการรู้จักและเข้าใจผู้รับบริการ ฉะนั้นการให้บริการสาธารณะของที่ว่าการอำเภอแม่แตงควรใช้ หลักสังคหวัตถุ 4 หลักธรรมที่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวน้ำใจของผู้อื่น ผูกไมตรี เอื้อเฟื้อ เกื้อกูล หรือเป็น หลักการสงเคราะห์ซึ่งกันและกัน ผูกใจคนและประสานหมู่ชนให้เกิดความสามัคคี เป็นหลักธรรมที่ ทำให้คนเป็นที่รัก เป็นที่ชอบใจของคนทั่วไป ประกอบด้วย 1) ทาน การให้ 2) ปิยวาจา วาจาที่เป็นที่ รัก 3) อตถจริยา การประพฤติสิ่งที่เป็นประโยชน์ และ 4) สมานัตตตา ความเป็นคนเสมอต้นเสมอ ปลาย หน่วยงานราชการที่ว่าการอำเภอแม่แตง นำหลักสังคหวัตถุ 4 มาประยุกต์ใช้ในงานบริการ สาธารณะแล้วจะทำให้งานบริการสาธารณะมีประสิทธิภาพ ผลที่ตามมาคือ ประชาชนได้รับการ บริการที่ประทับใจ มีประสิทธิภาพในการบริการมากยิ่งขึ้น ให้สมคำที่ว่า “บำบัดทุกข์ บำรุงสุข ให้กับพี่น้องประชาชน”

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาวิจัยเรื่องการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพการให้บริการ สาธารณะของที่ว่าการอำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ มีประเด็นที่จะนำมาอภิปรายผลได้ดังต่อไปนี้ ระดับคุณภาพการให้บริการสาธารณะของที่ว่าการอำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ โดยแบ่งเป็น คุณภาพการให้บริการสาธารณะ ทั้ง 5 ด้าน และตามหลักสังคหวัตถุ 4 เมื่อพิจารณาผล เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า 1) ด้านการรู้จักและเข้าใจผู้รับบริการ 2) ด้านความเป็นรูปธรรม ของบริการ 3) ด้านการตอบสนองต่อผู้รับบริการ 4) ด้านการให้ความเชื่อมั่นต่อผู้รับบริการ 5) ด้าน ความน่าเชื่อถือไว้วางใจได้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เห็นได้ว่าสอดคล้องกับงานวิจัยของ สิทธิกร สมบูรณ์พร้อม (2563) ได้ทำการวิจัยเรื่องคุณภาพการให้บริการของสำนักทะเบียนอำเภอ ศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ผลการวิจัยพบว่า คุณภาพการให้บริการของสำนักทะเบียน อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ประกอบด้วย ด้านความน่าเชื่อถือ ด้านการให้ความมั่นใจ

ด้านการตอบสนองความต้องการ ด้านความเข้าใจและการรับรู้ความต้องการ และด้านภาพลักษณ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

ผู้วิจัยจะนำเสนอการอภิปรายผลตามกรอบแนวคิดการวิจัยตามหัวข้อดังต่อไปนี้

ด้านรูปธรรมของบริการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องจากเจ้าหน้าที่แต่งกายสุภาพ พร้อมทั้งพูดจาให้บริการด้วยเต็มใจในการให้บริการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของน้ำตาล สีนวรักษ์ และคณะ (2566) ได้ศึกษาคุณภาพการให้บริการคาร์แคร์ Meguiar's ในสถานการณ์โควิด 19 ผลการวิจัยพบว่า ด้านความเป็นรูปธรรมของการบริการ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากคาร์แคร์ Meguiar's มีการเตรียมความพร้อมตามมาตรฐานการของภาครัฐในการให้บริการ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของจารุณี ดาวังปา และมณีนีรัตน์ ภาคชู (2560) คุณภาพบริการพยาบาลตามความคาดหวังและการรับรู้ของผู้ป่วยประกันสังคมโรงพยาบาลเอกชนแห่งหนึ่งในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ความเป็นรูปธรรมของบริการ โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

ด้านความน่าเชื่อถือไว้วางใจได้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องจากเจ้าหน้าที่ให้การแนะนำและตอบข้อสงสัยไม่หลายช่องทาง ทั้งการให้บริการโดยยึดกฎ ระเบียบอย่างเคร่งครัด สอดคล้องกับงานวิจัยวชิระ เข้มพงษ์ และกิตติธัช ยูระทัย (2566) ได้ศึกษาคุณภาพการให้บริการของศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการวิจัยพบว่า ด้านความน่าเชื่อถือไว้วางใจได้ ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เพราะเนื่องจากเจ้าหน้าที่เป็นผู้มีความรู้ในงานที่ให้บริการ และให้บริการด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ซึ่งแตกต่างจากงานวิจัยของชวัลณัฐ ปาลีย์รวิ และคณะ (2566) ได้ศึกษาเรื่องการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมคุณภาพการให้บริการประชาชนของสถานีตำรวจภูธรช้างเผือก อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ด้านการให้ความเชื่อมั่นแก่ผู้รับบริการ เพราะว่าเจ้าหน้าที่ให้บริการด้วยความซื่อสัตย์สุจริต มีความตั้งใจช่วยแก้ปัญหา และมีความรับผิดชอบในงานที่ให้บริการ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด

ด้านการตอบสนองต่อผู้รับบริการ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องจากเจ้าหน้าที่ให้บริการอย่างรวดเร็วและอย่างเอาใจใส่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวชิระ เข้มพงษ์ และกิตติธัช ยูระทัย (2566) ได้ศึกษาคุณภาพการให้บริการของศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการวิจัยพบว่า ด้านการตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของกุลจิตร รุญเจริญ (2564) ได้ศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยคุณภาพบริการที่มีผลต่อความไว้วางใจของผู้รับบริการที่แผนกผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลศรีสะเกษ ผลการวิจัยพบว่า ด้านการตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง

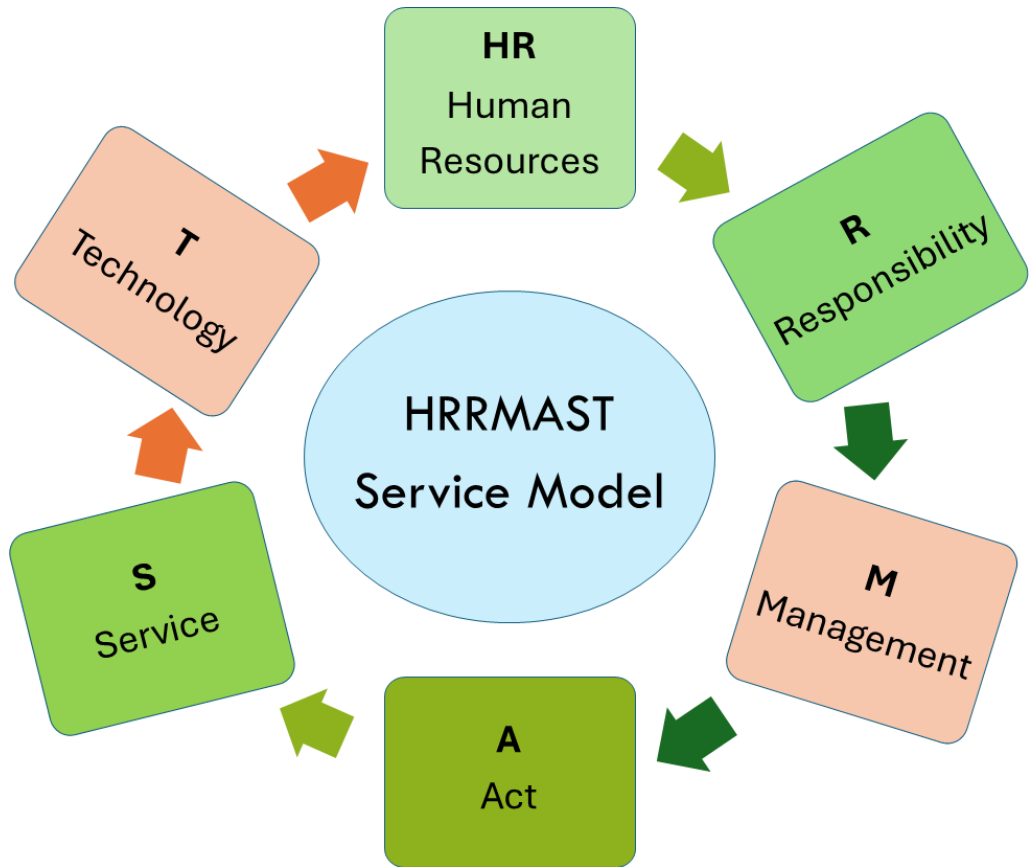
ด้านการให้ความเชื่อมั่นต่อผู้รับบริการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ที่เป็นเช่น เหตุผลเนื่องจากเจ้าหน้าที่มีความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานตามขั้นตอนเป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอภิสมัย พัฒน์ทอง (2564) คุณภาพการให้บริการของงานทะเบียน

ราษฎร สำนักทะเบียนท้องถิ่นเทศบาลตำบลบางปลา อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร ผลการวิจัยพบว่า ด้านการให้ความเชื่อมั่นต่อผู้รับบริการ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งแตกต่างจากงานวิจัยของฟาริดา ยูมาติน และกิตติ แก้วเขียว (2562) ได้ศึกษาเรื่องส่วนประสมการตลาด บริการและคุณภาพบริการที่มีผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจใช้บริการสถานออกกำลังกายในเขตอำเภอเมือง จังหวัดชุมพร ผลการวิจัยพบว่า ด้านความเชื่อมั่นต่อผู้รับบริการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ด้านการรู้จักและเข้าใจผู้รับบริการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากเจ้าหน้าที่แนะนำรายละเอียด/ขั้นตอนการใช้บริการตรงตามความต้องการของผู้รับบริการ และใช้ถ้อยคำ กิริยา ท่าทางที่สุภาพ ยิ้มแย้มแจ่มใส ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุมิตรา สายแวว และคณะ (2564) ได้ศึกษาการรับรู้และความคาดหวังที่มีต่อคุณภาพการให้บริการของงานทะเบียนราษฎรสำนักทะเบียนอำเภอเมือง จังหวัดเลย ผลการวิจัยพบว่า ด้านการรู้จักและเข้าใจผู้รับบริการ คุณภาพการให้บริการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เหตุผลเนื่องจากเจ้าหน้าที่รู้และขั้นตอนกฎระเบียบ อำนวยความสะดวก มีอัธยาศัยไมตรีจิตที่ดี และบริการอย่างเท่าเทียมกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของอรรถพล บุปผา และจิตาธิปไตย ศิริมงคล (2566) ได้ศึกษาคุณภาพการให้บริการที่มีผลต่อความพึงพอใจในการบริการงานจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ของเทศบาลนครขอนแก่นตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า ด้านการรู้จักและเข้าใจผู้รับบริการ มีค่าเฉลี่ยอยู่ระดับมาก ด้วยเหตุผลว่าเจ้าหน้าที่ให้บริการด้วยความเป็นมิตร มีอัธยาศัยดี มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ยิ้มแย้มแจ่มใส มีช่องทางการรับฟังข้อคิดเห็นเห็น และมีการให้คำแนะนำหรือตอบข้อซักถามได้อย่างชัดเจนมีหลักการและเหตุผล มีความน่าเชื่อถือ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของอลิศรา ชัยสงค์ และคณะ (2566) ได้ศึกษาคุณภาพการให้บริการประชาชนตามหลักสังคหวัตถุธรรมของคลินิกตาแผนกผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า คุณภาพการให้บริการอยู่ในระดับมากที่สุด ด้วยเหตุผลเจ้าหน้าที่บริการด้วยพูดจาไพเราะ เสียสละเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ตระหนักถึงความสม่ำเสมอ และรับฟังปัญหาหรือข้อซักถามของผู้รับบริการอย่างเต็มใจ

องค์ความรู้ใหม่

องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัยเรื่องการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพการให้บริการสาธารณะของที่ว่ากรมอำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ทำให้ผู้วิจัยได้รับองค์ความรู้จากการสังเคราะห์งานวิจัยนี้ ดังปรากฏเป็น HR RMAST Service Model ดังภาพต่อไปนี้

ภาพ 1 องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย

การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อให้บริการสาธารณะของที่ว่าการอำเภอแม่แตง จังหวัด เชียงใหม่ สังเคราะห์จากการวิจัยจึงได้องค์ความรู้เป็นโมเดล HR R M A S T: Service Model คือ 1) HR=Human Resources การบริหารทรัพยากรมนุษย์ที่ดี 2) R=Responsibility ความรับผิดชอบในหน้าที่การให้บริการที่ดี 3) M=Management การจัดการวางแผนงานที่ดี 4) A=Act การปฏิบัติงานที่ดี 5) S=Service การให้บริการที่ดี 6) T=Technology ทักษะด้านเทคโนโลยีที่ดี ทั้งนี้ เพื่อพัฒนาคุณภาพการให้บริการสาธารณะในการตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการ สาธารณะอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุดในการมาใช้บริการสาธารณะที่ว่าการอำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ต่อไป

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการศึกษาพบว่า 1) ระดับคุณภาพการให้บริการสาธารณะของที่ว่าการอำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง 2) เปรียบเทียบผู้รับบริการต่อคุณภาพการ ให้บริการสาธารณะของที่ว่าการอำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ผู้รับบริการที่มีอายุ สถานภาพ อาชีพ ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐาน

ส่วนผู้รับบริการเพศ ระดับการศึกษา รายได้ งานที่มารับบริการ มีความคิดเห็นแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐาน 3) แนวทางการประยุกต์หลักพุทธธรรมกับการให้บริการของเจ้าหน้าที่ควร จัดหาอุปกรณ์ เทคโนโลยีสมัยใหม่ รวมถึงแอปพลิเคชันต่าง ๆ ใช้ในการบริการเพื่อลดขั้นตอนการ บริการต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความรวดเร็ว ความน่าเชื่อถือไว้วางใจ การตอบสนองต่อผู้รับบริการ การให้ ความเชื่อมั่นต่อผู้รับบริการ และการรู้จักและเข้าใจผู้รับบริการ ฉะนั้นการให้บริการสาธารณะควรใช้ หลักสังคหวัตถุ 4 หลักธรรมที่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวนำใจของผู้อื่น ผู้ไม่ตรี เอื้อเฟื้อ เกื้อกูล หรือเป็น หลักการสงเคราะห์ซึ่งกันและกัน ผู้กตัญญูและประสานหมู่ชนให้เกิดความสามัคคี เป็นหลักธรรมที่ ทำให้คนเป็นที่รัก เป็นที่ชอบใจของคนทั่วไป ประกอบด้วย 1) ทาน การให้ 2) ปิยวาจา วาจาที่เป็นที่ รัก 3) อัถตจริยา การประพฤติสิ่งที่เป็นประโยชน์ และ 4) สมานัตตตา ความเป็นคนเสมอต้น เสมอปลาย

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยทั้งข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ข้อเสนอแนะ เชิงปฏิบัติการ และข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 ควรมีนโยบายบูรณาการการให้บริการระหว่างหน่วยงานภาครัฐ เพื่อให้ประชาชน สามารถเข้าถึงบริการได้อย่างสะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้น โดยอาจจัดตั้งศูนย์บริการแบบเบ็ดเสร็จ (One-Stop Service) หรือศูนย์บริการประชาชน (Citizen Service Center) ในระดับภูมิภาคและ ท้องถิ่น

1.2 ควรมีนโยบายพัฒนาบุคลากรภาครัฐให้มีความรู้ ทักษะ และทัศนคติที่ดีต่อการ ให้บริการประชาชน โดยจัดอบรมสัมมนา ฝึกภาคปฏิบัติ นำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการพัฒนาการ บริการภาครัฐ เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการได้สะดวกและมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยพัฒนาแอปพลิเคชันหรือเว็บไซต์เพื่อให้บริการภาครัฐแบบออนไลน์ หรือจัดตั้งศูนย์บริการ ประชาชนแบบดิจิทัล

1.3 ควรคำนึงถึงการให้บริการประชาชนอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม โดยคำนึงถึงสภาพ พื้นที่และบริบทที่แตกต่างกันของประชาชนในแต่ละพื้นที่ รวมถึงความหลากหลายของ กลุ่มเป้าหมาย เช่น ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส เป็นต้น มีกลไกในการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย เหล่านี้ให้มีประสิทธิภาพ เช่น การจัดตั้งศูนย์บริการประชาชนเคลื่อนที่ การอำนวยความสะดวก ในการใช้บริการผ่านช่องทางออนไลน์ เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

2.1 ที่ว่าการอำเภอแม่แตง ควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาความรู้และทักษะของ เจ้าหน้าที่ให้บริการในทุกระดับ โดยจัดให้มีการฝึกอบรมอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้เจ้าหน้าที่มีความรู้ ความเข้าใจในกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง รวมถึงเทคนิคและวิธีการให้บริการที่ดี มีประสิทธิภาพและตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง

2.2 ที่ว่าการอำเภอแม่แตง ควรมีความรู้และทักษะที่จำเป็นในการให้บริการประชาชน เช่น ความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง การสื่อสาร เช่น การสื่อสารกับชนเผ่า หรือกลุ่มชาติพันธุ์ ที่มาใช้บริการงานสาธารณะ การแก้ไขปัญหา มีทัศนคติที่ดีต่อการให้บริการประชาชน โดยยึดถือประชาชนเป็นศูนย์กลาง และให้ความสำคัญกับความต้องการของประชาชน ที่มาใช้บริการ

2.3 ที่ว่าการอำเภอแม่แตง ควรให้บริการประชาชน สะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงระยะเวลาที่ประชาชนต้องรอรับบริการ อำนวยความสะดวกแก่ประชาชนให้สามารถ เข้าถึงบริการได้อย่างง่าย และดำเนินการให้เสร็จสิ้นภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้บริการประชาชน อย่างเสมอภาคและเป็นธรรม โดยไม่เลือกปฏิบัติต่อประชาชน

3. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ควรวิจัยเกี่ยวกับเรื่องคุณภาพการให้บริการสาธารณะของฝ่ายทะเบียนที่ว่าการ อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่

3.2 ควรวิจัยเกี่ยวกับเรื่องความพึงพอใจของประชาชนในการใช้ระบบแอปพลิเคชัน thaid ของที่ว่าการอำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่

3.3 ควรวิจัยเกี่ยวกับเรื่องการจัดการบริการสาธารณะกับความต้องการของประชาชน ของที่ว่าการอำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่

เอกสารอ้างอิง

- กองวิชาการและแผนงาน กรมการปกครอง. (2552). *คู่มือการพัฒนาบริการประชาชนสำหรับการ ปฏิบัติงานระดับอำเภอ*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: อาสาสมัครดินแดน.
- กุลจิตร รุญเจริญ. (2564). เปรียบเทียบปัจจัยคุณภาพบริการที่มีผลต่อความไว้วางใจของผู้รับบริการ ที่แผนกผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลศรีสะเกษ. *วารสารศาสตร์สาธารณสุขและนวัตกรรม*, 1(3), 34-49.
- จารุณี ดาวังปา และมณีนรัตน์ ภาคอุป. (2560). คุณภาพบริการพยาบาลตามความคาดหวังและการ รับรู้ของผู้ป่วยประกันสังคมโรงพยาบาลเอกชนแห่งหนึ่งในเขตกรุงเทพมหานคร. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย ฉบับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี*, 11(2), 215-226.
- ชวัลณัฐ ปาลีศรีวี, อภิรมย์ สีตาคำ และประเสริฐ ปอนถิ่น. (2566). การประยุกต์หลักพุทธธรรม เพื่อส่งเสริมคุณภาพการให้บริการประชาชนของสถานีตำรวจภูธรช้างเผือก อำเภอเมือง เชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่. *วารสารสันติสุขปริทรรศน์*, 4(2), 50-64.
- น้ำตาล สีนวรักษ์, อรพิน ปิยะสกุลเกียรติ และวิชัย ไถสุวรรณจินดา. (2566). คุณภาพการให้บริการ คาร์แคร์ Meguiar's ในสถานการณั้โควิด 19. *วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และ สังคมศาสตร์สมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทยในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี*, 29(1), 111-120.

- พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546. (2546, 9 ตุลาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่มที่ 120 ตอนที่ 100ก, หน้า 1.
- พาริตา ยุม่าติน และกิตติ แก้วเขียว. (2562). ส่วนประสมการตลาดบริการและคุณภาพบริการที่มีผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจใช้บริการสถานออกกำลังกายในเขตอำเภอเมือง จังหวัดชุมพร. *วารสารอิเล็กทรอนิกส์การเรียนรู้ทางไกลเชิงนวัตกรรม*, 9(2), 53-64.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550. (2550, 24 สิงหาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 124 ตอนที่ 47ก, หน้า 1.
- วชิระ เข้มพงษ์ และกิตติชัย ยูระทัย. (2566). คุณภาพการให้บริการของศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดนครศรีธรรมราช. *Procedia of Multidisciplinary Research*, 1(10), 1-11.
- ศูนย์ข้อมูลข่าวสารอิเล็กทรอนิกส์ของราชการ อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่. (2566). การประเมินผลการให้บริการศูนย์ฯ/ถาม-ตอบ. สืบค้นเมื่อ 10 มกราคม 2566, จาก <https://www.oic.go.th/INFOCENTER31/3162/#infoma>
- สิทธิกร สมบูรณ์พร้อม. (2563). *คุณภาพการให้บริการของสำนักทะเบียนอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม*. (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, สกลนคร.
- สุมิตรา สายแวว, อโณทัย ทหาระสาระ และอัยรดา พรเจริญ. (2564). การรับรู้และความคาดหวังที่มีต่อคุณภาพการให้บริการของงานทะเบียนราษฎรสำนักทะเบียนอำเภอเมือง จังหวัดเลย. *วารสารบัณฑิตวิทยาลัยพิษณุพนธ์*, 16(3), 177-190.
- อภิสมัย พัฒน์ทอง. (2564). คุณภาพการให้บริการของงานทะเบียนราษฎร สำนักทะเบียนท้องถิ่นเทศบาลตำบลบางปลา อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร. *วารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม*, 8(2), 1-14.
- อรรถพล บุษพา และจิตติารีย์ ศิริมงคล. (2566). คุณภาพการให้บริการที่มีผลต่อความพึงพอใจในการบริการงานจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างของเทศบาลนครขอนแก่นตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น. *วารสารสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*, 10(2), 619-632.
- อลิศรา ชัยสงค์, นพตณ ปัญญาวิรัตน์ และประเสริฐ ปอนถิ่น. (2566). คุณภาพการให้บริการประชาชนตามหลักสังคหวัดธรรมของคลินิกตาแผนกผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่. *วารสารสังคมศาสตร์และศาสตร์รวมสมัย*, 4 (2), 44-58.
- Yamane, T. (1973). *Statistics an introductory analysis*. New York Harper & Row.

การธำรงอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชาวไทยเชื้อสายเวียดนาม บนฐานแนวคิดทางพระพุทธศาสนาในจังหวัดสุราษฎร์ธานี Cultural Maintaining Identity of Vietnamese Thais Based on Buddhism in Surat Thani Province

อริสา สายศรีโกศล¹ และ กฤตสุขิน พลเสน²
Arisa Saisrikosol¹ and Kitsuchin Ponsen²

Received: 21 January 2024; Revised: 14 February 2024; Accepted: 17 February 2024

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการธำรงอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชาวไทยเชื้อสายเวียดนามบนฐานแนวคิดทางพระพุทธศาสนาในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ปัจจุบันชาวไทยเชื้อสายเวียดนามในพื้นที่ของจังหวัดสุราษฎร์ธานีเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีการธำรงอัตลักษณ์โดดเด่นในเรื่องของความเชื่อ วิถีชีวิต พิธีกรรม ประเพณี โดยได้ปรับเปลี่ยนไปตามวัฒนธรรมชาวไทยพุทธในท้องถิ่นภาคใต้ ดังจะเห็นใน 3 ประเด็นต่อไปนี้ 1. พระพุทธศาสนากับอัตลักษณ์ด้านวิถีชีวิต ซึ่งจำแนกเป็นด้านการแต่งกายที่เกี่ยวข้องกับประเพณีสำคัญในทางพระพุทธศาสนา ด้านความสัมพันธ์ในครอบครัวที่แสดงออกถึงความกตัญญูต่เวทที่มีต่อบรรพบุรุษ ด้านอาหารที่นิยมนำอาหารเวียดนามไปทำบุญถวายพระ 2. พระพุทธศาสนากับอัตลักษณ์ด้านความเชื่อในพิธีกรรม จำแนกเป็นด้านความเชื่อเกี่ยวกับการบูชาหิ้งพระและบูชาบรรพบุรุษที่ผสมผสานระหว่างพิธีกรรมดั้งเดิมกับพระพุทธศาสนาที่นิยมทำหิ้งพระเพื่อสักการะบูชาควบคู่กับการบูชาบรรพบุรุษของตน และด้านพิธีกรรมเกี่ยวกับความตายที่นิยมปฏิบัติตามธรรมเนียมของพระพุทธศาสนา 3. พระพุทธศาสนากับอัตลักษณ์ด้านประเพณี จำแนกเป็นด้านประเพณีการบวชที่นิยมบวชตอบแทนบุญคุณของพ่อแม่ ด้านประเพณีแต่งงานที่บิดามารดาส่งเสริมให้ประพฤติในหลักพระพุทธศาสนาในเรื่องหลักสมชีวิธรรม 4 ประการ ด้านประเพณีสงกรานต์ที่ปฏิบัติตามงานสงกรานต์ของชาวไทยพุทธท้องถิ่นภาคใต้ และด้านประเพณีวันสารทเดือนสิบ (ชิงเปรต) ที่ปรับวิถีการทำบุญเพื่ออุทิศบุญกุศลให้แก่บรรพชนที่ล่วงลับไปแล้ว

คำสำคัญ: อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม; ชาวไทยเชื้อสายเวียดนาม; สุราษฎร์ธานี

¹ คณะศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย; Faculty of Religion and Philosophy, Mahamakut Buddhist University

² บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย; Graduate School, Mahamakut Buddhist University
Corresponding Author, E-mail: arisa.saisrikosol@gmail.com

Abstract

This article delves into the preservation of cultural identity among Thai-Vietnamese individuals in Surat Thani Province, drawing from Buddhist principles. The Thai-Vietnamese community in this region has upheld a unique identity through their beliefs, lifestyle, rituals, and traditions. They have transitioned towards embracing Thai-Buddhist customs prevalent in the southern part of the country, evident in three key aspects. 1. The fusion of Buddhism and lifestyle identity, encompassing attire linked to significant Buddhist traditions, expressions of gratitude towards ancestors within family dynamics, and the practice of offering Vietnamese cuisine to monks as a form of merit-making. 2. The integration of Buddhism with beliefs in rituals, including the veneration of Buddha statues and ancestral worship that blends traditional customs with Buddhist practices, such as creating Buddha statues for worship alongside honoring ancestors, as well as observing death rituals by Buddhist traditions. 3. The incorporation of Buddhism into traditional identity, such as the tradition of ordination as a means of repaying parents' merits, adherence to Buddhist principles in wedding customs, particularly the four principles of Samjivi Dhamma, participation in Songkran festivities akin to local Thai Buddhists in the south and observing the tenth lunar month tradition (Ching Pret) by adjusting merit-making practices to dedicate merits to deceased ancestors.

Keywords: Cultural Identity; Vietnamese Thais; Surat Thani

บทนำ

ชาวไทยเชื้อสายเวียดนามหรือชาวเวียดนามอพยพเป็นกลุ่มชาติพันธุ์หนึ่งที่อพยพเข้ามาในประเทศไทย โดยชาวไทยเรียกชาวเวียดนามกลุ่มนี้ว่า ชาวญวน ซึ่งเป็นคำยืมที่รับมาจากชาวเขมรอีกครั้งหนึ่ง ชาวไทยบางกลุ่มเรียกชาวเวียดนามกลุ่มนี้ว่า แกว (Keo) การอพยพของชาวไทยเชื้อสายเวียดนามแบ่งเป็น 2 ช่วง (ฉัจฉลดา พิษิตบัญญัติ, 2533) ช่วงแรก คือ กลุ่มที่ลี้ภัยทางการเมืองและศาสนาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2423 กลุ่มนี้เรียกว่า เวียดนามเก่า ช่วงที่สอง คือ กลุ่มที่อพยพเข้ามาในช่วงปี พ.ศ. 2488 เป็นต้นมา กลุ่มนี้เรียกว่า ชาวเวียดนามอพยพหรือชาวเวียดนามใหม่ โดยตั้งถิ่นฐานอยู่ตามเมืองริมแม่น้ำโขง เช่น นครพนม หนองคาย มุกดาหาร อุดรธานี อุบลราชธานี ฯลฯ และอาศัยอยู่ร่วมกับชาวเวียดนามเก่า เนื่องจากอำนาจของสยามและฝรั่งเศสในขณะนั้นไม่สามารถแทรกเข้าไปในประเทศลาวได้จึงทำให้ชาวเวียดนามเก่าที่อพยพได้แทรกเข้ามาในชุมชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทยแทน ภายใต้การปกครองของอินโดจีนของฝรั่งเศสตั้งแต่ปี พ.ศ. 2436 ที่ได้รับสนับสนุนให้ชาวเวียดนามไปรับราชการในอาณานิคม คือ อันนัม (Annam) โคชินจีน

(Cochinchina) กัมพูชาและลาว ต่อมาในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 (พ.ศ. 2482-2488) กองทัพญี่ปุ่นเข้ามายึดครองอินโดจีนแทน และภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 สิ้นสุดลง ในช่วงปี พ.ศ. 2488-2489 เป็นช่วงที่ฝรั่งเศสส่งกำลังทหารเข้ายึดพื้นที่ต่าง ๆ ในดินแดนที่เคยเป็นอาณานิคมอินโดจีน ชาวเวียดนามจึงอพยพเข้ามาในประเทศไทยอีกครั้ง การสู้รบในครั้งนั้นเกิดการอพยพทั้งชาวเวียดนาม ชาวลาวและชาวกัมพูชาเข้ามายังภาคอีสานของไทยจำนวนมาก ทั้งนี้ เป็นเพราะการเข้ายึดพื้นที่ของฝรั่งเศสที่เมืองท่าแขกในประเทศไทยลาว ในวันที่ 21 มีนาคม พ.ศ. 2489 ที่เรียกว่า วันท่าแขกแตกซึ่งถือเป็นเหตุการณ์ประวัติศาสตร์ที่ชาวเวียดนามในสมัยนั้น

สำหรับนิคมสร้างตนเองขุนทะเล อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี เกิดขึ้นตามพระราชบัญญัติจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ พ.ศ. 2485 (พระราชบัญญัติจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ พุทธศักราช, 2485) ที่รัฐบาลจัดสรรที่ดินให้แก่ราษฎรที่ยากจน ต่อมารัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม (พ.ศ. 2481-2483) ขณะดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีได้ออกนโยบายควบคุมชาวเวียดนามอพยพโดยเริ่มจากการจำแนกประเภทของชาวเวียดนามในไทยที่เข้ามาอยู่อาศัยก่อนหน้านี้ โดยใช้สถานที่นิคมสร้างตนเองขุนทะเล (พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งนิคมสร้างตนเองในท้องที่อำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี พ.ศ. 2518, 2518) เป็นสถานที่กักขังคนต่างด้าว เช่น ชาวจีน ชาวเวียดนาม ซึ่งหลบหนีเข้าประเทศโดยผิดกฎหมายก่อนที่จะเนรเทศไปประเทศอื่น (กฤษฎีกา, 2562) ปัจจุบันชาวไทยเชื้อสายเวียดนามในจังหวัดสุราษฎร์ธานีมีจำนวน 50-60 ครัวเรือน เพราะบางส่วนอพยพกลับไปยังภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทยเมื่อปี พ.ศ. 2498 บางส่วนเดินทางกลับประเทศสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามในช่วงที่รัฐบาลไทยและเวียดนามได้ร่วมมือกันในช่วง พ.ศ. 2505-2507 อย่างไรก็ตาม ยังมีชาวไทยเชื้อสายเวียดนามจำนวนหนึ่งที่ไม่ได้กลับไปประเทศ เพราะมีครอบครัวและตกค้างจากการอพยพ ปัจจุบันชาวไทยเชื้อสายเวียดนามได้อพยพมาอยู่ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ส่วนใหญ่อาศัยอยู่บริเวณรอบวัดธรรมบูชา โดยได้รับการส่งเสริมจากพระวิสุทธธรรมธาดา (หลวงปู่แสง) เจ้าอาวาสวัดธรรมบูชา จึงเป็นจุดเริ่มต้นของความสัมพันธ์ระหว่างพระพุทธศาสนากับชาวไทยเชื้อสายเวียดนาม ด้วยเหตุนี้ ผู้เขียนจึงสนใจที่จะศึกษาการธำรงอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชาวไทยเชื้อสายเวียดนามบนพื้นฐานแนวคิดทางพระพุทธศาสนาว่ามีด้านใดบ้าง

เนื้อเรื่อง

พระพุทธศาสนากับการธำรงอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม

ชาวไทยเชื้อสายเวียดนามก่อนที่จะเข้ามาตั้งถิ่นฐานในประเทศไทย ชาวเวียดนามอพยพได้บูชาผีบรรพบุรุษและนับถือพระพุทธศาสนานิกายมหายาน เมื่อเข้ามาอาศัยในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้นับถือศาสนาต่าง ๆ ทั้งพระพุทธศาสนาเถรวาทและศาสนาคริสต์ จึงเกิดการหล่อหลอมความเชื่อเข้าด้วยกัน แต่ส่วนใหญ่จะนับถือพระพุทธศาสนา อย่างไรก็ตาม หากจำแนกบริบทของชาวไทยเชื้อสายเวียดนามในจังหวัดสุราษฎร์ธานีจะเห็นอัตลักษณ์ที่สำคัญใน 3 ด้าน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. พระพุทธศาสนากับอัตลักษณ์ด้านวิถีชีวิต

เมื่ออพยพเข้ามาอาศัยในจังหวัดสุราษฎร์ธานี วิถีชีวิตของชาวเวียดนามมีการผสมกลมกลืนเข้ากับวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่นภาคใต้ โดยจำแนกเป็น 3 ด้าน (อริสา สายศรีโกศล และสมรภัชชัยสิงห์กานานนท์, 2565; อริสา สายศรีโกศล และกฤษณะ ทองแก้ว, 2562) แต่ละด้านมีรายละเอียด ดังนี้

1.1 วิถีชีวิตด้านการแต่งกาย ชุดแต่งกายของชาวไทยเชื้อสายเวียดนามมี 2 ประเภท คือ 1. เสื้อผ้าสวมใส่ในชีวิตประจำวัน 2. เสื้อผ้าชุดประจำชาติสำหรับสวมใส่ในงานประเพณีสำคัญต่าง ๆ ผู้หญิงชาวไทยเชื้อสายเวียดนามในประเทศไทยยังคงแต่งกายด้วยชุดประเภทที่ 2 หรือชุดประจำชาติที่เรียกกันว่า อ้าว หย่าย (Aò Dai) สำหรับผู้หญิงชาวไทยเชื้อสายเวียดนามที่มาตั้งถิ่นฐานในอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ยังนิยมแต่งกายด้วยชุดอ้าว หย่าย โดยเฉพาะในโอกาสพิเศษ เช่น วันสังสรรค์ในหมู่ชาวไทยเชื้อสายเวียดนามด้วยกันเอง วันประเพณีสำคัญทางพระพุทธศาสนา วันสำคัญของชาติ โดยทางราชการจะให้สวมชุดประจำชาติ ส่วนผู้ชายและเด็กสวมชุดตามสมัยนิยมถึงอย่างไรก็ตาม รุ่นลูกหลานของชาวไทยเชื้อสายเวียดนามจะมีทัศนคติในการแต่งตัวที่หลากหลาย บางคนยังรักษาความเป็นเวียดนามไว้บ้าง แต่บางคนไม่ต้องการแสดงตัวตนเกี่ยวกับความเป็นเวียดนาม

1.2 วิถีชีวิตด้านความสัมพันธ์ในครอบครัว ชาวไทยเชื้อสายเวียดนามให้ความสำคัญในเรื่องความกตัญญูต่อบุคคลที่ด้วยการระลึกถึงพระคุณของบิดามารดา แนวคิดนี้สอดคล้องกับหลักพระพุทธศาสนาที่สรรเสริญคนกตัญญูต่อบุคคลที่ ดังพุทธพจน์ที่ว่า “ภิกษุทั้งหลาย ส่วนสัตว์บุรุษย่อมเป็นคนกตัญญูต่อบุคคลที่ ก็ความเป็นคนกตัญญูต่อบุคคลที่นี้ สัตว์บุรุษทั้งหลายสรรเสริญ ภิกษุทั้งหลายความเป็นคนกตัญญูต่อบุคคลที่ทั้งหมดนี้ เป็นภูมิสัตบุรุษ” (อง. ทุก. 33/277/317) แม้ว่าบิดามารดาจะล่วงลับไปแล้ว ก็จะต้องแสดงออกด้วยการไหว้ผีบรรพบุรุษ ซึ่งจะมีพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนาเข้ามาเกี่ยวข้อง เช่น การทำบุญตักบาตร การทำบุญในประเพณีวันสารทเดือนสิบ หากท่านยังมีชีวิตอยู่ก็สอนให้มิอัยยาคัยรู้จักคุณและตอบแทนพระคุณท่าน เชื่อฟังคำสั่งสอนและนำไปปฏิบัติตาม ซึ่งเป็นการปฏิบัติตามมงคลชีวิตตามหลักพระพุทธศาสนา ข้อที่ 11 เรื่องการบำรุงมารดาบิดา และข้อที่ 17 เรื่องการสงเคราะห์ญาติ (ขุ.สุ. 47/317-318/99-100) ส่วนบิดามารดาเองก็มีหน้าที่เลี้ยงดูบุตรทั้งในทางโลกและทางธรรมด้วยการช่วยเหลือเกื้อกูลญาติพี่น้อง โดยเฉพาะเทศกาลเตตเหวียนตัน (Tet Nguyen Dan) หรือเรียกสั้น ๆ ว่า วันเตต เป็นเทศกาลปีใหม่เวียดนามตามปฏิทินจันทรคติของชาวเวียดนาม เป็นวันที่สำคัญที่สุดในรอบปีของชาติเวียดนาม เทศกาลเตตจะเริ่มขึ้นหนึ่งสัปดาห์ก่อนที่จะเข้าสู่ปีใหม่ โดยเริ่มตั้งแต่วันที่ 23 เดือน 12 ซึ่งในวันส่งท้ายปีเก่าสมาชิกในครอบครัวของชาวเวียดนามจะมาพร้อมเพรียงกันเพื่อเซ่นไหว้เทพเจ้าและบรรพบุรุษผู้ล่วงลับ จากนั้น จะมีพิธีเซ่นไหว้เทพเจ้าแห่งห้องครัวที่นิยมเซ่นไหว้ด้วยผลไม้สด อาหารคาวหวาน เครื่องกระดาศที่เป็นรองเท้าว ชุดแต่งกายแบบขุนนางและปลาคราฟ 1 ตัว เพื่อส่งเทพเจ้าแห่งห้องครัวไปรายงานความเป็นไปในแต่ละครอบครัวในรอบปีที่ผ่านมาแก่เทพเจ้าสูงสุดในสวรรค์ นอกจากนี้ ยังอวยพรต่ออายุกันโดยผู้ใหญ่จะให้ซองแดง

แก่เด็กเพื่อให้ประสบความสำเร็จในการเรียนและหน้าที่การงาน ส่วนบุตรหลานจะร่วมอวยพรแก่บุพการีให้มีสุขภาพแข็งแรงและอายุยืนยาว ชาวเวียดนามให้ความสำคัญแก่ขงหญา (Xong Nha) เป็นอย่างมาก โดยเชื่อว่า ผู้ที่มาเยือนในวันแรกของเทศกาลเต็ดจะทำนายโชคและวาสนาของเจ้าของบ้านในปีนั้น ๆ ดังนั้น ชาวเวียดนามจึงมักเชิญคนที่มีคุณสมบัติดีมาอวยพรครอบครัวในเช้าวันขึ้นปีใหม่ นอกจากนี้ ยังมีข้อห้ามต่าง ๆ เช่น ห้ามกวาดบ้าน ห้ามยืมเงิน ห้ามพูดคำหยาบ ในช่วงต้นปีจึงนิยมเดินสายทำบุญไหว้พระตามวัดและศาลเจ้าเพื่อขอพรให้มีโชคตลอดปี

1.3 วิถีชีวิตด้านอาหาร วัฒนธรรมอาหารเวียดนามในที่นี่ หมายถึง อาหารที่รับประทานในครอบครัวเป็นประจำวันและในโอกาสเทศกาลต่าง ๆ รวมทั้งอาหารเวียดนามนอกบ้านที่ขายตามร้านหรือให้บริการตามร้านอาหาร เช่น เปาะเปี๊ยะ (Chả giò) ผอหรือก๋วยเตี๋ยวเวียดนาม (Phở) แหนมเนือง (Nem Nuóng) ฯลฯ สำหรับวิถีชีวิตชาวเวียดนามดั้งเดิมมีวัฒนธรรมอาหารเน้นการกินข้าว ปลาน้ำจืดและผัก สำหรับชาวไทยเชื้อสายเวียดนามในสุราษฎร์ธานีมีวัฒนธรรมการกินที่ปรุงอาหารเวียดนามกินกันในครอบครัวเป็นประจำทุกวัน เมื่อถึงเทศกาลวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาจะนิยมนำอาหารเวียดนามไปถวายพระและออกโรงทานเลี้ยงชาวไทยท้องถิ่นภาคใต้เป็นประจำ อย่างไรก็ตาม รุนลูกหลานจะไม่รู้จักอาหารเวียดนามในบ้านของตนเท่าใดนัก จะมีบางส่วนที่รู้จักโดยพ่อแม่ทำให้รับประทานที่บ้าน อาหารในครอบครัวของชาวไทยเชื้อสายเวียดนามที่นิยมทำรับประทานเองใน 1 มื้อมักจะมีข้าว เนื้อสัตว์ ต้มเค็มและผักลวก ฉะนั้นชาวเวียดนามรุ่นสมัยจึงนิยมออกไปรับประทานอาหารที่ร้านด้านนอกเหมือนกับคนในพื้นที่ทั่วไป ในอำเภอเมืองสุราษฎร์ธานีมีร้านอาหารเวียดนามชื่อดังที่ตั้งตามชื่อเจ้าของร้านว่า ร้านมาตามเอียน ซึ่งเปิดร้านในช่วงปี พ.ศ. 2530 อาหารในร้านสืบทอดมาจากอาหารเวียดนามท้องถิ่นภาคกลางของประเทศเวียดนาม มีรสชาติคล้ายกับอาหารเวียดนามทางภาคอีสานของไทย สูตรอาหารเหล่านี้ยังเอียน เหยียนก็ได้สืบทอดมาจากแม่และเพื่อนชาวเวียดนามอพยพที่อาศัยอยู่ในภาคอีสานของไทย และในประเทศลาวอีกทอดหนึ่ง จะเห็นว่า วิถีชีวิตด้านอาหารของชาวไทยเชื้อสายเวียดนามได้ปรับตัวเข้ากับอาหารท้องถิ่นภาคใต้ เช่น แกงส้ม แกงกะทิ แกงเผ็ด รวมทั้งสามารถรับประทานอาหารใต้ที่มีรสชาติเผ็ดกว่าอาหารเวียดนาม แต่ยังคงเอกลักษณ์ของตัวเอง คือ การทำอาหารเวียดนามรับประทานเกือบทุกมื้อ รสชาติอาหารเหล่านี้จะมีรสจืดและต้องรับประทานร่วมกับผักในการกินแต่ละมื้อ

2. พระพุทธศาสนากับอัตลักษณ์ด้านความเชื่อในพิธีกรรม

ความเชื่อดั้งเดิมของชาวไทยเชื้อสายเวียดนามประการหนึ่ง คือ การนับถือพระพุทธศาสนานิกายมหายานเหมือนกับชาวจีน รวมทั้งการเชื่ออำนาจทางธรรมชาติที่มีผลกระทบต่อชะตากรรมของมนุษย์ เช่น เรื่องเทพเจ้า วิญญาณบรรพบุรุษที่ล่วงลับไปแล้ว ดังความเชื่อที่สามารถจำแนกได้ต่อไปนี้

2.1 ด้านความเชื่อเกี่ยวกับการบูชาหิ้งพระและบูชาบรรพบุรุษ ชาวไทยเชื้อสายเวียดนามมีความเชื่อในสิ่งที่มองไม่เห็น โดยมีพื้นฐานมาจากศาสนาเต๋า พระพุทธศาสนามหายาน พระพุทธศาสนาเถรวาท ศาสนาคริสต์ และศาสนาขงจื้อที่ผสมผสานกัน ตลอดจนการปรับให้เข้ากับ

จิตใจและสิ่งแวดล้อมของตน ดังนั้น ชาวไทยเชื้อสายเวียดนามจึงมีความเชื่อเกี่ยวกับการบูชาหิ้งพระ และบูชาบรรพบุรุษที่สิ่งสถิตอยู่บนสวรรค์เพื่อคอยดูแลวิถีชีวิตและปกป้องภัยของลูกหลาน โดยเฉพาะการนับถือผีเป็นวัฒนธรรมความเชื่อดั้งเดิมที่เกี่ยวกับภาวะทั้งทางจิตใจและสังคม เมื่อพระพุทธศาสนาเข้ามามีอิทธิพลต่อชาวไทยเชื้อสายเวียดนาม ก็ถูกปรับเปลี่ยนและประยุกต์เข้ากับ ความเชื่อดั้งเดิม ปัจจุบันจึงเป็นลักษณะการผสมผสานระหว่างพิธีกรรมดั้งเดิมกับพระพุทธศาสนาใน รูปแบบใหม่ นั่นคือ การทำหิ้งพระเพื่อสักการะควบคู่กับการบูชาบรรพบุรุษของตน

2.2 ด้านพิธีกรรมเกี่ยวกับความตาย ตามธรรมเนียมเดิมในพิธีกรรมเกี่ยวกับความตาย จะเริ่มพิธีชำระล้างศพด้วยน้ำต้มจากใบไม้ 5 ชนิด แล้วเปลี่ยนชุดใหม่ให้ศพและนำศพบรรจุลงในหีบ จากนั้น ประกาศให้เพื่อนบ้านรับทราบ ติดป้ายรูปไว้หน้าบ้านเพื่อให้คนมาแสดงความเสียใจต่อคณะ เจ้าภาพ ลูกหลานคนตายจะแต่งกายให้เห็นว่า ตนเป็นญาติของผู้ตายด้วยการใส่ชุดคลุมสีขาว ใช้ไม้ ค้ำเวลาเดินนำหน้าหีบศพในตอนแห่ ไม้นี้ทำจากต้นไผ่ โลงศพจะทำจากไม้ทองหลาง ในงานศพของ แม่ ลูกสาวและลูกสะใภ้จะแต่งชุดโดยผูกผ้าสีขาวคาดไว้บนศีรษะ หลังจากนั้น จะจัดงานไหว้จนครบ 5 วัน หรือ 7 วัน ในอดีตจะเก็บศพไว้ 49 วัน หรือ 100 วัน ก่อนที่จะแห่ศพไปยังเมรุมาศ ผู้คนจะ รวมตัวกันเพื่อไว้อาลัยผู้ตาย ในงานจะมีผู้ใหญ่ที่นับถือเป็นผู้อ่านประวัติของผู้ที่เสียชีวิตและคำไว้อาลัย จะเห็นได้ว่า ปัจจุบันการจัดงานศพจะนิยมจัดตามธรรมเนียมพิธีในพระพุทธศาสนา โดยนำ ศพไปตั้งไว้ที่วัดใกล้บ้าน ญาติจะนิมนต์พระมาสวดอภิธรรม 3-7 วัน หรือมากกว่านั้นแล้วแต่เจ้าภาพ โดยมีการสวดและถวายผ้าบังสุกุลก่อนนำศพไปเผา และอาจมีลูกหลานผู้ตายบวชหน้าศพที่เรียกว่า บวชหน้าไฟ การเผาศพแต่เดิมจะเผาที่ป่าช้า ปัจจุบันเผาที่เมรุมาศ โดยจะทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้ ผู้ตาย (ถวายผ้าบังสุกุลและเลี้ยงพระ) วันถัดไปจึงเก็บอัฐิไปลอยอังคาร จากอัตลักษณ์ด้านความเชื่อ นี้จะเน้นการปลุกฝังคุณธรรมเรื่องความกตัญญูกตเวทิต ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การกระทำความดี- ละครกรรมชั่ว เป็นต้น

3. พระพุทธศาสนากับอัตลักษณ์ด้านประเพณี

ชาวไทยเชื้อสายเวียดนามมีประเพณีที่เป็นอัตลักษณ์หลายด้าน เมื่ออพยพเข้ามาใน จังหวัดสุราษฎร์ธานีได้ผสมกลมกลืนกับประเพณีของคนท้องถิ่นภาคใต้ ดังต่อไปนี้

3.1 ประเพณีการบวช ประเพณีการบวชไม่ใช่ประเพณีดั้งเดิมของชาวไทยเชื้อสาย เวียดนาม แต่เมื่อชาวเวียดนามอพยพมาอยู่ในประเทศไทยและนับถือพระพุทธศาสนา ประเพณีการ บวชจึงเกิดขึ้นภายหลังประมาณ 30-40 ปีที่ผ่านมา โดยชาวเวียดนามกลุ่มนี้ได้นำมาผสมผสานกับ ความเชื่อในการตอบแทนบุญคุณของบิดามารดาอย่างกลมกลืน โดยชายที่มีอายุครบ 20 ปีบริบูรณ์ จะเข้าพิธีอุปสมบทด้วยการปฏิบัติตามธรรมเนียมพระพุทธศาสนา เช่น ก่อนอุปสมบทประมาณ 15 วัน ต้องฝึกอบรมตน ท่องบทสวดและฝึกใช้ชีวิตของสมณเพศ การช่วยเหลือกิจกรรมภายในวัด การ โภชนาการ การทำขวัญนาค การแห่หน้าเข้าอุโบสถ การประกอบพิธีอุปสมบท การทำบุญเลี้ยง พระใหม่ จากการเก็บข้อมูลในพื้นที่ของผู้เขียนทำให้ทราบว่า ประเพณีการบวชเป็นการผสมผสาน กลมกลืนกับประเพณีไทย แต่เดิมในประเทศเวียดนามมีชาวเวียดนามที่นับถือทั้งพระพุทธศาสนา

และศาสนาคริสต์ สำหรับชาวไทยเชื้อสายเวียดนามในจังหวัดสุราษฎร์ธานีมีทั้งผู้ที่นับถือพระพุทธศาสนาและศาสนาคริสต์ จึงเกิดการประพฤติปฏิบัติตามหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนาด้วยการบวชตามประเพณีเพื่อทดแทนบุญคุณบิดามารดาหรือบวชเรียนในภาคฤดูร้อน การใช้ชีวิตเป็นศูนย์กลางในการประกอบพิธีกรรมทางศาสนา เช่น การทำบุญถวายผ้าอาบน้ำฝนในวันเข้าพรรษา การถวายผ้าจำพรรษาในวันออกพรรษา การตักบาตรเทโวโรหณะ ฯลฯ กล่าวโดยสรุป นอกจากจะยึดถือประเพณีการบวชพระแล้ว ยังส่งเสริมให้ลูกหลานบวชเป็นสามเณรและการบวชหน้าไฟในพิธีศพเพื่อตอบแทนพระคุณบิดามารดาที่ล่วงลับไปแล้ว ประเพณีการบวชดังกล่าวนี้เป็นการผสมผสานกลมกลืนวัฒนธรรมทางพระพุทธศาสนากับวัฒนธรรมความเชื่อเรื่องการบูชาผีบรรพบุรุษ อันเป็นอัตลักษณ์ที่มีมาแต่ดั้งเดิม แต่แฝงด้วยเป้าหมายอันเดียวกัน คือ การแสดงความกตัญญูทเวที่ต่อผู้มีพระคุณ

3.2 ประเพณีแต่งงาน เนื่องจากชาวไทยเชื้อสายเวียดนามรุ่นใหม่ได้รับการศึกษามากขึ้น วิธีการคลุมถุงชนจึงไม่สามารถทำได้อีกต่อไป การเลือกคู่ครองจึงเป็นอิสระของคนกลุ่มนี้ที่สามารถเลือกคู่เองได้และเกิดการผสมกลมกลืนทางเชื้อชาติขึ้น โดยพ่อแม่เป็นเพียงผู้แนะนำคู่ที่เหมาะสมตามหลักพระพุทธศาสนาในเรื่องสมชีวิธรรม 4 ประการ (อง.จตุกก. 35/55/194-195) คือ 1. สมสัทธา การมีความเชื่อ การเชื่อมั่นในอุดมคติที่เสมอกันหรือใกล้เคียงกัน เช่น การส่งเสริมให้ดำรงอัตลักษณ์ของตนเอง แม้จะเปิดโอกาสให้เลือกชีวิตคู่อย่างอิสระ แต่ให้เลือกชีวิตคู่ที่ยอมรับความเป็นตัวตนของชาวเวียดนามในเรื่องความเชื่อที่คล้ายกัน 2. สมสีกา การมีความประพฤติกรรมการแสดงออกทางสังคมที่เสมอกันหรือใกล้เคียงกัน เช่น การปลูกฝังและส่งเสริมให้มีคุณธรรมที่เหมือนกันในเรื่องความขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ อุดม คุณธรรมเหล่านี้เป็นพื้นฐานสำคัญของชีวิตคู่ครองที่ต้องประพฤติปฏิบัติร่วมกัน 3. สมจาคา การมีความเสียสละ การมีน้ำใจ การสมัครสมานสามัคคีช่วยเหลือสังคมที่เสมอกันหรือใกล้เคียงกัน เช่น การส่งเสริมให้เลือกคู่ครองเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ รู้จักช่วยเหลือสังคมเหมือนกัน 4. สมปัญญา การมีสติปัญญา ทศนคติ วิสัยทัศน์ มุมมองการใช้ชีวิตที่เสมอกันหรือใกล้เคียงกัน เช่น การส่งเสริมให้เลือกคู่ครองมีทัศนคติและมุมมองชีวิตในทิศทางเดียวกัน

3.3 ประเพณีสงกรานต์ ช่วงประเพณีสงกรานต์ชาวไทยเชื้อสายเวียดนามจะหยุดงาน 5 วัน เพื่อไปเที่ยวกับกลุ่มเพื่อนตามวัด หมู่บ้านหรือชุมชนใกล้เคียง ซึ่งเป็นประเพณีที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมของชาวไทยพุทธท้องถิ่นภาคใต้ เช่น การทำบุญตักบาตร ถวายไทยธรรม ในวันสุดท้ายของเทศกาลวันสงกรานต์จะถวายผ้าป่า ก่อพระเจดีย์ทราย สรงน้ำพระพุทธรูป สรงน้ำพระสงฆ์ การรดน้ำดำหัวผู้สูงอายุ รับประทานอาหารน้ำพระพุทธรูปจากพระสงฆ์ ประเพณีสงกรานต์จึงเป็นการแสดงความกตัญญูทเวที่ต่อผู้มีพระคุณด้วยการมอบของแก่ญาติผู้ใหญ่ที่นับถือและขอพรจากท่าน รวมถึงการนิมนต์พระสวดมาติกาบั้งสุกัลลธิ์บรรพบุรุษของตน ในช่วงกลางคืนมีการละเล่นเพื่ออนุรักษ์ประเพณีและส่งเสริมอัตลักษณ์ เช่น การรำวงพื้นบ้าน การแต่งกายชุดเวียดนาม การจับน้ำซากาแพ การสนทนาภาษาเวียดนาม การประกวดนางสงกรานต์ ประเพณีสงกรานต์จึงแฝงด้วยคุณธรรมเรื่องความกตัญญูทเวที่ ความสมัครสมานสามัคคี

3.4 ประเพณีวันสารทเดือนสิบ (ชิงเปรต) เป็นประเพณีของภาคใต้ที่ทำในช่วงกลางเดือนสิบ (วันแรม 1 ค่ำ-วันแรม 15 ค่ำ เดือน 10) หรือเรียกว่า ประเพณีเดือนสิบชิงเปรต เป็นประเพณีที่จัดขึ้นเพื่อทำบุญอุทิศแก่บรรพบุรุษผู้ล่วงลับ การชิงเปรตที่ปฏิบัติกันในประเพณีสารทเดือนสิบนี้มีลักษณะคล้ายกับการทิ้งกระดาษของจีน แต่การทิ้งกระดาษของจีนมีเป้าหมายตรงกับการตั้งเปรต-ชิงเปรตบางส่วนเท่านั้น กล่าวคือ การทิ้งกระดาษของจีนเป็นการทิ้งงานให้แก่ภูตผีไม่มีญาติ ส่วนการชิงเปรตของไทยเป็นการอุทิศส่วนกุศลไปให้ทั้งผี (เปรต) ที่เป็นญาติพี่น้องของตนเอง และที่ไม่มีญาติด้วย (กรมศิลปากร, 2513) โดยเชื่อว่า มาจากพิธีศราทธประจำปีของศาสนาพราหมณ์-ฮินดูที่ผสมผสานกับความเชื่อทางพระพุทธศาสนา โดยมีจุดหมายเพื่ออุทิศส่วนกุศลให้วิญญาณของบรรพบุรุษที่ล่วงลับ ซึ่งได้รับการปล่อยตัวมาจากนรกในวันแรม 1 ค่ำ เดือน 10 เพื่อมารับส่วนบุญจากลูกหลานที่อุทิศไปให้ เป็นการแสดงความกตัญญูต่อบุคคลที่ล่วงลับหรือที่เรียกว่า วันรับตายายหรือเป็นวันบุญแรก จากนั้น จะกลับไปยังนรกในวันแรม 15 ค่ำ เดือน 10 ซึ่งเรียกว่า วันส่งตายายหรือเป็นวันบุญหลังหรือบุญใหญ่ ในวันนี้จะมีการแห่กระดาษที่มีการบรรจุขนมเดือนสิบ อาหารแห้ง ของใช้ ผลไม้และอื่น ๆ ไปวัด เมื่อกระดาษถึงวัดแล้วจะร่วมกันประกอบพิธีทางศาสนา ถวายภัตตาหารแด่พระสงฆ์ เสร็จแล้วจะนำอาหารมารวมกันเรียกว่า ตั้งเปรตหรือตั้งหลาเปรต (ที่ตั้งอาหารสำหรับอุทิศให้เปรต) เพื่ออุทิศส่วนบุญกุศลให้แก่ผู้ที่ล่วงลับ โดยอาหารที่จะตั้งเปรตจะประกอบด้วยขนมเดือนสิบ 6 อย่าง ได้แก่ 1. ขนมลา ขนมที่ทำมาจากแป้งและน้ำตาลมะพร้าว โดยนำมาโรยเป็นสายเล็ก ๆ ในกระทะที่มีน้ำมันจนกลายเป็นแพขนาดใหญ่ที่มีลักษณะเป็นเส้นใย สื่อความหมายแทนแพพรรณณเครื่องนุ่งห่ม 2. ขนมเจาะหู เป็นขนมที่มีชื่อเรียกอื่นอีก เช่น ขนมติงข้า แบนข้า แนนห่า โดซีแย ฯลฯ ซึ่งทำจากการเคี้ยวน้ำตาลแดงจนเหนียวขึ้นแล้วนำมาผสมกับแป้งข้าวเจ้า นวดและนำไปทอดให้เหลืองฟู โดยต้องปั้นเป็นวงกลมแล้วเจาะรูตรงกลางคล้ายขนมโดนัท ขนมเจาะหูเป็นสัญลักษณ์แทนเปียหรือเงินทอง โดยเชื่อว่า จะช่วยให้บรรพบุรุษสามารถนำไปใช้จ่ายได้ในโลกหลังความตาย 3. ขนมกงหรือขนมไข่ปลา เป็นสัญลักษณ์แทนเครื่องประดับที่ช่วยตกแต่งร่างกายให้บรรพบุรุษ ซึ่งทำจากถั่วเขียวผ่าซีกแล้วนำมาบดละเอียด ปั้นให้เป็นรูปไข่ปลาหรือกัจจกรแล้วนำไปชุบแป้งทอดจนกรอบ 4. ขนมพอง ทำจากข้าวเหนียวนึ่งสุกแล้วนำไปตากแห้ง จากนั้นนำมาทอดจนฟูกรอบ ขนมพองเป็นสัญลักษณ์แทนแพหรือเรือที่นำวิญญาณของบรรพบุรุษข้ามห้วงวัฏจักรไปสู่สุคติ 5. ขนมบ้า ขนมที่ใช้แทนลูกสะบ้าสำหรับเล่นในวันสงกรานต์เพื่อสร้างความเพลิดเพลินให้บรรพบุรุษ ซึ่งทำจากแป้งมันและน้ำตาลที่นำไปทอดจนกรอบ 6. ขนมเทียน มีความหมายแทนหมอนเพื่อให้บรรพบุรุษใช้หนุนนอนและให้ลูกหลานมีความเจริญรุ่งเรือง เมื่อนำอาหารมาตั้งหลาเปรตแล้วพระสงฆ์จะประกอบพิธีบังสุกุล โดยจับสายสิญจน์ที่ผูกไว้กับหลาเปรตเมื่อพิธีสงฆ์เสร็จสิ้น ผู้คนจะร่วมกันชิงเปรตหรือนำอาหารมารับประทานต่อ ประเพณีนี้นอกจากเป็นการอุทิศบุญกุศลให้เปรตแล้ว ผู้ร่วมพิธีจะได้รับความสนุกสนานและเป็นสิริมงคลแก่ตนเองและครอบครัว โดยสรุปแล้ว ประเพณีที่ชาวไทยเชื้อสายเวียดนามได้ปฏิบัติเป็นประเพณีที่ผสมกลมกลืนระหว่างประเพณีดั้งเดิมของตนกับประเพณีท้องถิ่นภาคใต้ หากไม่เกี่ยวข้องกับพิธีกรรมทาง

พระพุทธศาสนา ก็จะเกี่ยวข้องกับหลักธรรมในการดำเนินชีวิต เช่น สมชวีธรรม การทำบุญในวันสารทเดือนสิบ การรักษาศีลอุโบสถในวันพระ อย่างไรก็ตาม อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมด้านประเพณีที่รับมาจากพระพุทธศาสนานี้ก็ยังสอดแทรกวัฒนธรรมการไหว้ผีบรรพบุรุษที่เป็นลักษณะของประเพณีชิงเปรต เพื่ออุทิศบุญกุศลให้บรรพบุรุษ และเป็นกิจกรรมการทำบุญช่วยเหลือสังคมอย่างหนึ่ง (อริสา สายศรีโกศล, 2564)

องค์ความรู้ใหม่

จากที่กล่าวมา ชาวไทยเชื้อสายเวียดนามมีความผูกพันกับพระพุทธศาสนาเป็นอย่างมาก ดังจะเห็นภาพ

ภาพ 1 การธำรงอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชาวไทยเชื้อสายเวียดนาม บนพื้นฐานแนวคิดทางพระพุทธศาสนาในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

จากภาพนี้เป็นองค์ความรู้เกี่ยวกับการธำรงอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่สอดคล้องกับแนวคิดทางวัฒนธรรมไทยพุทธ ดังนี้

1. **พระพุทธศาสนากับอัตลักษณ์ด้านวิถีชีวิต** ด้านที่ 1 การแต่งกายของผู้หญิงชาวไทยเชื้อสายเวียดนามนิยมที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา คือ การแต่งกายด้วยชุดฮาว หย่าย เพื่อเข้าร่วมงานประเพณีสำคัญ เช่น ประเพณีตักบาตรเทโวโรหณะหรือประเพณีชักพระ ด้านที่ 2 ความสัมพันธ์ในครอบครัว ชาวไทยเชื้อสายเวียดนามมีความผูกพันกับครอบครัวเป็นอย่างมากซึ่ง

แสดงออกถึงความรักและความกตัญญูทวดเวทที่มีต่อบรรพบุรุษ เช่น การไหว้บรรพบุรุษในวันเต็ด ด้านที่ 3 อาหาร เมื่อถึงเทศกาลวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาจะนิยมนำอาหารเวียดนามไปทำบุญถวายพระและออกโรงทานเลี้ยงชาวไทยท้องถิ่นภาคใต้เป็นประจำ

2. พระพุทธศาสนากับอัตลักษณ์ด้านความเชื่อในพิธีกรรม ด้านที่ 1 ความเชื่อเกี่ยวกับการบูชาหิ้งพระและบูชาบรรพบุรุษ เป็นประเพณีที่ผสมผสานระหว่างพิธีกรรมดั้งเดิมกับพระพุทธศาสนาที่ยึดถือปฏิบัติในปัจจุบัน เช่น การทำหิ้งพระเพื่อสักการะบูชาควบคู่กับการบูชาบรรพบุรุษของตน ด้านที่ 2 พิธีกรรมเกี่ยวกับความตาย ในปัจจุบันนิยมปฏิบัติตามธรรมเนียมของพระพุทธศาสนา เช่น การรดน้ำศพก่อนบรรจุโลง การนิมนต์พระมาสวดพุทธมนต์ การถวายผ้าบังสุกุล การบวชน้ำไฟ

3. พระพุทธศาสนากับอัตลักษณ์ด้านประเพณี ด้านที่ 1 ประเพณีการบวช ชาวไทยเชื้อสายเวียดนามได้บวชตอบแทนบุญคุณพ่อแม่เมื่ออายุครบ 20 ปีบริบูรณ์ ด้านที่ 2 ประเพณีแต่งงาน ปัจจุบันจะมีอิสระในการเลือกคู่ครอง แต่บิดามารดาส่งเสริมให้บุตรหลานประพฤติตามหลักพระพุทธศาสนา เช่น สมชีวิธรรม ด้านที่ 3 ประเพณีสงกรานต์ ในปัจจุบันนิยมปฏิบัติตามเทศกาลสงกรานต์ของชาวไทยพุทธท้องถิ่นภาคใต้ เช่น การทำบุญตักบาตร การก่อพระเจดีย์ทราย ฯลฯ ด้านที่ 4 ประเพณีวันสารทเดือนสิบ จะปรับวิถีชีวิตด้วยการทำบุญตามประเพณีสารทเดือนสิบเพื่ออุทิศบุญกุศลให้แก่บรรพชนที่ล่วงลับ จากแนวคิดนี้ชาวไทยเชื้อสายเวียดนามได้เผชิญกับสภาพสังคมและวัฒนธรรมที่ไม่ใช่แบบเวียดนามแท้ จึงปรับเปลี่ยนความเชื่อเพื่อผสมกลมกลืนตามคนไทยในท้องถิ่นภาคใต้ แต่ยังอนุรักษ์ประเพณีดั้งเดิมของตนบางอย่างไม่ให้เสื่อมไปตามกระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคม

สรุป

ชาวไทยเชื้อสายเวียดนามในจังหวัดสุราษฎร์ธานีนับถือศาสนาที่หลากหลายทั้งพระพุทธศาสนาและศาสนาคริสต์ โดยกลุ่มที่นับถือพระพุทธศาสนาได้มีแนวปฏิบัติบางประการที่คล้ายคลึงกับชาวไทยพุทธที่อยู่ในชุมชนมาก่อน วิถีปฏิบัติที่เห็นได้ชัดเจนที่สุด คือ การให้ทานด้วยการช่วยเหลือกันในหมู่ชาวไทยเชื้อสายเวียดนามที่ไม่จำกัดเฉพาะกลุ่มที่นับถือพุทธศาสนาเท่านั้น แต่ยังช่วยเหลือในกลุ่มที่นับถือศาสนาคริสต์และศาสนาอิสลาม นอกจากนี้ ยังช่วยเหลืองานสังคมร่วมกับชาวไทยในจังหวัดสุราษฎร์ธานี เมื่อพิจารณาจากทัศนคติของคนไทยในพื้นที่ต่างก็ยอมรับบทบาทและตัวตนของคนชาวไทยเชื้อสายเวียดนามในระดับหนึ่งว่า ชาวไทยเชื้อสายเวียดนามได้ช่วยเหลือสังคมในระดับที่เข้มข้นและสม่ำเสมอ อันเป็นการบำเพ็ญบุญกิริยาวัตถุตามหลักของพระพุทธศาสนาอย่างหนึ่ง การบำเพ็ญบุญในลักษณะนี้ตรงกับภาษาเวียดนาม 2 คำ คือ Còng Đức และ Phúc (จากวลี Làm Phúc แปลว่า ทำบุญ) คำแรกมีนัยสื่อถึงการกระทำที่ถูกต้อง คำที่สองมีความหมายว่า การทำมงคลต่อตนเองที่นำไปสู่การมีชีวิตที่ดี ดังนั้น ชาวไทยเชื้อสายเวียดนามจึงยังคงรักษาวัฒนธรรมเวียดนามอย่างเคร่งครัด และประยุกต์หลักบุญกิริยาวัตถุอันเป็นการกระทำใน

สิ่งที่ถูกต้อง (บุญ) และเป็นการสร้างเสริมมงคลตามหลักพระพุทธศาสนา นอกจากนี้ ยังยึดหลักความอดทน โดยเฉพาะการอดทนต่ออำนาจของรัฐบาลในอดีตที่จำกัดการเดินทางและการตั้งถิ่นที่อยู่อาศัยเฉพาะในเขตนิคมสร้างตนเองขุนทะเลในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ความอดทนดังกล่าวสอดคล้องกับหลักธรรมเรื่องขันติในฆราวาสธรรม 4 ที่ต้องทนต่อความยากลำบากในการใช้ชีวิต นอกจากนี้ พระพุทธศาสนายังมีบทบาทในวิถีชีวิตในการสอนให้รู้จักเชื่อในเรื่องกรรม หลักของท่าน ศีล ภาวนา และประเพณีที่เนื่องด้วยพระพุทธศาสนา เช่น ประเพณีสงกรานต์ สิ่งเหล่านี้สะท้อนให้เห็นการดำรงอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชาวไทยเชื้อสายเวียดนามในจังหวัดสุราษฎร์ธานีที่ผสมผสานกับพระพุทธศาสนาอย่างลึกซึ้ง

เอกสารอ้างอิง

- กรมศิลปากร. (2513). *นางนพมาศหรือตำรับทำวาศรีจุฬาลักษณ์*. ธนบุรี: ศิลปาบรรณาการ.
- กฤษณะ ทองแก้ว. (2562). ชาวไทยเชื้อสายเวียดนาม: พลวัตการเปลี่ยนผ่านทางสังคมในเมืองสุราษฎร์ธานี. *วารสารราชภัฏสุราษฎร์ธานี*, 6(1), 185-211.
- ณัฏฉลดา พิชิตปัญญาการ. (2533). *ปัญหาสังคม*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งนิคมสร้างตนเองในท้องที่อำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี พ.ศ. 2518. (2518, 3 ธันวาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 92 ตอนที่ 246 ฉบับพิเศษ, หน้า 8-10.
- พระราชบัญญัติจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ พุทธศักราช 2485. (2485, 24 มีนาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 59 ตอนที่ 19, หน้า 752-757.
- มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย. (2557). *พระไตรปิฎกและอรรถกถาแปล เล่ม 33, 35, 37, 47*. พิมพ์ครั้งที่ 9. นครปฐม: มหามกุฏราชวิทยาลัย.
- อริสา สายศรีโกศล และกฤษณะ ทองแก้ว. (2562). ความเป็นชาติพันธุ์ของชาวไทยเชื้อสายเวียดนามผ่านมิติวัฒนธรรม เศรษฐกิจและสังคมในเมืองสุราษฎร์ธานี. *วารสารรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 4(1), 141-163.
- อริสา สายศรีโกศล และสมรภัช ชัยสิงห์กานานนท์. (2565). การผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรมของชาวไทยเชื้อสายเวียดนาม อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี. *วารสารปณิธาน*, 18(1), 140-168.
- อริสา สายศรีโกศล. (2564). *การผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรมและการดำรงอัตลักษณ์ของชาวไทยเชื้อสายเวียดนาม อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี*. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์, นครศรีธรรมราช.

ภาคผนวก

คำแนะนำสำหรับผู้เขียน

รูปแบบของการจัดเตรียมต้นฉบับ

ผู้พิมพ์ที่ส่งบทความมาขอรับการตีพิมพ์ในวารสารสันติสุขปริทรรศน์ จะต้องไม่เคยตีพิมพ์หรืออยู่ระหว่างการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตีพิมพ์ในวารสารอื่น ผู้พิมพ์บทความจะต้องยินยอมและปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ รูปแบบ ขั้นตอนการดำเนินการเกี่ยวกับการเสนอ บทความวิจัย บทความวิชาการ บทความปริทรรศน์ บทความวิจารณ์หนังสือ เพื่อตีพิมพ์ในวารสารสันติสุขปริทรรศน์ อย่างเคร่งครัด รวมทั้งระบบการอ้างอิงในเนื้อหาและอ้างอิงในท้ายบทความ (References) ต้องเป็นตามหลักเกณฑ์ของวารสารในรูปแบบของการอ้างอิงแบบแทรกในเนื้อหาตาม APA Style 6th edition ทักษะและความคิดเห็นที่ปรากฏในบทความวารสารสันติสุขปริทรรศน์ ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้พิมพ์บทความนั้น และไม่ถือเป็นทักษะและความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการวารสารสันติสุขปริทรรศน์ รวมทั้งผู้พิมพ์จะต้องคำนึงถึงจริยธรรมการวิจัยไม่ละเมิดหรือคัดลอกผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตนเอง ซึ่งทางวารสารได้กำหนดความซ้ำซ้อนของผลงานด้วยโปรแกรม Copy Catch ในระบบของ ThaiJo ไม่เกิน 25% ผู้พิมพ์ประสงค์จะตีพิมพ์บทความต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขของวารสารดังนี้

1. ผู้เขียนต้องศึกษารูปแบบและตรวจสอบการเขียนบทความให้ตรงตามรูปแบบของวารสาร
2. ต้นฉบับบทความต้องเป็นไฟล์เวิร์ด (Microsoft word) เท่านั้น
3. กระดาษ A4 มีความยาวระหว่าง 10-15 หน้า (รวมหน้าเอกสารอ้างอิง) พิมพ์บนกระดาษหน้าเดียว โดยใช้ตัวอักษรแบบ TH Sarabun PSK ขนาดอักษร 16 pt. ตั้งค่าน้ำกระดาษโดยเว้นขอบกระดาษ ขอบบน - ล่าง ขอบขวา - ซ้าย เท่ากันทุกด้าน ด้านละ 1 นิ้ว กำหนดระยะห่างระหว่างบรรทัดเท่ากับ 1 และย่อหน้า 7 เคาะ
4. การนำเสนอรูปภาพและตารางต้องมีความชัดเจนและชื่อกำกับใต้ภาพไว้ด้านล่าง พิมพ์เป็นตัวธรรมดา ขนาด 14 pt. เช่น ตารางที่ หรือ Table และภาพ หรือ Figure และโมเดล หรือ Model รูปภาพที่นำเสนอต้องมีคำอธิบายรายละเอียดของข้อมูลครบถ้วนและเข้าใจได้ ซึ่งเนื้อหาที่อยู่ในต้นฉบับโดยต้องมีคำอธิบายกระชับและสอดคล้องกับรูปที่นำเสนอ
5. ชื่อเรื่อง ต้องมีภาษาไทย (TH Sarabun PSK ขนาด 18 pt. ตัวหนา) และภาษาอังกฤษ (TH Sarabun PSK ขนาด 18 pt. ตัวหนา) พิมพ์ไว้หน้าแรกตรงกลาง
6. ชื่อผู้พิมพ์ ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ (16 pt.) ไม่ต้องระบุตำแหน่งทางวิชาการ คำนำหน้า นาย/นาง/นางสาว/ยศตำแหน่ง (ยกเว้นกรณีเป็นพระภิกษุ) พิมพ์ด้วยตัวอักษรปกติอยู่ใต้ชื่อเรื่องโดยชิดขอบขวา และใช้ตัวเลขยกกำกับหน้าชื่อผู้เขียนแสดงชื่อหน่วยงาน กรณีมีผู้ร่วมเขียน 2 คนขึ้นไป สังกัดสถาบันเดียวกัน ให้แสดงเพียง 1 หมายเลขเท่านั้น แต่หากผู้ร่วมเขียนมาจากหลายสถาบันให้ระบุหมายเลขยกกำกับ หน้าชื่อ 1 2 3 ตามลำดับ

7. บทคัดย่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ไม่เกิน 350 คำ
8. กำหนดคำสำคัญ (Keywords) ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ไม่เกิน 3 -5 คำ
9. การใช้ตัวเลขต้องใช้ตัวเลขอารบิกเท่านั้น
10. สามารถส่งบทความเข้าระบบ ThaiJo ในระบบออนไลน์ผ่านเว็บไซต์ของวารสารสันติสุขปริทรรศน์ ได้ที่ <https://so09.tci-thaijo.org/index.php/JPP/index>

ส่วนการเตรียมต้นฉบับในบทความมีเนื้อหาแต่ละประเภทมีการเรียงลำดับ ดังนี้ บทความวิจัย ให้เรียงลำดับ ดังนี้

1. ชื่อเรื่องบทความ (Title) ทั้งภาษาไทยและอังกฤษ
2. บทคัดย่อ (Abstract) เสนอวัตถุประสงค์การวิจัย ประเภทของงานวิจัย การระเบียบวิธีวิจัย ผลการวิจัยและองค์ความรู้จากการวิจัย โดยสรุปให้สั้นและกระชับความ
3. บทนำ (Introduction) ระบุเหตุผลหรือความสำคัญของปัญหา
4. วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives) ระบุวัตถุประสงค์การวิจัยตามลำดับข้อ
5. วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methodology) ระบุแผนการวิจัย กลุ่มตัวอย่างและการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล
6. สรุปผลการวิจัย (Results) เสนอผลที่พบตามวัตถุประสงค์การวิจัยตามลำดับข้ออย่างชัดเจน ควรเสนอในรูปตารางหรือแผนภูมิก็ได้
7. อภิปรายผลการวิจัย (Discussion) เสนอเป็นความเรียง ชี้ให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของผลการวิจัยกับกรอบแนวคิด และงานวิจัยที่ผ่านมา ไม่ควรอภิปรายเป็นข้อ ๆ แต่ชี้ให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของตัวแปรที่ศึกษาทั้งหมด พร้อมระบุองค์ความรู้จากการวิจัย
8. องค์ความรู้ใหม่ (New Knowledge) เป็นนำเสนอผลสัมฤทธิ์ที่ได้จากการวิเคราะห์ และสังเคราะห์จากงานวิจัย สามารถนำเสนอรูปแบบของการเขียนความเรียง หรือโมเดลพร้อมคำอธิบายที่กระชับ เข้าใจง่าย
9. สรุปและข้อเสนอแนะ (Conclusion and suggestion) ระบุข้อสรุปที่สำคัญและข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้และประเด็นสำหรับการวิจัยต่อไป
10. เอกสารอ้างอิง (References) ต้องเป็นรายการที่มีการอ้างอิงในเนื้อหาบทความเท่านั้น โดยใช้การอ้างอิงระบบ APA

บทความวิชาการ ให้เรียงลำดับ ดังนี้

1. ชื่อเรื่องบทความ (Title) ทั้งภาษาไทยและอังกฤษ
2. บทคัดย่อ (Abstract)
3. บทนำ (Introduction)

4. เนื้อเรื่อง (Content) แสดงสาระสำคัญที่ต้องการนำเสนอตามลำดับและระบุงค์ความรู้ใหม่
5. สรุป (Conclusion)
6. องค์ความรู้ใหม่ (New Knowledge)
7. เอกสารอ้างอิง (References) การอ้างอิงในเนื้อเรื่องใช้ระบบ APA

บทความปริทรรศน์ (Review Article) ให้เรียงลำดับ ดังนี้

1. ชื่อเรื่องบทความ (Title) ทั้งภาษาไทยและอังกฤษ
2. บทคัดย่อ (Abstract)
3. บทนำ (Introduction)
4. เนื้อเรื่อง (Content)
5. บทวิจารณ์ (Discussion)
6. สรุป (Conclusion)
7. องค์ความรู้ใหม่ (New Knowledge)
8. เอกสารอ้างอิง (References) การอ้างอิงในเนื้อเรื่องใช้ระบบ APA

บทวิจารณ์หนังสือ (Book Review) ให้เรียงลำดับ ดังนี้

1. ชื่อบทวิจารณ์หนังสือ เขียนโดย, สำนักพิมพ์, ปีที่พิมพ์, จำนวนหน้า อย่างชัดเจน
2. บทนำ (Introduction)
3. เนื้อหา (Content)
4. บทวิจารณ์ (Discussion)
5. สรุป (Conclusion)
6. เอกสารอ้างอิง (References) การอ้างอิงในเนื้อเรื่องใช้ระบบ APA

การอ้างอิงแบบแทรกในเนื้อหา ตามหลักเกณฑ์ APA

1. หนังสือ

(ชื่อผู้แต่ง, ปีที่พิมพ์)

ผู้แต่งคนเดียว ผู้แต่งชาวไทยให้ระบุชื่อและนามสกุล โดยไม่ต้องมีคำนำหน้านาม และผู้แต่งชาวต่างประเทศ ให้ขึ้นต้นด้วยนามสกุล

ตัวอย่างเช่น (ศิรินทิพย์ ภาเจริญ, 2560)

(Pharcharuen, 2017)

ผู้แต่ง 2 คน ให้ระบุชื่อและนามสกุลของผู้แต่งทั้ง 2 คน โดยใช้คำว่า “และ” สำหรับผู้แต่งชาวไทย หรือ “and” หรือ “&” สำหรับผู้แต่งชาวต่างประเทศ ระหว่างคำให้เว้นระยะห่างด้านหน้าและด้านหลัง 1 เคาะ

ตัวอย่างเช่น (ศิรินทิพย์ ผาเจริญ และสุรพล พรหมกุล, 2560)
(Pharcharuen and Phromkun, 2017)

ผู้แต่ง 3 คน ให้ระบุชื่อและนามสกุลของผู้แต่งแต่ละคนให้คั่นด้วยเครื่องหมาย “,” หน้าผู้แต่งคนสุดท้ายต้องคั่นด้วย “และ” สำหรับผู้แต่งชาวไทย หรือ “and” หรือ “&” สำหรับผู้แต่งชาวต่างประเทศ ระหว่างคำให้เว้นระยะห่างด้านหน้าและด้านหลัง 1 เคาะ

ตัวอย่างเช่น (ศิรินทิพย์ ผาเจริญ, สุรพล พรหมกุล และสุรชัย พุดชู, 2560)
(Phacharuen, Phromkun and Phutchu, 2017)

ผู้แต่งมากกว่า 3 คนขึ้นไป ให้ระบุชื่อและนามสกุลของผู้แต่งคนแรกให้คั่นด้วยเครื่องหมาย “,” ตามด้วย “และคณะ” หรือคนอื่นๆ สำหรับผู้แต่งชาวไทย หรือ “et al.” หรือ “and others” สำหรับผู้แต่งชาวต่างประเทศ ระหว่างคำให้เว้นระยะห่างด้านหน้าและด้านหลัง 1 เคาะ

ตัวอย่างเช่น (ศิรินทิพย์ ผาเจริญ และคณะ, 2561)
(Pharcharuen, et al., 2018)

2. วารสาร

(ผู้แต่ง, ปีที่พิมพ์)

ผู้แต่งคนเดียว ผู้แต่งชาวไทยให้ระบุชื่อและนามสกุล โดยไม่ต้องมีคำนำหน้านาม และ ผู้แต่งชาวต่างประเทศ ให้ขึ้นต้นด้วยนามสกุล

ตัวอย่างเช่น (ศิรินทิพย์ ผาเจริญ, 2560)
(Pharcharuen, 2018)

ผู้แต่ง 2 คน ให้ระบุชื่อและนามสกุลของผู้แต่งทั้ง 2 คน โดยใช้คำว่า “และ” สำหรับผู้แต่งชาวไทย หรือ “and” หรือ “&” สำหรับผู้แต่งชาวต่างประเทศ ระหว่างคำให้เว้นระยะห่างด้านหน้าและด้านหลัง 1 เคาะ

ตัวอย่างเช่น (ศิรินทิพย์ ผาเจริญ และสุรพล พรหมกุล, 2560)
(Pharcharuen and Phromkun, 2017)

ผู้แต่ง 3 คน ให้ระบุชื่อและนามสกุลของผู้แต่งแต่ละคนให้คั่นด้วยเครื่องหมาย “,” หน้าผู้แต่งคนสุดท้ายต้องคั่นด้วย “และ” สำหรับผู้แต่งชาวไทย หรือ “and” หรือ “&” สำหรับผู้แต่งชาวต่างประเทศ ระหว่างคำให้เว้นระยะห่างด้านหน้าและด้านหลัง 1 เคาะ

ตัวอย่างเช่น (ศิรินทิพย์ ผาเจริญ, สุรพล พรหมกุล และสุรชัย พุดชู, 2560)
(Pharcharuen, Phromkun and Phutchu, 2017)

ผู้แต่งมากกว่า 3 คนขึ้นไป ให้ระบุชื่อและนามสกุลของผู้แต่งคนแรกให้คั่นด้วยเครื่องหมาย “,” ตามด้วย “และคณะ” หรือคนอื่นๆ สำหรับผู้แต่งชาวไทย หรือ “et al.” หรือ “and others” สำหรับผู้แต่งชาวต่างประเทศ ระหว่างคำให้เว้นระยะห่างด้านหน้าและด้านหลัง 1 เคาะ

ตัวอย่างเช่น (ศิรินทิพย์ ผาเจริญ และคณะ, 2561)
(Pharcharuen, et al., 2017)

3. วิทยานิพนธ์/ดุษฎีนิพนธ์/สารนิพนธ์/รายงานการวิจัย

(ผู้แต่ง, ปีที่พิมพ์)

ผู้แต่งคนเดียว ผู้แต่งชาวไทยให้ระบุชื่อและนามสกุล โดยไม่ต้องมีคำนำหน้านาม และผู้แต่งชาวต่างประเทศ ให้ขึ้นต้นด้วยนามสกุล

ตัวอย่างเช่น (วินิจ ผาเจริญ, 2560)
(Pharcharuen, 2007)

ผู้แต่ง 2 คน ให้ระบุชื่อและนามสกุลของผู้แต่งทั้ง 2 คน โดยใช้คำว่า “และ” สำหรับผู้แต่งชาวไทย หรือ “and” หรือ “&” สำหรับผู้แต่งชาวต่างประเทศ ระหว่างคำให้เว้นระยะห่างด้านหน้าและด้านหลัง 1 เคาะ

ตัวอย่างเช่น (ศิรินทิพย์ ผาเจริญ และสุรพล พรหมกุล, 2560)
(Pharcharuen and Phromkun, 2017)

ผู้แต่ง 3 คน ให้ระบุชื่อและนามสกุลของผู้แต่งแต่ละคนให้คั่นด้วยเครื่องหมาย “,” หน้าผู้แต่งคนสุดท้ายต้องคั่นด้วย “และ” สำหรับผู้แต่งชาวไทย หรือ “and” หรือ “&” สำหรับผู้แต่งชาวต่างประเทศ ระหว่างคำให้เว้นระยะห่างด้านหน้าและด้านหลัง 1 เคาะ

ตัวอย่างเช่น (ศิรินทิพย์ ผาเจริญ, สุรพล พรหมกุล และสุรชัย พุดชู, 2560)
(Pharcharuen, Phromkun and Phutchu, 2017)

ผู้แต่งมากกว่า 3 คนขึ้นไป ให้ระบุชื่อและนามสกุลของผู้แต่งคนแรกให้คั่นด้วยเครื่องหมาย “,” ตามด้วย “และคณะ” หรือคนอื่นๆ สำหรับผู้แต่งชาวไทย หรือ “et al.” หรือ “and others” สำหรับผู้แต่งชาวต่างประเทศ ระหว่างคำให้เว้นระยะห่างด้านหน้าและด้านหลัง 1 เคาะ

ตัวอย่างเช่น (ศิรินทิพย์ ผาเจริญ และคณะ, 2560)
(Pharcharuen, et al., 2017)

4. สัมภาษณ์

(ผู้แต่ง, วันที่สัมภาษณ์)

ผู้ให้สัมภาษณ์ ให้ระบุชื่อและนามสกุลโดยไม่ต้องมีคำนำหน้านาม

ตัวอย่างเช่น (วินิจ ผาเจริญ, 11 สิงหาคม 2560)
(Sirinthip Pharcharuen, Interview, August 11 2017)

5. สื่ออิเล็กทรอนิกส์

(ผู้แต่ง, ปีที่พิมพ์)

ผู้แต่งคนเดียว ผู้แต่งชาวไทยให้ระบุชื่อและนามสกุล โดยไม่ต้องมีคำนำหน้านาม และผู้แต่งชาวต่างประเทศ ให้ขึ้นต้นด้วยนามสกุล

ตัวอย่างเช่น (วินิจ ฝาเจริญ, 2560)
(Pharcharuen, 2017)

ผู้แต่ง 2 คน ให้ระบุชื่อและนามสกุลของผู้แต่งทั้ง 2 คน โดยใช้คำว่า “และ” สำหรับผู้แต่งชาวไทย หรือ “and” หรือ “&” สำหรับผู้แต่งชาวต่างประเทศ ระหว่างคำให้เว้นระยะห่างด้านหน้าและด้านหลัง 1 เคาะ

ตัวอย่างเช่น (ศิริทิพย์ ฝาเจริญ และสุรพล พรหมกุล, 2560)
(Pharcharuen and Phromkun, 2017)

ผู้แต่ง 3 คน ให้ระบุชื่อและนามสกุลของผู้แต่งแต่ละคนให้คั่นด้วยเครื่องหมาย “,” หน้าผู้แต่งคนสุดท้ายต้องคั่นด้วย “และ” สำหรับผู้แต่งชาวไทย หรือ “and” หรือ “&” สำหรับผู้แต่งชาวต่างประเทศ ระหว่างคำให้เว้นระยะห่างด้านหน้าและด้านหลัง 1 เคาะ

ตัวอย่างเช่น (ศิริทิพย์ ฝาเจริญ, สุรพล พรหมกุล และสุรชัย พุดชู, 2560)
(Pharcharuen, Phromkun and Phutchu, 2017)

ผู้แต่งมากกว่า 3 คนขึ้นไป ให้ระบุชื่อและนามสกุลของผู้แต่งคนแรกให้คั่นด้วยเครื่องหมาย “,” ตามด้วย “และคณะ” หรือคนอื่นๆ สำหรับผู้แต่งชาวไทย หรือ “et al.” หรือ “and others” สำหรับผู้แต่งชาวต่างประเทศ ระหว่างคำให้เว้นระยะห่างด้านหน้าและด้านหลัง 1 เคาะ

ตัวอย่างเช่น (ศิริทิพย์ ฝาเจริญ และคณะ, 2560)
(Pharcharuen, et al., 2017)

การอ้างอิงท้ายบทความ ตามหลักเกณฑ์ APA

หนังสือทั่วไป	
รูปแบบ	ชื่อ สกุลผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). <i>ชื่อหนังสือ</i> , ครั้งที่พิมพ์. สถานที่พิมพ์: ชื่อสำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.
ตัวอย่างผู้แต่ง 1 คน	กำธร อารงค์ตระกูล. (2548). <i>มหัศจรรย์แผ่นดินไทย</i> . พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: บ้านพระอาทิตย์. พระพรหมคุณาภรณ์(ป.อ.ปยุตโต).(2550). <i>ธรรมนุญชีวิต</i> . พิมพ์ครั้งที่ 82. กรุงเทพมหานคร: พิมพ์สวย. Robbin, N. (2005). <i>Management</i> . 8 th ed. New Jersey: Prentice Hall.
ผู้แต่ง 2 คน	นิพนธ์ วรทานนท์กุล และจักรพันธ์ สมศรี. (2542). <i>โรคดอกไม้เมืองหนาว</i> . พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตร เขตที่ 6. Okuda, M., & Okuda, D. (1993). <i>Star trek chronology: The history of the future</i> . 2 nd ed. New York: Pocket Books.
ผู้แต่ง 3-7 คน	หาญกล้า วิจิตรประดิษฐ์, เสกสรรค์ จันทร์แรม และสุขสวัสดิ์ ทองคำ. (2540). <i>เทคโนโลยีการผลิตลำไยสีชมพู</i> . พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ผู้แต่ง 8 คน ขึ้นไป	นพรัตน์ บุญขจร, ชัยสิทธิ์ เอกเทศ, พงศ์ภัทร โลกสวย, ชมัยพร เดชทิพย์, ปรีชา ทองคำขาว, จิรศักดิ์ แสงโชติช่วง และดาราทอมละมุน. (2552). <i>ระบบสารสนเทศทั้งภูมิศาสตร์ลุ่มน้ำปิง: การจัดการพื้นที่ป่าต้นน้ำในลุ่มน้ำปิงเพื่อรักษาสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศ</i> . เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
ผู้แต่งเป็นสถาบัน	มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ สถาบันวิจัยและพัฒนา. (2552). <i>บทความย่อยชุดโครงการวิจัยและพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง</i> . นครศรีธรรมราช: มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์.
หนังสือแปล	สตีเวนสัน, วิลเลียม. (2536). <i>นายอินทร์ผู้ปิดทองหลังพระ</i> . แปลจาก A Man Called Intrepid. ทรงแปลโดย พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชฯ. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์ พับลิชชิ่ง.
ผู้รวบรวมหรือบรรณาธิการ	วิภาดา ภาพเขียน. (บรรณาธิการ). (2541). <i>ไทยยุคสุโขทัย</i> . กรุงเทพฯ: โครงการวิถีทรรศน์.
ไม่ปรากฏนามผู้แต่ง	<i>แผนการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 8 พ.ศ. 2540-2544</i> . (2542). กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี.
ไม่ปรากฏเมืองที่พิมพ์/สำนักพิมพ์หรือไม่ปรากฏปีที่พิมพ์	ให้ใส่ [ม.ป.ท.] สำหรับเอกสารภาษาไทย และ [n.p.] สำหรับเอกสารภาษาต่างประเทศ ให้ใส่ [ม.ป.ป.]. สำหรับเอกสารภาษาไทย และ [n.d.]. สำหรับเอกสารภาษาต่างประเทศ
บทความในหนังสือ (Chapter in Book)	
รูปแบบ	ชื่อ สกุลผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อบทความ. ใน ชื่อ สกุลบรรณาธิการ (บก.). <i>ชื่อหนังสือ</i> (น.เลขหน้าที่ปรากฏบทความจากหน้าใดถึงหน้าใด). สถานที่พิมพ์: ชื่อสำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์. Author (s). (Year of Publication). Article title. In Editor (Ed. ถ้ามีหลายคนใช้ Eds). <i>Book title</i> (p. ถ้ามีหลายหน้าใช้ pp. page number-page number). Place: Publisher.
ตัวอย่าง	วิสาขา เจริญศิลป์. (2534). การรักษาโรคติดเชื้อทางเดินหายใจจากเชื้อไวรัส RSV (Respiratory Syncytial Virus ในเด็ก. ใน สมศักดิ์ โสเลขา ชลสิทธิ์ ดิเรกวัฒน์ และมนตรี ตูจันดา (บก.). <i>อิมมูโนวิทยาทางคลินิกและโรคภูมิแพ้</i> (น. 99-103). กรุงเทพฯ: วิทยาลัยกุมารแพทย์แห่งประเทศไทย และสมาคมกุมารแพทย์แห่งประเทศไทย. ธิดา เมฆสุวรรณ. (2562). ความขัดแย้งระหว่างศาสนาในประเทศไทย. ใน ปรีดี หงส์ สตีฟ และอัมไพร์ หมาดเต็น (บก.). <i>ศาสนากับความรุนแรง</i> (น. 400-459). กรุงเทพฯ: Illuminations Editions.

	Chumdermphadejsuk, S. (1991). Acute Asthma Treatment in Children. In Lohlekha, S. (Ed). <i>Clinical Immunology and Allergy</i> (pp. 99-103). Bangkok: The Royal College of Pediatricians of Thailand & Pediatric Society of Thailand.
บทความในวารสาร (Journal Article)	
รูปแบบ	ชื่อ สกุลผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อบทความ. ชื่อวารสาร, ปีที่พิมพ์(ฉบับที่), เลขหน้าแรกที่ปรากฏบทความ-เลขหน้าสุดท้ายที่ปรากฏบทความ. Author (s). (Year of Publication). Article Title. Journal. Vol(No), page number-page number.
ตัวอย่าง	วินิจ ฝาเจริญ. (2561). ขบวนการเคลื่อนไหวของภาคประชาชนต่อการคัดค้านโรงงานกำจัดขยะมูลฝอยครบวงจรบ้านป่าตึงน้อย ตำบลป่าป้อง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่. <i>วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร</i> , 6(2), 431-444. Mantasoot, P. (2015). Effectiveness of the Introduction of Civil Policy in Thai Rural Society. <i>SSRU Graduate Studies Journal</i> , 8(2), 298-308.
บทความในสารานุกรม (Encyclopedia Article)	
รูปแบบ	ชื่อ สกุลผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อบทความ. ใน ชื่อสารานุกรม (ฉบับที่, หน้า). สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์. Author (s). (Year of Publication). Article Title. In Encyclopedia Title (Vol. number, p. ถ้ามีหลายหน้าใช้ pp. page number-page number). Place: Publisher.
ตัวอย่าง	เหมือนฝัน รักธรรม. (2537). คิวฮักคว่าง. ใน <i>สารานุกรมของใช้พื้นบ้านไทยในอดีต เขตหัวเมืองฝ่ายเหนือ</i> (24, น. 274-275). กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง. Sturgeon, T. (1995). Science fiction. In <i>The encyclopedia Americana</i> (Vol. 24, pp. 390-392). Danbury, CT: Grolier.
รายงานการวิจัย (Research report)	
รูปแบบ	ชื่อ สกุลผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อเรื่อง (รายงานวิจัย). สถานที่พิมพ์: ชื่อสำนักพิมพ์. Author (s). (Year of Publication). Title (Research report). Place: Publisher.
ตัวอย่าง	พินิจ ทิพย์มณี. (2553). <i>การวิเคราะห์ปัญหาทางกฎหมายที่เกี่ยวกับการตายของประเทศไทย</i> (รายงานการวิจัย). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต. Deming, D. & Dynarski, S. (2008). <i>The Lengthening of Childhood</i> (Research report). Nashville: American Economic Association.

เอกสารการประชุมทางวิชาการ (Proceedings, Symposium)	
รูปแบบ	ชื่อ สกุลผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อบทความ. ใน <i>ชื่อการประชุมหรือการสัมมนา</i> (น. เลข หน้า-เลขหน้า). สถานที่พิมพ์: ชื่อสำนักพิมพ์. Author(s). (Year of Publication). Article title. In <i>Title of Conference</i> . (pp. page number-page number). Place: Publisher.
เอกสารการประชุมทางวิชาการ (Proceedings, Symposium)	
ตัวอย่าง	ซัชพล มงคลิก. (2552). การประยุกต์ใช้กระบวนการลำดับชั้นเชิงวิเคราะห์ในการจัดตารางการผลิตแบบพหุเกณฑ์: กรณีศึกษาโรงงานอุตสาหกรรมผลิตยา. ใน <i>การประชุมวิชาการการบริหารและการจัดการ ครั้งที่ 5</i> (น.46). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต. นนทิกานต์ ศรีสุวรรณ และคณะ. (2564). มาตรฐานความปลอดภัยของธุรกิจโรงแรมและที่พักในจังหวัดเชียงใหม่ หลังสถานการณ์แพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา-19. ในการประชุมสวนสุนันทาวิชาการระดับชาติครั้งที่ 9 ภายใต้แนวคิด “การยกระดับงานวิจัยสู่นวัตกรรม”. สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา. วันที่ 17-18 มิถุนายน. หน้า 168-186. Piyasiripon, N. (2016). Factors affecting Policy Implementation Effectiveness toward National Security Policy in Southernmost Provinces of Thailand. <i>The 38th National Graduate Research Conference (Humanities and Social Science)</i> . (pp. 169-176). Phitsanulok. Naesuan University Publishing House.
หนังสือแปล	
รูปแบบ	ชื่อผู้แต่งหนังสือต้นฉบับที่แปลเป็นภาษาไทยแล้ว. (ปีที่พิมพ์หนังสือแปล). <i>ชื่อหนังสือแปลแล้ว</i> [ชื่อหนังสือต้นฉบับ] (ชื่อผู้แปล, ผู้แปล). สถานที่พิมพ์หนังสือแปล: สำนักพิมพ์ (ต้นฉบับพิมพ์ ปี ค.ศ. หรือ พ.ศ.ที่พิมพ์ต้นฉบับ)
ตัวอย่าง	บริกแสม, อี. เอฟ., และฮุสตัน, เจ. เอฟ. (2544). <i>การจัดการการเงิน</i> [Fundamentals of financial management] (เรจรัก จำปาเงิน, ผู้แปล). กรุงเทพฯ: บุกเนท. (ต้นฉบับพิมพ์ ปี ค.ศ.2001).
นิตยสาร	
รูปแบบ	ชื่อผู้เขียนบทความ. (เดือนที่พิมพ์ ปี). ชื่อบทความ. <i>ชื่อนิตยสาร</i> , ปีที่(ฉบับที่), เลขหน้าปรากฏ.
ตัวอย่าง	ส้มโอมี้อ. (มีนาคม 2545). อาหารบำรุงสมอง. <i>Update</i> , 20(210), 37-40.

หนังสือพิมพ์	
รูปแบบ	ชื่อผู้เขียนบทความ. (ปี, เดือนที่พิมพ์). ชื่อบทความ. ชื่อหนังสือพิมพ์, ปีที่ (ฉบับที่), เลขหน้าที่ปรากฏ
ตัวอย่าง	บัวช่อ รัชชสุพรรณ. (2545, 8 พฤศจิกายน). อนาคตอิสราเอล-ปาเลสไตน์. <i>สยามนิวิสต์</i> , น. 6.
วิทยานิพนธ์และปริญญาานิพนธ์ (Thesis)	
รูปแบบ	ชื่อ สกูลผู้เขียนวิทยานิพนธ์. (ปีที่พิมพ์). ชื่อวิทยานิพนธ์หรือปริญญาานิพนธ์. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต หรือ วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต). ชื่อสถานศึกษา, สถานที่พิมพ์. Author. (Year of Published). <i>Doctoral dissertation or Master's thesis Title</i> . (Doctoral dissertation or Master's thesis), Institute.
ตัวอย่าง	พรกมล ชูกุลพงษ์. (2554). การให้บริการประชาชนตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง. (วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, พระนครศรีอยุธยา. ปณณธร เจริญชัยพฤกษ์. (2552). การประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 เพื่อสร้างความผูกพันต่อองค์กร: กรณีศึกษาโรงพยาบาลกรุงเทพ. (วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, พระนครศรีอยุธยา. Nickels, D. W. (2005). <i>The relationship between IT-business alignment and organizational culture: An exploratory study</i> (Doctoral dissertation). University of Memphis. USA.
บทความจากหนังสือพิมพ์ (Newspaper)	
รูปแบบ	ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์, วัน เดือน). ชื่อบทความ. ชื่อหนังสือพิมพ์, น. เลขหน้า. Author. (Year of Published, mm dd). Article title. <i>Newspaper Title</i> , p. page number.
ตัวอย่าง	พนิดา สงวนเสรีวานิช. (2554, 24 เมษายน). พระปลัดสุชาติ สุวัฑฒโกปกาเกษมณูนักพัฒนา. <i>มติชน</i> , น. 17-18. Boonnoon, J. (2011, April 28). Manufactures flood Thai market. <i>The Nation</i> , p. 7A.
สื่อโสตทัศน์และสื่ออื่น ๆ	
รูปแบบ	ชื่อผู้จัดทำ (หน้าที่). (ปีที่ผลิต). ชื่อเรื่อง. [ลักษณะของสื่อ]. สถานที่ผลิต: หน่วยงานที่เผยแพร่.
ตัวอย่าง	อยุธยา: สมเด็จพระนารายณ์มหาราช. (2540). [วีดิทัศน์]. กรุงเทพฯ: ทิชซิ่งทอยส์.

สารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ หรือบทความวารสารอิเล็กทรอนิกส์ หรือเอกสารจากฐานข้อมูล(Databases)	
บทความที่ตีพิมพ์ในวารสารที่เผยแพร่ทั้งฉบับพิมพ์และรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์	
รูปแบบ	ชื่อผู้แต่ง. (ปีพิมพ์). ชื่อบทความ. ชื่อวารสาร. เลขของปีที่ (ฉบับที่). สืบค้นเมื่อ วันที่ เดือน ปี, จาก URL (แบบย่อ*) หรือชื่อฐานข้อมูล Author. (Year of Published). Title. Retrieved mm dd, year, from URL or name of database
บทความที่ตีพิมพ์ในวารสารที่เผยแพร่ทั้งฉบับพิมพ์และรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์	
ตัวอย่าง	สุนันทา เลาว์ณย์ศิริ. (2553). ธาตุอาหารหลักของน้ำสกัดชีวภาพแบบเข้มข้นจากขยะครัวเรือน. <i>วารสารออนไลน์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม</i> , 29(2). สืบค้นเมื่อ 21 มิถุนายน 2554, จาก http://www.journal.msu.ac.th/msu.ac.th/index.php?option=com_content&task= Buckingham, J. T., LeBeau, L. S., & Klein, W. M. P. (2011). The performance versus ability distinction following social comparison feedback. <i>Current Research in Social Psychology: An electronic journal</i> . 63(4). Retrieved June 23, 2011, from http://www.uiowa.edu/grpproc/crisp/crisp.html
บทความในวารสารอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งไม่มีการจัดพิมพ์เป็นรูปเล่ม	
รูปแบบ	ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อบทความ. ชื่อวารสาร, ปีที่(ฉบับที่), เลขหน้า-เลขหน้า. doi:xxx
ตัวอย่าง	Roger L. C. & Richard, L. H. (2010). Calcium-Permeable AMPA receptor dynamics mediate fear, memory erasure. <i>Science</i> , 330(6007), 1108-1112. doi: 10.1126/science.1195298
บทความที่สืบคำได้จากวารสารอิเล็กทรอนิกส์	
รูปแบบ	ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อบทความ. ชื่อวารสาร, ปีที่(ฉบับที่), เลขหน้า-เลขหน้า. URL ของวารสาร
ตัวอย่าง	Cadigan, J., Schmitt, P., Shupp, R., & Swope, K. (2011, January). The holdout problem and urban sprawl: Experimental evidence. <i>Journal of Urban Economics</i> . 69(1), 72. Retrieved from http://journals.elsevier.com/00941190/journal-of-urban-economics/

สารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ประเภทอื่น ๆ	
สารสนเทศประเภทสารานุกรม พจนานุกรม หนังสือคู่มือ	
รูปแบบ	ชื่อผู้เขียนบทความ. (ปีที่พิมพ์). ชื่อบทความ. ใน ชื่อผู้แต่ง (บรรณาธิการ), ชื่อหนังสือ (ครั้งที่พิมพ์), เลขหน้าที่ปรากฏบทความจากหน้าใดถึงหน้าใด. สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์
ตัวอย่าง	Hanegraaff, W. (2005). New Age movement. In L. Jones (Ed.), Encyclopedia of religion. Retrieved from http://find.galegroup.com/gvrl/
วิกิ (WIKI)	
ตัวอย่าง	มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์. สืบค้นเมื่อ 25 พฤศจิกายน 2553, จากวิกิพีเดีย http://th.wikipedia.org/wiki/มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์
สารสนเทศประเภท Press Release รายงานประจำปี ไฟล์ประเภท PowerPoint, Blog post, Online Video, Audio Podcast, Facebook post, Twitter post เป็นต้น	
รูปแบบ	ชื่อผู้เขียน (ปี,เดือน วันที่). ชื่อเนื้อหา. [รูปแบบสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์]. Retrieved from URL หรือเว็บไซต์ของข้อมูล
ตัวอย่าง	ชาญณรงค์ ราชบัวน้อย. ศัพท์บัญญัติการศึกษา. [เว็บบล็อก]. สืบค้นจาก http://www.sornor.org

หมายเหตุ: 1. ผู้แต่งชาวไทยให้ใส่ชื่อและนามสกุล โดยไม่ต้องใส่คำนำหน้าชื่อ ยกเว้นราชทินนาม ฐานันดรศักดิ์ ให้นำไปใส่ท้ายชื่อ โดยใช้เครื่องหมายจุลภาคคั่นระหว่างชื่อกับราชทินนามและฐานันดรศักดิ์ ส่วนสมณศักดิ์ให้คงรูปตามเดิม

2. กรณีผู้แต่ง 2 คน ให้ใส่ชื่อทั้งสองคนตามลำดับที่ปรากฏ เชื่อมด้วยคำว่า “และ” สำหรับเอกสารภาษาไทย และใช้เครื่องหมาย “&” สำหรับเอกสารภาษาต่างประเทศ ระหว่างคนที่ 1 และคนที่ 2 โดยเว้น 1 ระยะก่อนและหลัง

3. ผู้แต่งชาวต่างประเทศ ให้ขึ้นต้นด้วยชื่อสกุล ตามด้วยอักษรย่อชื่อต้น โดยเว้น 1 ระยะ และอักษรย่อชื่อกลาง (ถ้ามี) ทั้งนี้การกลับชื่อสกุลให้ใช้ตามความนิยมของคนในชาตินั้น โดยใช้เครื่องหมายจุลภาคคั่นระหว่างชื่อสกุลและอักษรย่อชื่อต้น อักษรย่อชื่อกลาง หากกรณีที่มีผู้แต่งมีคำต่อท้าย เช่น Jr. หรือคำอื่น ๆ ให้ใส่คำดังกล่าวต่อท้ายอักษรย่อชื่อต้น หรือ อักษรย่อชื่อกลาง (ถ้ามี) โดยคั่นด้วยเครื่องหมายจุลภาค

4. ผู้แต่งที่เป็นสถาบัน ให้ลงรายการโดยเรียงลำดับจากหน่วยงานใหญ่ไปหาหน่วยงานย่อย และเว้นวรรคจากชื่อหน่วยงานใหญ่ไปหาชื่อหน่วยงานย่อย

สามารถศึกษารายละเอียดเพิ่มเติมได้จากแหล่งข้อมูลเกี่ยวกับ APA Style 6th edition เช่น APA Formatting and Style Guide. From <http://owl.english.purdue.edu/owl/resource>

/560/01/American Psychological Association (APA) 6th edition style Examples. From www.lib.monash.edu.au/tutorials/citing/apa-a4.pdf

วิธีเรียงอ้างอิง การเรียงอ้างอิงใช้หลักการเดียวกับการเรียงคำในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน หรือ Dictionary ที่เป็นสากล โดยคำที่มีสะกดจัดเรียงไว้ก่อนคำที่มีรูปสระตามลำดับตั้งแต่ กก - กย ดังนี้

ก ข ค ค ฆ ง จ ฉ ช ซ ฌ ญ ฎ ฏ ฐ ฑ ฒ ณ ด ต ถ ท ธ น บ ป ผ ฝ พ ฟ ภ ม ย ร ฤ ฤา ล ฤ ภา ว ศ ษ ส ห ฬ อ ฮ

ส่วนคำที่ขึ้นต้นด้วยพยัญชนะตัวเดียวกัน เรียงลำดับตามรูปสระ ดังนี้
อะ อัว อัวะ อา อำ อี อี้ อู อู๋ เอะ เอ เอะ เอา เอ็น เอีย เอียะ เอื้อ เอื้อะ แอ แอะ โอ โอะ ไอ ไอ

*Update: 11/06/2566

รูปแบบการเขียนบทความวิจัย

ตั้งสำนักกระดาษ B5
ด้านบนและด้านซ้าย 1.0 นิ้ว
ด้านล่างและด้านขวา 0.5 นิ้ว

วารสารสันติสุขปริทรรศน์ | 1

(TH SarabunPSK ขนาด 18 point ตัวหนา ขีดขวหน้ากระดาษ)

(TH SarabunPSK ขนาด 18 point ตัวปกติ ขีดขวหน้ากระดาษ)

(TH SarabunPSK ขนาด 16 point ตัวปกติ) ชื่อผู้เขียนหลัก¹, ผู้ร่วมเขียนคนที่ 2² และ ผู้ร่วมเขียนคนที่ 3³ (ภาษาไทย)
ไม่ต้องระบุตำแหน่งชื่อ ขีดขวหน้ากระดาษ) ชื่อผู้เขียนหลัก¹, ผู้ร่วมเขียนคนที่ 2² และ ผู้ร่วมเขียนคนที่ 3³ (ภาษาอังกฤษ)

ชื่อเรื่องภาษาไทย
ชื่อเรื่องภาษาอังกฤษ

บทคัดย่อ (TH SarabunPSK ขนาด 18 pt. ตัวหนา กึ่งกลางหน้ากระดาษ)

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ.....วิธีดำเนินการวิจัย ผลการวิจัย พบว่า (ระบุตามวัตถุประสงค์)
สรุปให้สั้นกะทัดรัด หรือไม่เกิน 300-350 คำ

คำสำคัญ: 3-5 คำ โดยต้องจัดเรียงคำสำคัญตามตัวอักษร และค้นด้วยเครื่องหมาย (;)

Abstract

ให้ผู้พิมพ์แปลจากบทคัดย่อภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษต้องมีเนื้อหาตรงกัน และแปลให้ถูกต้องตาม
หลักภาษาอังกฤษ

Keywords: 3-5 Words โดยต้องจัดเรียงคำสำคัญตามตัวอักษร และค้นด้วยเครื่องหมาย (;)

¹ สังกัด/หน่วยงานภาษาไทย; สังกัด/หน่วยงานภาษาอังกฤษ

² สังกัด/หน่วยงานภาษาไทย; สังกัด/หน่วยงานภาษาอังกฤษ

³ สังกัด/หน่วยงานภาษาไทย; สังกัด/หน่วยงานภาษาอังกฤษ

Corresponding Author, E-mail:

2 | Journal of Peace Periscope (JPP)

บทนำ (TH SarabunPSK 18 pt. ตัวหนา เนื้อความ 16 pt.)

(16 pt.) ย่อหน้าที่ 1 ระบุความเป็นมา บริบท สภาพปัญหาของประเด็นที่ศึกษา (อ้างอิง)

(16 pt.) ย่อหน้าที่ 2 หลักการ แนวคิด ทฤษฎี เชิงวิชาการ แนวทางปฏิบัติ มาตรฐาน การแก้ไขปัญหาหรือการส่งเสริมพัฒนา (อ้างอิง)

(16 pt.) ย่อหน้าที่ 3 การศึกษาข้อมูลเชิงพื้นที่ (อ้างอิง)

(16 pt.) ย่อหน้าที่ 4 สรุปเพื่อเชื่อมโยงไปสู่ประเด็นปัญหา เหตุผลความคาดหวัง คุณค่า ประโยชน์ ที่หวังจะได้ศึกษา

วัตถุประสงค์การวิจัย (18 pt. ตัวหนา เนื้อความ 16 pt.)

1. เพื่อ
2. เพื่อ
3. เพื่อ

วิธีดำเนินการวิจัย (18 pt. ตัวหนา เนื้อความ 16 pt.)

บทความวิจัยนี้เป็นการวิจัย (ระบุรูปแบบของการวิจัย) ประกอบด้วย (เรียงลำดับตามวิธีดำเนินการวิจัย)

1. การศึกษาวิจัยเชิงเอกสาร (ขั้นตอนดำเนินการวิจัย)
2. การวิจัยเชิงปริมาณ (ระบุเครื่องมือวิจัย ค่าความเชื่อมั่น วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ประชากร สถิติที่ใช้ในการวิจัย วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล)
3. การวิจัยเชิงคุณภาพ (ระบุเครื่องมือวิจัย ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้ทรงคุณวุฒิผู้เชี่ยวชาญ วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล)
4. การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (ขั้นตอนดำเนินการวิจัย)
5. การวิจัย..... (ขั้นตอนดำเนินการวิจัย)

สรุปผลการวิจัย (18 pt. ตัวหนา เนื้อความ 16 pt.)

1. วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า
2. วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า
3. วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 พบว่า

ตั้งค่าน้ำกระดาษ B5
ด้านบนและด้านซ้าย 1.0 นิ้ว
ด้านล่างและด้านขวา 0.5 นิ้ว

.....

อภิปรายผลการวิจัย (18 pt. ตัวหนา เนื้อความ 16 pt.)

เสนอเป็นความเรียงและให้เชื่อมโยงกับผลการวิจัยตามลำดับอย่างชัดเจน

1. ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า..... ทั้งนี้เพราะ.....

.....

สอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยของ..... (อ้างอิง)

2. ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า..... ทั้งนี้เพราะ.....

.....

สอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยของ..... (อ้างอิง)

3. ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 พบว่า..... ทั้งนี้เพราะ.....

.....

สอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยของ..... (อ้างอิง)

องค์ความรู้ใหม่ (18 pt. ตัวหนา เนื้อความ 16 pt.)

.....

นำเสนอผลสัมฤทธิ์ที่ได้จากการวิเคราะห์ และสังเคราะห์ สามารถนำเสนอรูปแบบของการเขียนความเรียง หรือโมเดลพร้อมคำอธิบายที่กระชับ เข้าใจง่าย

สรุปและข้อเสนอแนะ (18 pt. ตัวหนา เนื้อความ 16 pt.)

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย (เพื่อการนำไปใช้ประโยชน์ ใคร หน่วยงานใด อย่างไร)

1.
2.
3.

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ (เพื่อการนำไปใช้ประโยชน์ ใคร หน่วยงานใด อย่างไร)

1.
2.
3.

กิตติกรรมประกาศ (ถ้ามี) (18 pt. ตัวหนา เนื้อความ 16 pt.)

กล่าวขอบคุณต่อองค์กร หน่วยงาน หรือบุคคลที่ให้ความช่วยเหลือร่วมมือในการวิจัย รวมทั้งแหล่งที่มาของเงินทุนวิจัย และหมายเลขของทุนวิจัย (ถ้ามี) (ให้ใส่เฉพาะกรณีที่ได้รับทุน

สนับสนุนการวิจัย หรือกรณีชื่อบทความมีชื่อเรื่องไม่ตรงกับงานวิจัย วิทยานิพนธ์หรือดุษฎีนิพนธ์)

เอกสารอ้างอิง (18 pt. ตัวหนา เนื้อความ 16 pt.)

เฉพาะบทความวิจัยควรมีการอ้างอิง 5 อ้างอิงขึ้นไป แหล่งข้อมูลอ้างอิง ที่ปรากฏในเนื้อหาบทความทั้งหมด จะต้องนำมาเขียนเป็นรายการอ้างอิงใน References ให้ครบถ้วนสมบูรณ์ทุก ๆ อ้างอิง ตามรูปแบบอ้างอิงของวารสาร และเรียงลำดับตามตัวอักษร A-Z (**ห้ามอ้างอิงงานที่ไม่ปรากฏการอ้างอิงในเนื้อหาบทความ**) รูปแบบการเขียนอ้างอิงและบรรณานุกรมใช้แบบ APA

รูปแบบการเขียนบทความวิชาการ

ตั้งค่าน้ำกระดาษ B5
ด้านบนและด้านซ้าย 1.0 นิ้ว
ด้านล่างและด้านขวา 0.5 นิ้ว

วารสารสันติสุขปริทรรศน์ | 1

(TH SarabunPSK ขนาด 18 point ตัวหนา ชิดขวาน้ำกระดาษ)

ชื่อเรื่องภาษาไทย

(TH SarabunPSK ขนาด 18 point ตัวปกติ ชิดขวาน้ำกระดาษ)

ชื่อเรื่องภาษาอังกฤษ

(TH SarabunPSK ขนาด 16 point ตัวปกติไม่ต้องระบุค่าน้ำกระดาษ) ชื่อผู้เขียนหลัก¹, ผู้ร่วมเขียนคนที่ 2² และ ผู้ร่วมเขียนคนที่ 3³ (ภาษาไทย)
ชื่อผู้เขียนหลัก¹, ผู้ร่วมเขียนคนที่ 2² และ ผู้ร่วมเขียนคนที่ 3³ (ภาษาอังกฤษ)
ชื่อชิดขวาน้ำกระดาษ)

บทคัดย่อ (TH SarabunPSK ขนาด 18 point ตัวหนา

.....
.....ย่นหน้า 0.7" หรือเริ่มพิมพ์ตัวอักษรที่ ๑ TH SarabunPSK ขนาด 16 ปกติ point.....

.....
.....ควรระบุว่าเป็นบทความวิจัย/วิชาการที่มีวัตถุประสงค์ (Objective) สรุปให้สั้นกะทัดรัด หรือไม่เกิน 300-350 คำ

.....
คำสำคัญ: 3-5 คำ โดยต้องจัดเรียงคำสำคัญตามตัวอักษร และคั่นด้วยเครื่องหมาย (;)

Abstract (TH SarabunPSK ขนาด 18 point ตัวหนา
กึ่งกลางน้ำกระดาษ)

.....
.....ให้ผู้พิมพ์แปลจากบทคัดย่อภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษต้องมีเนื้อหาตรงกัน และแปลให้ถูกต้องตาม
.....หลักภาษาอังกฤษ

.....
Keywords: 3-5 Words โดยต้องจัดเรียงคำสำคัญตามตัวอักษร และคั่นด้วยเครื่องหมาย (;)

.....
¹ สังกัด/หน่วยงานภาษาไทย; สังกัด/หน่วยงานภาษาอังกฤษ

² สังกัด/หน่วยงานภาษาไทย; สังกัด/หน่วยงานภาษาอังกฤษ

³ สังกัด/หน่วยงานภาษาไทย; สังกัด/หน่วยงานภาษาอังกฤษ

Corresponding Author, E-mail:

2 | Journal of Peace Periscope (JPP)

บทนำ (TH SarabunPSK ขนาด 18 point ตัวหนา ชิดซ้ายหน้ากระดาษ)

ย่อหน้า "0.7." หรือเริ่มพิมพ์ตัวอักษรที่ 9. TH SarabunPSK ขนาด 16. ปกติ .point.....

..... ควรอธิบายว่าเรื่องที่ต้องการศึกษามีความสำคัญ, วัตถุประสงค์, หรือเค้าโครงของบทความเป็นอย่างดี.....

เนื้อเรื่อง (18 pt. ตัวหนา เนื้อความ 16 pt.)

..... สามารถแบ่งเป็นส่วนย่อย 3 ส่วน ได้แก่.....
..... ส่วนย่อยที่ 1. ปูพื้นฐานความรู้แก่ผู้อ่านในเรื่องที่จะกล่าวถึง.....
..... ส่วนย่อยที่ 2. วิเคราะห์ข้อมูล, ได้แย้งข้อเท็จจริง, ไขเหตุผล, หลักฐานเพื่อให้ข้อมูลแก่ผู้อ่าน.....
..... ส่วนย่อยที่ 3. เสนอความคิดเห็น, ข้อเสนอแนะของดีเขียนต่อประเด็นที่น่าเสนอ.....

สรุป (18 pt. ตัวหนา เนื้อความ 16 pt.)

..... ทวนระลึกถึงประเด็นสำคัญ...ๆ ของบทความมาเขียนรวมกันไว้ย่อส่วนสั้น...ๆ... ทั่วย่อบท.....
..... หรืออาจใช้วิธีการบอกผลลัพธ์ว่าสิ่งที่กล่าวมาสำคัญอย่างไรสามารถนำไปใช้อะไรได้บ้าง.....
..... หรือจะทำให้เกิดอะไรต่อไปหรืออาจใช้วิธีการตั้งคำถามหรือให้ประเด็นทั้งท้ายกระตุ้นให้ผู้อ่านไปสืบเสาะ.....
..... แสวงหาความรู้ หรือคิดค้นพัฒนาเรื่องนั้นต่อไป เพื่อเป็นการสรุปคดีเขียนที่มีต่อเรื่องที่เขียน.....

องค์ความรู้ใหม่ (18 pt. ตัวหนา เนื้อความ 16 pt.)

..... นำเสนอผลสัมฤทธิ์ที่ได้จากการวิเคราะห์ และสังเคราะห์ สามารถนำเสนอรูปแบบของการ.....
..... เขียนความเรียง หรือโมเดลพร้อมคำอธิบายที่กระชับ เข้าใจง่าย.....

เอกสารอ้างอิง (18 pt. ตัวหนา เนื้อความ 16 pt.)

..... บทความวิชาการอ้างอิงเฉพาะที่ปรากฏในเนื้อหาบทความทั้งหมด จะต้องนำมาเขียนเป็นรายการอ้างอิง.....
..... ในเอกสารอ้างอิงให้ครบถ้วนสมบูรณ์ทุก ๆ อ้างอิง ตามรูปแบบอ้างอิงของวารสาร และเรียงลำดับตัวอักษร.....
..... A-Z (ห้ามอ้างอิงงานที่ไม่ปรากฏการอ้างอิงในเนื้อหาบทความ) รูปแบบการเขียนอ้างอิงและบรรณานุกรมใช้.....
..... แบบ APA.....

รูปแบบการเขียนบทความปริทรรศน์

ตั้งคำหน้ากระดาษ B5
ด้านบนและด้านซ้าย 1.0 นิ้ว
ด้านล่างและด้านขวา 0.5 นิ้ว

วารสารสันติสุขปริทรรศน์ | 1

(TH SarabunPSK ขนาด 18 point ตัวหนา ขีดขวหน้ากระดาษ)

ชื่อเรื่องภาษาไทย

(TH SarabunPSK ขนาด 18 point ตัวปกติ ขีดขวหน้ากระดาษ)

ชื่อเรื่องภาษาอังกฤษ

(TH SarabunPSK ขนาด 16 point) ชื่อผู้เขียนหลัก¹, ผู้ร่วมเขียนคนที่ 2² และ ผู้ร่วมเขียนคนที่ 3³ (ภาษาไทย)
ตัวปกติไม่ต้องระบุคำนำหน้าชื่อขีดขวหน้าชื่อผู้เขียนหลัก¹, ผู้ร่วมเขียนคนที่ 2² และ ผู้ร่วมเขียนคนที่ 3³ (ภาษาอังกฤษ)
กระดาษ)

บทคัดย่อ (TH SarabunPSK ขนาด 18 point ตัวหนา

.....ย่อหน้า 0.7” หรือเริ่มพิมพ์ตัวอักษรที่ 9. TH SarabunPSK ขนาด 16.1ปกติ point.....

.....ควรระบุว่า บทความวิจัย/วิชาการนี้มีวัตถุประสงค์ (Objective) สรุปลงให้สั้นกะทัดรัด หรือไม่เกิน 300-350 คำ

.....**คำสำคัญ:** 3-5 คำ โดยต้องจัดเรียงคำสำคัญตามตัวอักษร และคั่นด้วยเครื่องหมาย (;)

Abstract (TH SarabunPSK ขนาด 18 point ตัวหนา
.....กึ่งกลางหน้ากระดาษ)

.....**ให้ผู้นิพนธ์แปลจากบทคัดย่อภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษต้องมีเนื้อหาตรงกัน และแปลให้ถูกต้องตาม
.....หลักภาษาอังกฤษ**

.....**Keywords:** 3-5 Words โดยต้องจัดเรียงคำสำคัญตามตัวอักษร และคั่นด้วยเครื่องหมาย (;)

¹ สังกัด/หน่วยงานภาษาไทย; สังกัด/หน่วยงานภาษาอังกฤษ

² สังกัด/หน่วยงานภาษาไทย; สังกัด/หน่วยงานภาษาอังกฤษ

³ สังกัด/หน่วยงานภาษาไทย; สังกัด/หน่วยงานภาษาอังกฤษ

Corresponding Author, E-mail:

คิงส์สำนักกระดาษ B5
ด้านบนและด้านซ้าย 1.0 นิ้ว
ด้านล่างและด้านขวา 0.5 นิ้ว

เอกสารอ้างอิง

บทความวิชาการอ้างอิงเฉพาะที่ปรากฏในเนื้อหาบทความทั้งหมด จะต้องนำมาเขียนเป็นรายการอ้างอิงในเอกสารอ้างอิงให้ครบถ้วนสมบูรณ์ทุก ๆ อ้างอิง ตามรูปแบบอ้างอิงของวารสาร และเรียงลำดับตามตัวอักษร A-Z (ห้ามอ้างอิงงานที่ไม่ปรากฏการอ้างอิงในเนื้อหาบทความ) รูปแบบการเขียนอ้างอิงและบรรณานุกรมใช้แบบ APA

*Update: 23/04/2567

รูปแบบการเขียนบทวิจารณ์หนังสือ

ตั้งค่าน้ำกระดาษ B5
ด้านบนและด้านซ้าย 1.0 นิ้ว
ด้านล่างและด้านขวา 0.5 นิ้ว

วารสารสันติสุขปริทรรศน์ | 1

(TH SarabunPSK ขนาด 18 point ตัวหนา ขีดขวหน้ากระดาษ)

(TH SarabunPSK ขนาด 18 point ตัวปกติ ขีดขวหน้ากระดาษ)

ชื่อเรื่องภาษาไทย
ชื่อเรื่องภาษาอังกฤษ

(TH SarabunPSK ขนาด 16 point ตัวปกติ ชื่อผู้เขียนหลัก¹, ผู้ร่วมเขียนคนที่ 2² และ ผู้ร่วมเขียนคนที่ 3³ (ภาษาไทย)
ไม่ต้องระบุค่าน้ำหน้าชื่อ ขีดขวหน้ากระดาษ) ชื่อผู้เขียนหลัก¹, ผู้ร่วมเขียนคนที่ 2² และ ผู้ร่วมเขียนคนที่ 3³ (ภาษาอังกฤษ)

บทวิจารณ์หนังสือ

ผู้เขียน:

จำนวนหน้า:

ปีที่พิมพ์:

ครั้งที่พิมพ์:

สถานที่พิมพ์:

บทคัดย่อ

(TH SarabunPSK ขนาด 18 point ตัวหนา กึ่งกลางหน้ากระดาษ)

ย่อหน้า 0.7" หรือเริ่มพิมพ์ตัวอักษรที่ 9 TH SarabunPSK ขนาด 16 ปกติ

ควรระบุว่า **บทความวิจัย/วิชาการนี้มีวัตถุประสงค์ (Objective) สรุปลงให้สั้นกะทัดรัด หรือไม่เกิน 300-350 คำ**
.....
.....
.....

คำสำคัญ: 3-5 คำ โดยต้องจัดเรียงคำสำคัญตามตัวอักษร และค้นด้วยเครื่องหมาย (,)

Abstract

(TH SarabunPSK ขนาด 18 point ตัวหนา กึ่งกลางหน้ากระดาษ)

ให้ผู้พิมพ์แปลจากบทคัดย่อภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษต้องมีเนื้อหาตรงกัน และแปลให้ถูกต้องตามหลักภาษาอังกฤษ
.....
.....

¹ สังกัด/หน่วยงานภาษาไทย; สังกัด/หน่วยงานภาษาอังกฤษ

² สังกัด/หน่วยงานภาษาไทย; สังกัด/หน่วยงานภาษาอังกฤษ

³ สังกัด/หน่วยงานภาษาไทย; สังกัด/หน่วยงานภาษาอังกฤษ

Corresponding Author, E-mail:

วารสารสันติสุขปริทรรศน์

Journal of Peace Periscope

สำนักงานวัดแม่ฮ่องไคร้ เลขที่ 9 หมู่ที่ 8 ตำบลแม่โป่ง อำเภอต๋อยสะแกต จังหวัดเชียงใหม่ 50220

โทร. 093-241-9191

Email: jppsantisuk.journal@gmail.com